

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XVIII • Nr. 237 • mai 2026 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- OMUL - CHIP AL LUI DUMNEZEU...
Al. Florin ȚENE pag. 1
- CENTENARUL DUMITRU ȘCHIOPU, LA CRAIOVA...
Cristian Ovidiu DINICĂ pag. 2
- SUNT
Marinela BELU-CAPȘA pag. 2
- CERAMICA DE VLĂDEȘTI ȘI OLARUL EI EXPONENȚIAL,
DUMITRU ȘCHIOPU
Ioan St. LAZĂR pag. 3
- MIRCEA PERPELEA FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU „ANALISTUL MOȘ PELICĂ”
Mihai CĂLUGĂRIȚOIU pag. 4
- DESPRE LIBERTATEA INDIVIDUALĂ
Ilie GORJAN pag. 4
- SF. M. ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI MAMA SA ELENA
Paulian BUICESCU pag. 4
- FRUNȚILE LUMINATE ALE CETĂȚII (V) - TEODOR BĂLĂȘEL
Gheorghe DEACONU pag. 5
- TĂCEREA ȘI CUVÂNTUL
Ligia ZAPRAȚAN-NICOLESCU pag. 6
- DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE...
Mihai MUSTĂȚEA pag. 7
- ITINERAR CULTURAL
Simona Maria Kis, Senti Voicu pag. 8
- TEZAUR, COMUNA GOLEȘTI
Gheorghe STANCIU-OPĂTEȘTI pag. 8
- TRUBADUR ȘI RAPSOD
Constantin LUPEANU pag. 10
- CRISTIAN MUGIU: „CE LE LĂSĂM MOȘTENIRE COPILOR
NOȘTRI”!
Leontina RUS pag. 10
- OM BOGAT, OM SĂRAC
KIS Peter pag. 10
- FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI - 25 DE ANI DE
ACTIVITATE RODNICĂ ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII
Gheorghe PANTELIMON pag. 11
- PETRACHE POENARU - CTITOR AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC,
INVENTATORUL STILOULUI, TRADUCĂTOR ȘI SCRITOR
Maria MATEI pag. 11
- TREZIREA ARZĂTOARE: CLARITATEA FERVENTĂ ȘI ANATOMIA
EXISTENȚIALĂ A LITERATURII ROMÂNE
CAI QING pag. 12
- PELERINAJ CULTURAL-SPIRITUAL „PE URMELE MARILOR
IERARHI VÂLCENI: PATRIARHUL JUSTINIAN ȘI MITROPOLITUL
BARTOLOMEU”
Zenovia ZAMFIR pag. 13
- PRIMĂRIA MUNICIPIULUI RÂMNICU VÂLCEA
Biroul de Presă pag. 14
- MUZICIENI ROMÂNI - MAI
Emil MANZUR pag. 15
- OLIMPIADA DE BENZI DESENATE „10 PERFECT”, ÎN ANUL NADIA
Tanța TĂNĂSESCU pag. 15
- RÂMNICUL ÎN PICTURA TINERELOR TALENTE
Marius DRĂGHICI pag. 16
- TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE
Ana-Maria LAZĂR pag. 16

OMUL - CHIP AL LUI DUMNEZEU ȘI PROBLEMA SFÎNȚENIEI ÎN TRADIȚIA CREȘTINĂ

Al. Florin ȚENE

În tradiția iudeo-creștină, una dintre ideile fundamentale despre condiția umană este aceea că omul a fost creat „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu”. Afirmatia apare în cartea Facerii și constituie baza antropologiei creștine, a demnității persoanei și a responsabilității morale față de semenii. Totuși, de-a lungul istoriei Bisericii, s-a ridicat frecvent întrebarea dacă instituția eclezială a valorizat suficient dimensiunea umanistă a existenței. De ce sunt canonizați mai ales monahi, asceți, martiri și clerici, iar mai rar oameni de știință, medici, întreprinzători, artiști sau scriitori care au contribuit concret la binele societății? Nu apare aici o contradicție între iubirea față de Dumnezeu și slujirea omului, dacă omul însuși este creația lui Dumnezeu?

Problema este una profund teologică și filosofică, deoarece privește relația dintre sacru și social, dintre contemplație și acțiune, dintre rugăciune și responsabilitate civică. Eseul de față își propune să analizeze această tensiune din perspectiva Scripturii, a tradiției creștine și a istoriei culturale europene.

Textul fundamental se află în Facerea 1:26: „Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră.” În interpretarea patristică, „chipul” lui Dumnezeu reprezintă rațiunea, libertatea și capacitatea omului de comuniune, iar „asemănarea” desemnează devenirea spirituală, procesul de apropiere morală de Creator. Omul nu este doar o ființă biologică, ci o persoană învestită cu demnitate ontologică.

Sfântul Grigorie de Nyssa considera că omul este „o icoană vie a lui Dumnezeu”, iar Sfântul Ioan Damaschin afirma că asemănarea se realizează prin virtute și iubire. În această perspectivă, iubirea față de om devine implicit iubire față de Dumnezeu. Hristos însuși afirmă în Evanghelia după Matei (25:40): „Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut.” Prin urmare, slujirea aproapelui nu este separată de slujirea lui Dumnezeu, ci expresia concretă a acesteia.

În primele secole creștine, sfinții erau în principal martirii, cei care își sacrificau viața pentru credință. Ulterior, monahismul a devenit modelul privilegiat al sfințeniei. Asceza, rugăciunea continuă, retragerea din lume și renunțarea la bunurile materiale au fost considerate forme superioare de apropiere de Dumnezeu. Această orientare a produs însă o anumită ruptură între idealul spiritual și viața socială activă. În multe contexte istorice, omul contemplativ a fost considerat superior omului activ. Monahul care se roagă în pustiu era văzut ca mai aproape de Dumnezeu decât medicul, profesorul sau creatorul de cultură. Totuși, această perspectivă nu este

absolută nici în Scriptură, nici în tradiția creștină autentică. Apostolul Iacov afirmă clar: „Credința fără fapte este moartă” (Iacov 2:17). Prin urmare, rugăciunea fără iubire concretă față de aproapele nu poate constitui model deplin de sfințenie. Întrebarea legitimă care apare este dacă unele canonizări au privilegiat excesiv dimensiunea cultică și ascetică, în detrimentul contribuției sociale și culturale. Există numeroși oameni care au slujit umanitatea prin știință, medicină, educație sau artă și care au manifestat implicit valori profund creștine: compasiune, sacrificiu, iubire față de aproapele, căutarea adevărului.

Un medic care salvează vieți, un savant care descoperă remedii, un profesor care formează generații sau un scriitor care apără demnitatea umană pot exprima, prin activitatea lor, iubirea divină față de om. În multe cazuri, acești oameni au făcut mai mult bine concret societății decât persoane care au trăit exclusiv într-o practică ritualică.

Critica modernă adusă Bisericii este că a identificat adesea sfințenia cu separarea de lume, nu cu transformarea lumii. Filosoful rus Nikolai Berdiaev considera că există riscul unui „spiritualism steril”, în care omul religios ignoră drama concretă a umanității. De asemenea, teologul german Dietrich Bonhoeffer vorbea despre necesitatea unui „creștinism responsabil”, implicat în istorie și în apărarea demnității umane.

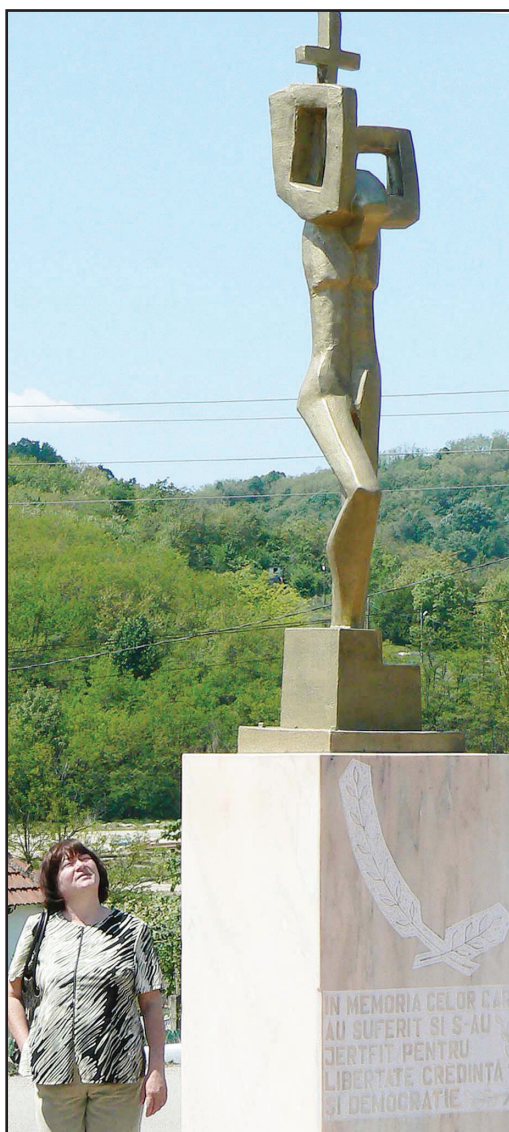
Totuși, afirmația că Biserica a canonizat numai oameni retrași din lume nu este complet exactă. Există numeroși sfinți implicați social: Sfântul Vasile cel Mare a organizat spitale și azile; Sfântul Ioan de Kronstadt s-a ocupat de săraci; Sfânta Tereza de Calcutta a îngrijit bolnavii și marginalizații; în tradiția occidentală există canonizări ale unor regi, medici, profesori și misionari.

Cu toate acestea, este adevărat că oamenii de știință, creatorii de cultură și marii umaniști au fost rar recunoscuți drept sfinți, chiar atunci când viața lor morală era exemplară. În multe cazuri, Biserica a privit cultura laică și progresul științific cu suspiciune, mai ales în perioadele de conflict dintre credință și rațiune.

Această atitudine a favorizat impresia că sfințenia aparține exclusiv spațiului liturgic și monastic. Or, dacă omul este chipul lui Dumnezeu, atunci slujirea omului ar trebui să fie una dintre cele mai înalte forme de spiritualitate.

În esență, Evanghelia nu propune opoziția dintre Dumnezeu și om, ci unitatea dintre iubirea față de Dumnezeu și iubirea față de aproapele. Hristos rezumă întreaga Lege în două porunci: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău...” și „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Matei 22:37-39).

Adevărata sfințenie nu poate exista fără dimensiunea umană.

Monumentul AFDPR Vâlcea-bronz marmură-
Ocele Mari, 1998, autor P. Cichirdan

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii
Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” • CULTURA Ars Mundi
• CULTURA vâlceană • POVESTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

Rugăciunea autentică trebuie să conducă la solidaritate, compasiune și responsabilitate socială. Un om care se roagă, dar ignoră suferința semenilor, trădează spiritul Evangheliei.

În modernitate, conceptul de sfințenie trebuie reconsiderat într-o perspectivă mai largă. Nu numai ascetul retras din lume, ci și medicul altruist, profesorul dedicat, savantul care luptă pentru adevăr sau scriitorul care apără libertatea și demnitatea umană pot fi considerați modele spirituale. Această viziune nu diminuează importanța rugăciunii, ci o completează prin responsabilitate socială. Dumnezeu nu poate fi iubit autentic fără iubirea concretă a omului. Tema raportului dintre chipul lui Dumnezeu din om și conceptul de sfințenie rămâne una esențială pentru teologia contemporană. Dacă omul este creația

lui Dumnezeu și poartă în sine demnitatea divină, atunci slujirea omului devine o formă de slujire a lui Dumnezeu.

Biserica a accentuat adesea dimensiunea contemplativă și ascetică a sfințeniei, privilegiind persoanele dedicate exclusiv vieții religioase. Totuși, Scriptura și spiritul autentic al creștinismului arată că iubirea față de aproapele este criteriul fundamental al vieții spirituale. Într-o lume marcată de suferință, inegalitate și crize morale, sfințenia nu mai poate fi înțeleasă doar ca retragere din societate, ci și ca participare activă la vindecarea și înnobilarea condiției umane. Omul de știință care salvează vieți, profesorul care luminează minți, artistul care apără frumusețea și scriitorul care luptă pentru adevăr pot reprezenta, la rândul lor, chipuri ale unei spiritualități autentice.

Astfel, întrebarea nu este dacă rugăciunea sau acțiunea sunt mai importante, ci dacă ele se unesc într-o iubire reală față de Dumnezeu și față de om.

Bibliografie selectivă

Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2018.

Sfântul Vasile cel Mare, Omilii și cuvântări, București, EIBMBOR, 1986.

Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei, București, EIBMBOR, 1994.

Sfântul Grigorie de Nyssa, Despre facerea omului, București, EIBMBOR, 1998.

Berdiaev, Nikolai, Destinul omului, Editura Humanitas, București, 1992.

CENTENARUL DUMITRU ȘCHIOPU, LA CRAIOVA, VINERI 08/05 26. MOȘTENIRE ȘI CREATIVITATE!

Cristian Ovidiu DINICĂ

Există momente în viața unei comunități în care timpul pare că se oprește pentru o clipă, ca și cum ar fi vrut să privească înapoi, să și amintească și să și recunoască rădăcinile. Centenarul dedicat meșterului olar Dumitru Șchiopu este unul dintre aceste momente rare. La Craiova, vineri 08/05, comitetul de organizare a centenarului a adus cu el un întreg univers rural constituit din lut, oameni, și fapte pentru a înfățișa exemplu de identitate rurală.

Muzeul Olteniei Craiova, prin vocea dr. Adrian Irinel Cănuș, a deschis evenimentul cu responsabilitatea păstrării vii a moștenirii tradiționale.. În spatele cuvintelor s a simțit respectul pentru tradiție și bucuria de a găzdui un eveniment care a reunit oameni uniți de aceeași pasiune pentru cultura populară.

Când dr. Emilian Valentin Frâncu și dr. Gheorghe Deaconu au luat cuvântul, atmosfera a căpătat o altă nuanță. Evenimentul nu a mai părut doar o manifestare culturală, ci o întâlnire între prieteni, între oameni care au trăit alături de meșteri, care au bătut drumurile satelor și au ascultat povești la marginea cuptorului de ars ceramică. În glasurile lor s a simțit emoția unei lumi cunoscute nu din cărți, ci din viață.

Unul dintre cele mai frumoase momente ale programului conceput de prof. Gheorghe Deaconu a fost dialogul dintre cele două perspective asupra Vâlcii: cea emică, din interior, și cea etică, din exterior. Prof. dr. Gheorghe Deaconu a vorbit despre Vâlcea ca despre o ființă vie, cu ritmuri, obiceiuri și tăceri pe care doar cei născuți acolo le pot înțelege pe deplin. În schimb, prof. univ. dr. Dinică Ciobotea a privit aceeași lume cu ochi de cercetător, cu distanță, dar și cu admirație. Împreună, cei doi au reușit să contureze un portret complet al unei regiuni care respiră tradiție. Apoi, atenția s a mutat asupra centrului de olărit Vlădești, un loc care părea desprins dintr o poveste. Dr. Emilian Valentin Frâncu, Cristian Ovidiu Dinică și prof. Mihai Călugărițoiu nu au prezentat doar date și genealogii, ei au reconstituit o lume. Întâlnirea cu reprezentantul editurii Cristian Plus Art, Daniel Cristian Dumitru cel care a îngrijit apariția lucrării „Vlădești Miracolul ceramicii Albe” a constituit premisa incursiunii în tainele meșteșugului olăritului. O lume în care lutul nu era doar materie, ci destin. În care familiile Șchiopu, de a lungul generațiilor, au transmis nu doar o tehnică, ci o viziune asupra frumosului. În care ceramica albă, delicată și totuși puternică, a devenit simbolul unei comunități care a știut să transforme simplitatea în artă.

Când s a vorbit despre Dumitru Șchiopu, tonul s a schimbat din nou. Etnologii dr. Ioan St. Lazăr și dr. Ghe Deaconu au vorbit despre el nu ca despre un personaj istoric, ci ca despre un om pe care l au cunoscut, pe care l au văzut lucrând, respirând, trăind prin lut. L au descris ca pe un meșter cu mâini sigure și inimă blândă, un om care nu se grăbea niciodată, pentru că știa că frumusețea are nevoie de timp. În cuvintele lor, Dumitru Șchiopu a redevenit viu, prezent, aproape.

Prezentarea catalogului „Ceramica de Vlădești la un veac de la nașterea meșterului olar Dumitru Șchiopu” a adus o altă dimensiune: aceea a memoriei vizuale. Prof. Elena Stoica, prin imaginile proiectate, a transformat sala într un atelier imaginar. Parcă se auzea foșnetul lutului frământat, trosnetul lemnului din cuptor, șoaptele meșterilor care își transmiteau secretele. Catalogul a devenit astfel nu doar o lucrare editorială, ci o punte între generații.

Un moment de mare sensibilitate a fost evocarea familiei Pătru — Eugen și Violeta —

„Tezaur Uman Vii”. În fața unor astfel de oameni, cuvintele par întotdeauna prea mici. Ei au fost dovada vie că tradiția nu este un concept abstract, ci un mod de a trăi. Filmele documentare realizate de dr. Luiza Barcan și Bogdan Boari au surprins această realitate cu o delicatețe rară.

Atelierul Constantin Țanea, dedicat artei lemnului, a adus un contrapunct interesant. Lemnul și lutul, două materiale diferite, au fost unite prin aceeași filosofie: aceea că mâinile omului pot transforma natura în cultură.

Evocările dedicate lui Titu Georgescu la care a participat și ziaristul Mircea Pospai au adăugat profunzime intelectuală evenimentului, amintind că Oltenia nu este doar un spațiu al meșteșugurilor, ci și al ideilor.

Recitalul instrumental al lui Constantin Ceaușu a adus un moment de respiro, de frumusețe pură. Muzica lui a părut că leagă toate firele evenimentului: lutul, lemnul, cuvintele, imaginile, oamenii.

În final, prezentarea obiectivelor programului Centenarului, realizată de Cătălin Mamotă, a deschis o fereastră spre viitor. Centenarul nu a fost un capăt de drum, ci un început. O invitație la a continua, a cerceta, a crea.

Centenarul Dumitru Șchiopu nu a fost doar un eveniment cultural. A fost o lecție despre ce înseamnă să aparții unui loc, unei tradiții, unei comunități. A fost dovada că moștenirea nu se păstrează prin solemnitate, ci prin oameni — oameni care cred în frumusețe, în continuitate, în puterea gesturilor simple. A fost, în fond, o poveste despre lut și lumină. Despre mâini care modelează și despre suflete care nu uită.

MARINELA BELU-CAPȘA

SUNT

Sunt un fir de nisip
ascuns într-o cochilie de mare.
În nemărginirea albastră dansez
cu neliniștile valuri.
Pe năframa cerului zboruri de doruri
spre necunoscuta lume mă cheamă.
Hăituit de timp, mă agăț de ultimele
raze de lumină-
resturi din noaptea ce așteaptă pe la colțuri de viață.

Sunt un bob de rouă
așezat pe o parfumată petală de trandafir.
Gândurile s-adapă din inima mea
în văzduhul liniștit al dimineții
fermecate de trilul ciocârliei îndrăgostite de soare,
de cântul greierului la umbra firului de iarbă,
de susurul apei strecurându-se printre pietre,
de gânguritul copilului la sânul mamei.

Sunt umbra
care se izbește de zidul singurătății,
în vacarmul de a fi printre celelalte umbre.
Sunt peștele scufundat în adâncurile vieții,
închisoare în lumină.
Sunt o lacrimă pierdută

printre frunzele toamnei,
galbene și ofilite!

Sunt un fulg de nea
legănat pe firmamentul vieții,
zbor ușor ca visele din noaptea de Crăciun,
în sania trasă de renii timpului
peste pârții de bucurii și necazuri,
printre brazii de speranțe
mereu neîmplinite!

Sunt singurul Eu
pe care îl am de când am zâmbit lumii.
Un Eu ce va fi scrijelit pe-o marmură albă,
cu speranța neuitării
trecerii prin această scurtă viață!

CERAMICA DE VLĂDEȘTI ȘI OLARUL EI EXPONENȚIAL, DUMITRU ȘCHIOPU

(I. Referințe, II. Caracteristici, III. Povestea „oalei de Vlădești, IV. Dumitru Schiopu, artistul-reper)

Ioan St. LAZĂR

(Continuare din Cultura vâlceană nr. 235-martie 2026)

II. Ceramica de Vlădești în câteva caracteristici

Situată la începutul drumului de la Râmnicu-Vâlcea la Băile Olănești, în lungul râului Râmnic (azi, numit Olănești), care se grăbește să se verse în marele Olt, localitatea Vlădești este așezată pe mai multe coline, într-o zonă altădată păduroasă, unde în vechime se ascundeau țăranii din calea năvălitorilor și își întemeiau cătune; abia în epoca premodernă, când „zorii” modernității au deschis perspective mai sigure, ei s-au așezat pe lângă drumul ce însoțește râul, în partea nordică a acestuia. Dincolo de râu, pe latura sudică a lui, se află, de totdeauna în pădure, satul Buda, un centru de ceramică străvechi și asemănător, într-atât încât în unele lucrări de specialitate se vorbește de centrul de ceramică Buda-Vlădești. Ambele, în trecut, „sate de olari”, cu aproape 40 în fiecare, în perioada interbelică, au avut parte, în perioada postbelică și, de asemeni, în zilele noastre, de o împuținare progresivă a numărului de olari, astfel încât astăzi, în satul Buda nu mai lucrează nimeni oale, cauzele fiind multiple. Vasele produse aici, fie de mare capacitate (pentru păstrarea de provizii), fie cele de uz curent, sugerează, prin forme și prin decorul simplu, cu 1-2 motive ornamentale, vechimea ce se pierde în negura timpului¹.

Un destin asemănător a avut și putea să aibă azi și centrul Vlădești, dacă, în perioada postbelică, nu ar fi apărut câțiva olari deosebit de valoroși, în frunte cu Dumitru Schiopu, artist înăscut, care, prin calitatea produselor sale și cele mai de seamă premii obți-nute, a orientat atenția publicului și a specialiștilor și pentru centrul Vlădești, a cărui emblemă a devenit².

În linii mari, centrul de ceramică Vlădești a produs din totdeauna o ceramică de uz, pentru nevoile oricărei gospodării țărănești, dar care va fi avut, pentru acestea sau pentru conacele boierești, și o seamă de ornamentații cu atribute magic-artistice, potrivit mentalului tradițional și gustului nedez-mințit pentru frumos al țăranului român. Tendința spre decorativ s-a accentuat odată cu folosirea smălțului, intro-dus, în țară, după unii, la începutul secolului al XIV-lea, iar după alții, la începutul secolului XIX, astfel încât se poate confirma azi o certă dimensiune decorativă în creația locului, o configurare artistică și chiar artizanală, odată cu pierderea sensurilor simbolice de altădată ale ornamentelor.

În acest sens, creația lui Dumitru Schiopu, îngemănând tradiția (respectată cu deplină autenticitate) și inovația decorativ-artistică și cea artizanală³, este întrutotul reprezentativă pentru perioada în care a trăit și devine model pentru urmași, prin simțul măsurii și al armoniei în compozițiile ornamentale.

Cu rădăcini ce se pierd în zăriști dacice (cum ne sugerează unele semne/sau motive decorative: puncte însoțind linii drepte ori vălurite/„șerpuite” sau tehnica zgrafitto), centrul de ceramică Vlădești aparține arealului de tradiție romană a ceramicii roșii (decorate cu zgrafitto-uri și humă albă sau ocră). În timp, însă, a dezvoltat (ca și în satul Buda și în centrul vâlcean Dăești) și un tip de ceramică albă (culoarea de pământ a angobei cu care este acoperit vasul înainte de ardere). Folosirea, într-o a treia etapă, a smălțului, a accentuat tentația (și tendința) spre decorativ, care i-a conferit acestui centru, îndeosebi în creația lui Dumitru Schiopu, dar și a contemporanilor săi (Constantin Arniceru, Marian Ciurea), o excelență. Integrându-se, astfel, și în cadrul ceramicii smălțuite, s-a dezvoltat aici și un al patrulea tip de ceramică, acela al pieselor pe de-a-ntregul smălțuite, anume ulcioare și ploști, precum și o bună parte din figurine. O privire orizontală mai identifică la Vlădești încă un tip de ceramică, acela al ceramicii cu aplicații în relief, de predilecție, zoomorfe (șerpi), îndeosebi pe ulcioare și ploști, și cu semnificații benefice⁴. De precizat că primele două tipuri se realizează cu o singură ardere, pe când următoarele, și cu o a doua ardere.

O altă privire orizontală (întrucâtva superficială, fiindcă nu s-au făcut cercetări în detaliu) încearcă să asocieze tipurile decorative tipurilor de vase; astfel: ceramica roșie ar

fi preferată pentru farfurii (mici, mijlocii și mari), ceramica albă, preferată pentru oale, taiere și borcane, ceramica smălțuită pe de-a-ntregul, pentru ulcioare și ploști; în realitate, însă, există și „migrări” de la un tip la altul, cu diferite motivații de la caz la caz, în procesul de inovație sau în cel de revenire la tradiție; menționăm totodată că pentru figurine (unde creativitatea e cu totul liberă) se adoptă, fie factura ceramicii roșii, fie a ceramicii albe, fie aceea a smălțuirii pe de-a-ntregul.

Valoarea produselor ceramicii vlădeștene este dată nu numai de rezistența și frumusețea formelor, ci și de decorul acestora, realizat îndeobște cu numai trei motive ornamentale de bază: spirala, simbol solar, valul, simbol acvatic, și brăduțul, simbol al pomului vieții (în zona colinară și cea montană) – în fond, reprezentând trei din cele patru elemente primordiale în viziunea antică pre-socratică: focul, apa și pământul, la care ar fi de adăugat, pentru al patrulea element, aerul (cel cuprinzând toate cele vizibile ale vieții, inclusiv pe cele trei elemente) – culoarea roșie sau cea albă care acoperă vasele de sorginte tradițională (de dinainte de adoptarea smălțului)⁵. Acelor trei motive decorative de bază, întâlnite în multiple asocieri și compoziții, li se adaugă, ca adiacente, linii, puncte, zgrafitto-uri ori unele aplicații de motive pentru decoruri în relief.

Sistemul decorativ⁶ cunoaște trei ipostaze: circular (în cerc), radial și, cel mai adesea, mixt, adoptate în funcție de forma vaselor sau de anumite porțiuni ale acestora. Astfel, pe formele plate (farfurii, taiere) decorul poate fi circular atât pe fundul lor, cât și pe margini, unde este și vălurit (deci, două motive: cel solar și cel acvatic); alteori, însă, pentru a se evita monotonia, pe fundul vaselor se folosește și sistem radial, cu motivul crenguței de brad (așadar, trei elemente). Pânțelele oalelor și ale ulcioarelor se pretează la sistemul circular, prin înconjurarea de către zgrafitto-uri (tehnica străveche) sau de către linia vălurită/„serpuită” însoțită de puncte între sinusuri și tot în sistem circular este și decorul de pe gulerul oalei sau ulciorului; în schimb, pe „pieptul” oalei sau al ulciorului, decorul apare, în înconjurul lui, demarcat în trei sau patru secțiuni (cu aceleași ornamente), despărțite sau nu cu două linii verticale – ceea ce sugerează sistemul radial, tot ansamblul decorativ devenind un sistem mixt.

... Toate cele de mai sus (la care ar mai fi de adăugat încă altele, de detaliu) țin, în opinia noastră, de o abordare doar morfologică, nu și sintactică și semantico. În afară de funcția utilitară și aceea declarat decorativă, nu posedăm înțelesurile și rosturile de altădată ale formelor, ale motivelor și ale compozițiilor ornamentale și aceasta, deoarece nici olarii din vremea noastră, mai mult sau mai puțin cercetați, nu le mai știu și le reinterpretează în virtutea mentalului modern; „spiralei închise” (Nicolae Dunăre), spre exemplu, îi spun „melc”, valului sau meandrului îi spun „șetrang”, „șerpălău”/„șercălău” sau și altfel. Meritul olarilor – inestimabil – este, totuși, acela de a fi rămas fideli tradiției moștenite, respectiv formelor și decorului specifice locului, ceea ce nu a împietat asupra nevoii de inovație, de a realiza și produse noi, adecvate uzanței și gustului din modernitate dar și, într-o anume măsură, adaptate stilului local. Fidelitatea lor pentru tradiție permite cercetătorilor să „coboare” mai în adânc pe filoanele moștenirii și să cau-te sensurile acestei creații locale integrate, desigur, într-o arie stilistică anume. Aceasta, pentru că olarii din vechime, prin cei de mai ieri și cei de azi, ne-au „vorbit” în felul artei ceramicii, ne-au lăsat mărturie despre ei și viața lor; formele și ornamentica vaselor nu sunt întâmplătoare, ele constituind un mesaj, printr-un „adevărat scris” specific, „limbaj de exprimare vizuală a unor idei, credințe și sentimente”⁷ și care este tot mai necesar a fi descifrat, pentru o înțelegere deplină a lumii vechi care încă ne este alături.

Dintre lucrările care exprimă interesul special pentru descifrarea „limbajului scris” în arta populară românească, la loc de frunte se află *Ornamentica tradițională comparată*, un adevărat tratat, realizat printr-o muncă sisifică de indexare, ordonare tipologică, clasificare și exemplificare imagistică de către un savant etnolog, Nicolae Dunăre. Cu toate acestea, demersul său a rămas, mai ales, în registrul morfologiei;

deși, în capitolul „Semantica ornamentală”⁸ părea că vizează înțelesul compozițiilor decorative (deci, semantica și sintaxa), nu a putut face acest pas, rămânând – cu viziunea lui planetară – să reliefeze doar tipologia motivelor decorative (abstracte, cosmomorfe, geomorfe, zoomorfe, zoomorfegeometrice, fitomorfe, fitomorfe geometrice, liber desenate și mixte etc.).

Este drept, sintaxa compozițională și semantica ei, la fel de complexe pe verticala diacroniei, ca și pe orizontala sincroniei, ar fi necesitat o altă carte, cu o viziune asupra sensurilor, care, însă, în multe cazuri, n-ar fi avut acordul contextului ideologic ante-decembrist. Totuși, pentru a fi drepti, trebuie să remarcăm că, în diferite monografii locale, s-au identificat înțelesurile unor compoziții ornamentale în cadrul unor obiecte meșteșugăști (poarta maramureșeană, furcile de tors ș.a.). Mai puțin, și la Vlădești.

I. Povestea „oalei de Vlădești”

Încercăm în rândurile următoare – fără pretenția sau iluzia originalității, ci numai de a tenta ridicarea unui vâl de pe o comoară – experiența unui demers semantic, *in micro*, aplicat forme și decorului unei piese importante

din ceramica vâlceană, anume „oala de Vlădești”, pe un exemplar din cele lucrate de meșterul-artist Dumitru Schiopu. În cartea care îi este dedicată marelui olar, oale de-ale sale, afară de cele strict utilitare, care pot avea forme diferite, se află la pag. 15, 26, 42, 51, 77, 101, 111, 153, 161, 167, 187, dintre care selectăm trei: pe cele de la pag. 51 (siluetă elegantă cu luminiscenta angobei albe și un decor simplu, esențial, ritmic), de la pag. 77, asemănătoare, cu un decor mai încărcat (cu un motiv geometrizat în jurul gâtului) și de la pag. 161 (oală mare, cu decorul bogat, întâlnit și la celelalte două). Deși oala de la pag. 51 ne încântă prin eleganță și sobrietate, iar cea, „boierească”, de la pag. 161 ne bucură cu aerul de sărbătoare decorativă, ar fi să

optăm, în vederea analizei, pentru oala de la pag. 77, care are componente echivalente cu ale celor două. Optăm, totuși, în viziunea noastră, pentru o oală arhetip, încorporând criteriile și soluțiile decorative ale celor trei. Către această oală-arhetip vom coborî cât mai adânc, pentru a o descoperi, înțelege și reliefa, urcând apoi la „suprafață”, văzându-i ipostaze și spunând „povestea oalei de Vlădești”.

Începem prin a observa că oala sugerează o formă feminină, cunoscută din cele mai vechi timpuri, pentru că matriarhatul a reliefat rolul femeii în gospodărirea căminului familial, rol ce s-a păstrat până în zilele noastre și pe care bărbatul, *pater familiae*, oricât și-ar fi luat ascendențul datorat forței, a învățat să-l înțeleagă și prețuiască. În acest sens, olarul, tot așa cum s-a deprins să și iubească perechea, s-a desprins să-i iubească și să-i „mângâie” și forma din lut (cum spunea Dumitru Schiopu). (Lăsăm deoparte multe asocieri de natură etnologică, religioasă, literară ce ne vin în gând și încercăm un duct mai simplu și mai direct către esență. Așa cum, de pildă, un olar-poet poate să spună că modelează forma de femeie, după modelul lui Dumnezeu când l-a făcut pe Adam, dar face ce n-a făcut Dumnezeu, care n-a modelat pe Eva din lut).

O formă sugestivă, căci nu este întreagă, ci doar pânțelele, gâtul, gura, pe principiul stilistic „pars pro totum”/partea pentru întreg, al metonimiei (cum ar zice lingvistul Roman Jakobson⁹). Principiu îmbinat cu acela al metaforei, „ca și cum”: forma din lut e forma femeii, prin asemănare și prin sugestie, cum a înțeles bine olarul. Care, desigur, alege forma și în funcție de rostul ei util; pentru a conține ceva care, ca să nu se scurgă, a impus să se facă jos un fund sau un platou, până la care s-a realizat o formă tronconică, asemeni cămășii ori vâlnicului care acoperă picioarele. În fapt, despre această zonă olarul va păstra taina, discreția, decența...

Dar toată această configurație care satisface rostul utilitar, având însă și conformația sugestivă a femeii, intra în relație cu mediul, cu natura din jur, cu cosmosul și cu, intuit, onticul, iar acestora ea trebuia să li se arate într-un fel care să le „vorbească”, pentru relaționare benefică. Acest „fel” propriu avea să fie semnul scris pe vas, iar acest „semn” îi devenea intrinsec și exponențial. Dar pentru a susține această instanță dialogică cu lumea, care are și bune, și rele, „scrisul” trebuia dezvoltat cu mai multe „semne”, realizând un mesaj.

Mesaj pentru, despre și al femeii. Al femeii în ipostaza ei fundamentală și unică, aceea de **genitrix**, născătoare de prunci, de urmași, pentru continuarea vieții omenești alături de cea a naturii. (Continuare în nr. viitor)

MIRCEA PERPELEA FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU „ANALISTUL MOȘ PELICĂ”

Mihai CĂLUGĂRIȚOIU

A părut la Editura „Aius” din Craiova, în 2025, volumul „Analistul moș Pelică – Socoteli și daraveli” încheie „o strălucitoare trilogie despre lumea satului românesc” (Mihai Antonescu, p. 5).

Acțiunile povestirilor au loc „în inima satului românesc” (p. 11), sat imaginar, numit de autor Fundătura, alături de sătucul Uscături, sat în care problemele importante din țară, din lume ori locale se dezbat în „consiliul de la crâșmă” (idem), prezidat de „Moș Pelică, bătrânul cu mite ascuțită și umor sec ca vinul vechi, (care, n.n.) e acolo să lumineze încălcelile politice și economice ale zilei” (idem).

Din „consiliu”, alături de Pelică și soția sa Leana, mai fac parte: Primarul Dorel, zis Premieru’, care „mai mult promite decât face”; Spirache... preotul satului; Dumitru Investitoru’, stăpânul birtului „La Bogatu”; Nelu, poștașul; contabila primăriei, Anica; Gică al Lolii, căpsunarul și alții.

Discuțiile au la bază o cultură orală și vizuală, din auzite și văzute, la televizor ori la alte mijloace moderne de comunicare, în special telefonul mobil. De asemenea, au un ton glumeț „Căci în fiecare glumă e un adevăr, iar în fiecare întâmplare, un avertisment” (p. 18) ne spune autorul.

Mircea Perpelea se desprinde de satul bucolic și ne prezintă un sat în curs de adaptare la lumea modernă, ai cărui locuitori „au telefoane mai scumpe decât vitele din bă-tătură” (p. 22).

„Bugetu’ satului” este strâns legat de „un caiet gros” în care este „scrisă toată istoria financiară a cârciumii”, statistica celor serviți „pe datorie” (p. 26).

Autorul ne prezintă și aspecte legate de campaniile electorale, în care candidatul susține discursuri pline de „viziune” și „strategie pe termen mediu și lung” (p. 80), iar sătenii se sfătuiesc între ei „cum să iei ajutorul social și să nu te prindă că muncești” (p. 87).

Termenii economici au o explicație aparte, spre exemplu: „inflația e ca atunci când pui jumătate de apă la sticla de vin. Sticla e plină, da’ tăria și gustul s-au dus” (p. 90).

Autorul nu-i uită nici pe oportuniști, cum ar fi Costel al lu’ Cânu care a intrat la facultate... apoi și-a tras diplomă, master... apoi s-a angajat într-o instituție cu nume pompos: Direcția de Strategii Intersectoriale și a fost numit director general (pp. 102-103). „Era abil, lingușitor și «mereu pe linia viziunii guvernamentale»” (p. 106).

Tot așa, Mitică „cu spate, cu vrăjeală și unsori... a ajuns... în parlament” (p. 118), unde, participă intens la viața politică a țării: „Dacă vezi mulțimea cu mâna sus, votezi și tu ca ei... Că dacă-s mulți, înseamnă că știu ei ce face...” (p. 120), amintind, parcă, de un slogan de tristă amintire: „Cine nu e cu noi, e împotriva!”

Nu sunt neglijăți nici tinerii plecați din sat, care și-au uitat originea. Astfel, o prezintă pe Pamela, „crescută cu beton sub picioare și parfum în scutece... cu vise de influenșă milionară” (p. 109). „Învățată să muncească pe chat”... revine în sat pentru „detox digital”, „pentru reconectare cu rădăcinile” (pp. 110-111).

Modernă este și Didina care și-a început iubirea „pe Instagram. Și după aia, continuă prin hashtag și abonament comun la Neflix...” (p. 124). Peste două luni, Didina s-a întors. Singură... Nu ne-am potrivit... Mi-a dat blok” (p. 125).

În Fundătura, iubirea este „parteneriat strategic! El are apartament, ea are salariu. Și-au tras credit și s-au combinat. Contract pe termen nedeterminat, dar fără sentimente. Dacă nu merge, «se dezactivează contul» și fiecare pe drumul lui” (p. 129).

Căsătoriile se fac „în secret”. Așa s-a măritat Geanina cu Ionel Bitconel, care „dă lecții de criptomonede la liceu” (p. 139). „După fix două săptămâni, Gianina s-a întors... suspinând și dând vina pe «nepotrivire de algoritm»” (p. 140). Concluzia... „dragostea pe tastatură” e ca „logarea

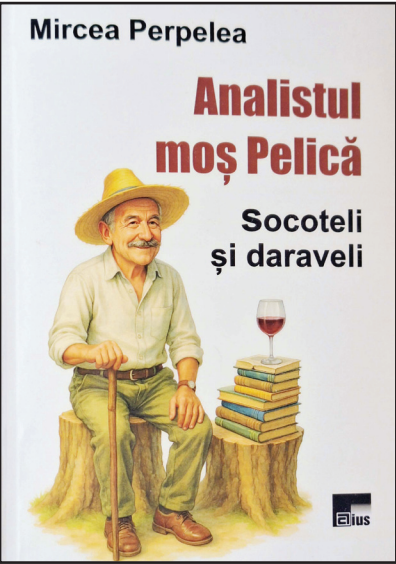
temporară” (p. 141). Dezbaterele sătești se mută, pentru o perioadă, și în sătucul vecin Uscături, unde „tața Dida... deși era surdă, nu se dă în lături de la o bârfă pertinentă” (p. 145-146). Se ajunge la concluzia că „prea s-a umplut țara de diplome, șefi cu conturi grase și oameni cu minte subțire” (pp. 144-145). Tot aici se găsește și soluția: „Să scape țara asta, nu prin mintea de la centru, ci prin istețimea de la margine” (p. 149).

Într-o notă amară, autorul încheie prin a ne aminti că în lumea satului mai există „bătrâni care mai au încă glas, dar n-au cui vorbi. Copii crescuți de bunici, cu părinți pierduți pe hărți străine. Case goale și garduri înclinate, școli unde tabla e curată pentru că nimeni nu mai scrie pe ea” (p. 151). Noroc cu „Moș (Per) Pelică – o mască veselă și înțeleaptă prin care autorul își spune gândurile, necazurile și nădejtile despre țară, economie și firea omului” (p. 152).

De-a lungul scrierilor sunt de remarcat calificările autorului: rigoarea științifică (inginerească), destoinicia economică, strâns împletite cu limbajul academic și rafinamentul diplomatic. Toate aceste deosebesc modul de abordare a satului românesc, aflat în plină adaptare la noile realități economico-istorice, la tehnologia informației (IT) și inteligența artificială (AI), necesare, utile și, în același timp, dificile pentru mulți dintre noi.

În acord cu Monica Grosu, cea care semnează postfața acestui volum, „Ficțiune, memorie și misiune culturală” (pp. 155-160), scrierile domnului Mircea Perpelea pot fi, prin limbaj și tematică, pentru mulți scriitori contemporani, care abordează lumea satului, dacă nu un motiv de admirație, cel puțin un motiv de invidie, mai mult sau mai puțin recunoscută.

13 mai 2026,

DESPRE LIBERTATEA INDIVIDUALĂ

Ilie GORJAN

Se poate aprecia că dintotdeauna omul și-a dorit să fie liber, libertatea constituindu-se în năzuința cea mai fierbinte a oamenilor, în una dintre valorile umane cele mai apreciate în întreaga existență a omenirii. De altfel, romanii spuneau că “libertatem qui perditit, nihil potest ultro perdere” (cine și-a pierdut libertatea nu mai poate pierde nimic), demonstrând că, încă din antichitate, libertatea individuală se înscria printre aspirațiile de seamă ale oamenilor.

După o perioadă îndelungată de încălcări grosolane ale libertății individuale (vezi sclavia, atrocitățile săvârșite de inchiziție în numele lui Iisus, fascismul etc.), libertatea individuală își găsește consacrarea într-o serie de documente fundamentale cu privire la drepturile omului, unul dintre cele mai sugestive fiind “Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului” (1789) din Franța, care precizează în art.4 că „Libertatea constă în a putea face tot ce nu dăunează altuia. De asemenea, exercițiul drepturilor naturale ale fiecărui om nu are limite decât cele care asigură celorlalți membri ai societății să se bucure de aceleași drepturi. Aceste limite nu pot fi determinate decât de lege”. Sau cu alte cuvinte exprimate de romani „sub lege libertas” (libertate în cadrul legii).

Declarația Universală a Drepturilor Omului, care este cartea de căpătâi în domeniu, se pronunță chiar în art.1 cu privire la conceptul de libertate, stipulând că „toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi”. În țara noastră, Constituția din 2003 consacră un articol întreg (23) reglementării conceptului de libertate individuală, evidențiind inviolabilitatea acestui drept al omului, precum și condițiile și procedurile de efectuare a percheziției, reținerii și arestării persoanelor, ca modalități legale ce afectează libertatea omului. Din textul constituțional, ca și din literatura și practica juridică, rezultă că statul este obligat să respecte, protejeze și să garanteze libertatea omului. Chiar și atunci când autoritățile statului acționează pentru restabilirea ordinii publice, aceste acțiuni nu se desfășoară oricum, ci în așa fel încât libertatea individuală să fie respectată și nicio persoană nevinovată să nu fie victima unor abuzuri din partea acestor autorități.

Dar, în acest context, orice persoană, oricare cetățean trebuie să înțeleagă că libertatea individuală nu este și nu poate fi absolută. Cerința esențială a libertății o constituie faptul că ea trebuie să se realizeze numai în coordonatele impuse de prevederile Constituției și ale celorlalte acte normative în vigoare.

Descătușarea din decembrie 1989 a deschis calea unor înnoiri și prefaceri democratice, obiectivate printre altele și în redarea libertății individuale a românilor, care din 1938 și până în 1989 cunoscuseră doar regimuri dictatoriale. Din păcate, însă, Revoluția din 1989 a scos la iveală (fenomen specific revoluțiilor) și personaje care, într-un timp foarte scurt, au confundat libertatea cu anarhia, manifestându-se ca atare și confirmându-l pe filozoful Immanuel Kant, potrivit căruia „omul lipsit de educație nu știe să se folosească de libertatea sa”. Și cum răul prinde mai repede rădăcini decât binele, n-a trecut mult timp și în societatea românească au apărut și acționează după bunul lor plac figuri de „legendă” devenite peste noapte adevărate modele de conduită pentru o bună parte din populație (pentru tineri mai ales), ce este nevoită să realizeze faptul că nu valorile morale deschid calea bunului trai și nici tocitul coaterelor pe băncile școlilor, ci hoția, înșelăciunea, camăta, traficul de influență, incultura, lipsa de educație, prostituția, nonvalori care te duc mai repede pe treptele afirmării sociale. Pentru acești indivizi eludarea și chiar încălcarea legilor constituie un mod de viață și, mai ales, de îmbogățire rapidă.

Din nefericire, influența nocivă a acestora asupra populației, pe fondul unei așa-zise crize a administrației, se extinde tot mai mult. Se pot vedea la tot pasul oameni care aruncă gunoii pe jos, eludând spațiile și coșurile special amenajate, folosind mijloacele de transport în comun fără să-și cumpere bilet, uzitând autovehiculele proprii în trafic de parcă ar fi singuri pe căile de comunicație, rupând, inscripționând, în bătaie de joc, zidurile clădirilor și mijloacele de transport, agresând sau chiar tâlhărintă cetățenii pașnici pe stradă, în parcuri, în sălile de spectacol, pe stadioane, folosind explozivi artizanali în perioade interzise de lege etc.

În concluzie, sunt necesare eforturi însemnate, atât din partea statului, cât și din partea cetățenilor, pentru ca dreptul acestora la libertate individuală să capete un asemenea conținut, încât să devină compatibil cu standardele în materie ale Uniunii Europene.

PAULIAN BUICESCU

SF. M. ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI MAMA SA ELENA

În vremea marilor prigoane asupra Creștinilor, Veni pe lume Constantin, fiul lui Constanțiu Clor! Când tatăl său Împăratea în Galia și Spania, Lăsat-a liberi pe Creștini, până în Britania!

Văzându-i pe acei Creștini, cum muncesc ei de cinstit În multe funcții din Imperiu, cu-ncredere i-a numit! Maxențiu a urcat la Roma, în locul tatălui Hercule: Doi antichriști ce aduceau, DOMNULUI, dispreț și hule...

Murind tatăl său, Constanțiu, pe Tron venit-a Constantin Care dat-a libertate oricui dorea a fi Creștin! În Războiul cu Maxențiu, de DOMNU’ fost-a ajutat Și doar sub semnul Sfintei Cruci, cu-o Oaste mică-a câștigat!

O Cruce strălucitoare, cu stelute ca de nor Îi dădea vestea din Ceruri: “Sub ea, vei fi învingător!”! Iar noaptea-n vis, S-a arătat DOMNUL IISUS-EMANUEL: “-Așează Crucea pe scuturi, pe coifuri și pe Drapel”!

Iar Împăratul Constantin, de IISUS a ascultat Și la Podul Milvius, DOMNU’ Victoria i-a dat! Iar el, Edictul la Milano: “Libertate la Creștini”! Iar prin multă bunătate, convertit-a mulți păgâni!

Constantinopolul zidit-a, durabil dar și frumos: Ca să fie Noua Romă, în Slujirea lui CHRISTOS! Dar Arie, Preot-eretic, produse-o mare rățăcire: Cum că IISUS e-o creatură, apărută-n omenire...

Să nu se-ntindă rățăcirea la-ntregul Creștin-norod, A venit Cler din toată lumea, la Întâiul Sfânt Sinod: Diaconi, Preoți și Episcopi, cu Poșta Împărătească Ce-au dezbătut Sfânta Scriptură, erezia s-o stârpească!

7 articole din Crez, sub SFÂNTUL DUH au decretat: “-MESIA, Omul din Fecioară, e DUMNEZEU Adevărat”! De toată organizarea, Constantin s-a îngrijit; Și-ntocmai ca un Apostol, Biserica a Slujit!

Chiar dacă avea putere, ca un Mare Împărat, Cu evlavie și râvnă, Elena l-a ajutat! Apoi cu dragoste de fiu (Elenei), Constantin i-a spus: Să meargă în Țara Sfântă, pe unde a trecut IISUS!

Găsit-a Via Dolorosa ce la Golgota te duce; La fel și Sfântul Mormânt! Dezgropat-a Sfânta Cruce! Zidi Locașuri de-închinare către MESIA Cel Prea Sfânt: La Betleem și Nazaret, Ierusalim, Sfântul Mormânt!

După ce-a primit Botezul, Constantin s-a prăpădit... Și alături cu Elena, în Ceruri au tot Slujit!

..... De ai numele Elena, sau Constantina, Constantin, Să-i ai modele în Slujire! Nu doar pretexte de festin...

FRUNȚILE LUMINATE ALE CETĂȚII (V) TEODOR BĂLĂȘEL

Un apostol haretian, cu durată perenă și putere modelatoare

Gheorghe DEACONU

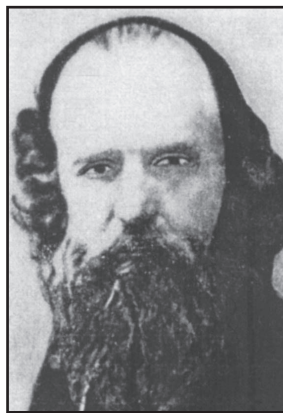
Cel dintâi contact personal cu activitatea și personalitatea preotului Teodor Bălășel l-am avut în noiembrie 1969, când, tânăr director al Casei Județene a Creației Populare Vâlcea, am organizat Centenarul nașterii folcloristului (1869-1969), program în contextul căruia a fost prezentată colecția sa de folclor, recent publicată. Era o mare biruință a eforturilor de recuperare a unei valoroase moșteniri, aparținând „clasicității” folcloristicii noastre. Opera lui Teodor Bălășel – masiva sa colecție de folclor „Versuri populare române” – a avut un destin vitreg. Prezentată, în mai multe rânduri Academiei Române, apreciată de Secția Literară, pe baza rapoartelor favorabile întocmite de Gr. G. Tocilescu (1894) și Ovid Densusianu (1930), și aprobată, în sfârșit, în 1930, în vederea publicării în seria „Din viața poporului român”, cu elogioasa prefață a lui Nicolae Iorga, colecția lui Bălășel nu a văzut, totuși, lumina tiparului în timpul vieții sale, ceea ce a alimentat marea dezamăgire a folcloristului. Abia în 1967, la 26 de ani după moartea sa, Editura pentru Literatură a publicat colecția „Cântece populare oltenesti”, în seria „Folclor din Oltenia și Muntenia”, ediție îngrijită de Gheorghe Alexe și Vasile D. Nicolescu. În același an, 1969, sub spiritul tutelar al lui Teodor Bălășel, care găzduise, cu aproape patru decenii înainte, în casa sa din Ștefănești, întemeierea Tovărășiei Folcloriștilor Olteni (1927), am constituit, împreună cu Ioan St. Lazăr și exponenții mișcării folcloristice locale – Ion I. Alexandrescu, Gheorghe N. Cârstoiu, Marin Brînar, Vartolomei Todeci, Costea Marinou, Nicolae Ciurea-Genuneni – Asociația Folcloriștilor Vâlceni, care se voia, prin prezența fondatorului revistei „Izvoarașul”, Gheorghe N. Dumitrescu, semnată al „Legământului” din 1927, continuatoarea celei fondate de înaintași.

În deceniile care au urmat, instituția județeană de specialitate și tânăra asociație și-au propus, printre altele, cercetarea vetrei etnoculturale de la Ștefănești, ceea ce ar fi presupus, desigur, și explorarea arhivei cărturarului, aflată în custodia ginerelui său, preotul Gheorghe Ionescu. Dar, purtând multiple alte „poveri”, echipa Centrului Creației Populare n-a finalizat proiectul „Ștefănești” și nici nu și-a putut asuma gestionarea arhivei din cauza „debilității” ei statutare: deși „răspundea” (și a răspuns, într-adevăr, cu deasupra de măsură!) de patrimoniul viu, nu avea voie (dar nici condiții și resurse, deși acumulase destulă competență și experiență) să-și constituie, la sediu sau în teritoriu, colecții etnoculturale din creația contemporană. Mai norocoasă, adică mai pragmatică a fost echipa Muzeului Județean, care a izbutit, cu sprijinul Comitetului Județean de Cultură, să-l convingă pe preotul Gheorghe Ionescu să accepte transformarea „moștenirii” culturale a socrului său într-o colecție muzeală publică, ceea ce însemna, practic, salvarea ei ca bun de patrimoniu cultural și conservarea corespunzătoare a exponatelor, la standarde profesionale, inclusiv cercetarea științifică și valorificarea editorială. În noiembrie 1989, o importantă delegație culturală a județului Vâlcea a participat la manifestarea aniversară prilejuită de împlinirea a 120 de ani de la nașterea „părintelui folcloristicii oltene”, a vizitat „tezaurul” arhivist din casa lui și a semnat în „Cartea de onoare” a noului așezământ cultural. Era, după editarea colecției de folclor, la distanță de peste două decenii, a doua mare victorie pe „frontul” valorificării operei cărturarului: operă editată, arhivă conservată.

N-a fost să fie! După 1989, părintele Ionescu, care rămăsese custodele și gestionarul colecției s-a răzgândit, a reziliat acordul (probabil contractul, trebuie să fi fost un act juridic) cu Muzeul Județean, a recăștigat „moștenirea” lui Bălășel ca bun privat, dar a pierdut cauza recunoașterii și consacării ei ca valoare culturală patrimonială. Conștientizând primejdia, a încercat să repare. Poarta Muzeului se închisese definitiv. (Nu știu dacă a apelat la Arhivele Naționale, dar aceasta ar fi însemnat, desigur, ridicarea arhivei de la Ștefănești și aducerea ei la Râmnicu-Vâlcea. Să spun, în treacăt, că, în județul Mehedinți, aceasta a fost soluția optimă pentru „tezaurul de la Bistrița”, adică fabuloasa arhivă a părintelui Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița și a revistei „Izvoarașul”, care a fost preluată, inventariată și este gestionată responsabil de filiala locală a Arhivelor Naționale). Părintele Ionescu a bătut și la ușa mea. M-am deplasat la Ștefănești, am analizat cu sfinția sa situația creată, dar, din aceleași motive ca și înainte de 1989, instituția pe care o conduceam, în continuare, nu putea, legal, să constituie

și să gestioneze colecții aferente domeniului cultural pe care-l administra. În disperare de cauză, părintele Ionescu, a fost nevoit să apeleze la soluții private. Era dreptul lui! Nu cunosc statutul actual, de drept și de fapt, al „tezaurului de Ștefănești”. Când am acceptat calitatea de editor a unei cărți despre Teodor Bălășel (Constantin Marian Popescu, „Un apostol român în veacul al XX-lea: preotul Teodor Bălășel”, Edit. Fântâna lui Manole, 2011), l-am îndemnat pe tânărul autor, aproape imperativ, să exploreze soarta arhivei lui Bălășel, ceea ce ar fi conferit cărții o rațiune și o valoare deosebite. Autorul nu și-a asumat răspunderea... Nici mai experimentatul cărturar Costea Marinou, autorul celei de a doua cărți apărute, între timp, despre Bălășel („Preotul Teodor Bălășel, învățător, folclorist și apostol haretian”, Editura Rotiplo, Iași, 2010) n-a fost mai curajos (sau, cu bonomia sa proverbială, a preferat să ocolească, strategic, subiectul). Cărturarul nostru a fost, însă, mai norocos, având acces la documentele arhivei (nu știm dacă înainte sau după schimbarea statutului ei juridic), pe care le-a consultat și le-a citat, drept pentru care editorii au acordat actualilor proprietari ai casei preotului privilegiul de a semna o postfață. Aflăm din finalul ei o perspectivă îmbucurătoare: „Ne străduim să ducem mai departe tradițiile acestui așezământ, să-i păstrăm amintirile, să amenajăm un centru cultural «Teodor Bălășel», să organizăm manifestări culturale, să-i reedităm valoroasa operă.” Frumos și chiar salutar acest „angajament”! Ceea ce, totuși, mă contrariază, este, mai întâi, faptul că, în caseta redacțională a cărții, editorii aduc mulțumiri pentru finanțare nu proprietarilor actuali ai casei / colecției Bălășel, ci autorităților locale. Apoi, în cei zece ani care au trecut de la apariția cărții din 2016, n-am primit știri că preconizatul centru cultural „Teodor Bălășel” ar fi devenit real, funcțional. Dacă nu sunt bine informat, îmi cer iertare. Am o singură circumstanță arenuantă: cu excepția lansării cărții din 2011, de două decenii, de când am ieșit din prim-planul vieții publice, nu am mai participat la niciun eveniment cultural organizat la Ștefănești în memoria lui Teodor Bălășel. Dacă eram invitat, poate aveam șansa să vizitez și centrul cultural „Teodor Bălășel” și poate că-i ofeream și consultanță de specialitate. Totuși, în calitate de etnolog și de responsabil, într-o anumită perioadă, de gestiunea patrimoniului cultural, întreb: dacă arhiva lui Bălășel a avut, fie și temporar, statut de colecție publică (muzeală), n-are trebui să existe un catalog? Dacă da, minima deontologie profesională impune publicarea lui, măcar din rațiuni științifice. Ajuns în acest punct, mă întreb, stimați cititori, dacă mai are vreun sens, vreun rost să-mi continui „vorbirea” despre statura civică și morală a omului și intelectualului Teodor Bălășel, pe care-l recunosc drept o personalitate emblematică nu numai a comunei Ștefănești, ci și a Râmnicului, a spațiului vâlcean în general. E momentul să spun că preotul Teodor Bălășel se bucura, în primul deceniu al sec. al XX-lea, de un mare prestigiu cărturăresc (și nu numai) în lumea fețelor bisericești de la Episcopia Râmnicului. Dovada ne-o oferă episcopul însuși din acea vreme, Athanasie Mironescu, căruia îi datorăm prima istorie a Eparhiei Râmnicului, elaborată pe plan local, *Sfânta Episcopie a Eparhiei Râmnicului Noul Severin în trecut și acum, în al XLI-lea an al Domniei Majestății Sale Regelui României, Carol I* (pe fila de gardă: *Istoricul Eparhiei Râmnicului Noul Severin, alcătuit în anul jubiliar 1906*). Spre cinstea sa (alte vremuri!), autorul-coordonator are decența să recunoască și să aprecieze, în final, efortul colaboratorilor săi în elaborarea lucrării. Între ei, îl descoperim cu surprindere (și cu bucurie, desigur!) pe Teodor Bălășel: „*preacucernicul econom Teodor Bălășel, membru în Consistoriul eparhial, care, cu mare sânguință, a adunat și coordonat un însemnat material din condicile episcopiei, din alte izvoare relative la obiectul acestei lucrări*”. Înțelegem, din aprecierea ierarhului coordonator, că aportul preotului-cărturar de la Ștefănești la realizarea lucrării a fost unul substanțial, dacă nu chiar determinant. Să reținem: în 1906, anul apariției cărții, Teodor Bălășel avea doar 37 de ani... Și să ne întrebăm: de ce nu l-o fi tentat un posibil, ofertant urcuș în ierarhia eparhiei?! Nu avea visuri de mărire?!

Dar, să vă răspund la întrebarea de mai sus: da, are sens și rost să-mi continui discursul despre această „frunte luminată a Cetății”! Pentru că preotul din Ștefănești este, el însuși, **un bun de patrimoniu cultural**, cu valoare și putere

modelatoare. Teodor Bălășel n-a fost numai folclorist, dar unul cu vocație de întemeietor (vezi Gheorghe Deaconu, „Teodor Bălășel, ctitor al folcloristicii din Oltenia”, în: Petre Petria, „Teodor Bălășel, Biobibliografie selectivă”, Biblioteca Județeană Vâlcea, 1992). Viața și opera lui Teodor Bălășel constituie un tot unitar, contopind multiplele dimensiuni ale activității sale – luptătorul social, publicistul militant, cercetătorul etnograf, animatorul cultural – într-o personalitate polivalentă, conturând efigia unui cărturar patriot, exemplar prin fervoarea cu care a crezut într-un ideal și prin tenacitatea cu care a luptat pentru împlinirea acestuia. Idealul de viață al lui Teodor Bălășel se înscria în ceea numim **haretism**, mișcarea reformatoare a instrucției și educației de la cumpăna veacurilor XIX-XX, în care Spiru Haret, doctrinarul și practicianul ei, vedea componenta intelectuală și morală a reformei lumii rurale, pentru rezolvarea eternei probleme țărănești. În acest program cultural și educațional, Spiru Haret acorda un rol prioritar preoților și învățătorilor, pe care-i considera „apostolii satelor”, invocând paradigma primilor ucenici ai Mântuitorului: „*Întocmai ca modeștii tovarăși ai lui Hristos, care au schimbat fața lumii, ei* (învățătorii și preoții) *trebuie să-și ia sarcina de a semăna cu vorba cea bună printre săraci și ignoranți, să aducă sfat și îndemn celor mici și slabi. (...) Ca și pentru apostolii lui Hristos, puterea lor va sta numai în dreptatea și înțelepciunea vorbelor și a sfaturilor lor, în iubirea care va însuflă faptele lor.*” Acesta era sensul, rostul și scopul „programului de acțiune” lansat de Spiru Haret la începutul secolului trecut și urmat de învățătorii și preoții de la sate. Preotul și învățătorul Teodor Bălășel s-a integrat acestui șuvoi de trăire și lucrare întru binele obștească. A făcut-o cu pasiune și luciditate deopotrivă, propovăduind crezul în rândul confrăților săi: „*Frate preot! Ai dorit preoție? Bun lucru ai dorit. Dar nu uita că, odată cu darul preoțesc, te-ai legat cu jurământ înaintea lui Dumnezeu ca să îngrijești de turma cuvântătoare ce ți s-a încredințat și nu uita de turma ta. (...) Aiibi credință în ajutorul lui*

Dumnezeu, devotează-te cu totul misiunii, sublimului tău apostolat, iubeste-ți din toată puterea inimii tale pe păstoriții tăi, pe fiii tăi și vei birui, vei deveni adevărat apostol. Apostolatul nostru cere multă răbdare, multă osteneală și multă dragoste.” Pentru Teodor Bălășel, comuniunea între preot și învățător este vitală pentru ființa spirituală a satului: „*Preotul și învățătorul: doi brazi într-o tulpină, doi ochi într-o lumină. Amândoi drăgălași fii și învățători ai poporului, amândoi răspândesc lumina în jurul lor. Unul instruieste și celălalt educă și amândoi unul pe altul se desăvârșesc. Unul vorbește în numele religiei și celălalt în numele științei, amândoi surori purtând chipul și asemănarea lui Dumnezeu.*”

Teodor Bălășel a întruchipat în mod exemplar modelul haretian al apostolatului, ceea ce l-a îndreptățit pe marele său prieten, Gala Galaction, să-l numească „*apostolul cultural și economic al Vâlcei*”. Dincolo de multiplele ipostaze ale cărturarului și cetățeanului – luptătorul social, lider al comunității, luminător al satelor, scriitorul – povestitor inspirat, moralist intransigent și polemist reductibil, cercetător și trezorier al patrimoniului tradițional, preotul și teologul, apărător al bisericii și al neamului –, din toate aceste dimensiuni se încheagă imaginea unui profil uman excepțional, înnobilit de o aură de sfințenie. Da, un om poate accede, prin credință și faptă, prin evanghelie lucrătoare, prin jertfelnicie, la această treaptă spirituală. Teodor Bălășel a fost un asemenea om (vezi Gheorghe Deaconu, „Perenitatea modelului haretian”, în: Constantin Marian Popescu, „Un apostol român în veacul al XX-lea: preotul Teodor Bălășel”, Edit. Fântâna lui Manole, 2011).

Toată „retorica” mea este bună și frumoasă până ajungem la pragmatică, adică până ne punem alte și alte întrebări provocatoare: Ce facem cu acest model uman, spiritual, profesional? Pentru cine îl promovăm („propovăduim” în limbaj bisericesc)? Sunt pregătiți – intelectual și moral – preoții și învățătorii de azi de la sate și sunt ei dispuși – sufletește – să se sacrifice pentru binele obștească într-o vreme și într-o lume în care asistăm la amurgul cultului datoriei și într-o societate care tinde să-i descalifice, să-i discrediteze și să-i dezarmeze pe acești exponenți ai elitei țărănești?

Încercând să dau propriul meu răspuns la această frământare, împărtășesc aici convingerea mea de intelectual format și educat în spirit haretian: revalorizarea și contextualizarea modelului haretian sunt dezirabile și realizabile, dar numai depășind apostolatul luminat printr-un profesionalism pragmatic și reconvertind cultul datoriei într-o etică a responsabilității. Preotul și învățătorul pot redeveni liderii autorizați ai satelor noastre, luptători puternici și responsabili pentru emanciparea și prosperitatea comunității lor, numai dublând verticalitatea și moralitatea lui Teodor Bălășel, vrednicul lor înaintaș, printr-o tehnologie și strategii educațională modernă.

TĂCEREA ȘI CUVÂNTUL

În memoria profesorului Mihai Vinereanu

Ligia NICOLESCU ZAPRAȚAN

„Într-o țară unde nu știi și nu înțelegi care este istoria strămoșilor tăi, unde ai uitat că cel mai sacru lucru pentru un popor este limba pe care o vorbește, în acea țară nimic nu mai este măsură de sine stătătoare iar țara se așează singură în calea dușmanilor săi, pradă nepăzită de nimeni.” (Din memoriile tatălui meu, av. sublocotenent Octavian Zaprațan)

În această poveste este vorba despre întâlnirile emoționante dintre maestrul Dan Puric și profesorul Mihai Vinereanu, patru la număr, toate petrecute în primăvara și vara anului 2024. Depun mărturie întru adevărul acestei povestiri, eu, inginera Ligia Nicolescu, fericita martoră a acestor titanice intersecții, eu, umbra umbrei profesorului Vinereanu, prin mila Domnului.

Nu se cunoșteau decât din teleconferințele pe care le susțineau împreună cu un grup de alți mari gânditori și iubitori de țară. Mi-aduc aminte de ritualul participării la aceste întâlniri ale Sfatului Înțelepților care se producea cred de câte două ori pe lună, seara și dura cam două ore.

Mihai intra în priză cu cel puțin o oră înainte. Aranja meticolos unghiul ecranului, mă ruga să fiu atentă să nu se vadă soba, să mut scaunul cu spătar de lângă sobă să nu intre în cadru, se pieptăna atent și aștepta nerăbdător începerea emisiunii.

Începea emisiunea. Urma apelul general al participanților, apel făcut de persoana aleasă a conduce această ședință. Se salutau reverențios între ei, se verificau difuzoarele. La ora anunțată se dădea startul. Într-una din aceste ședințe l-am auzit pe Mihai salutându-l emoționat pe domnul Dan Puric. În timpul discuțiilor se aprindeau spiritele, se vorbea în contradictoriu și uneori ședințele acestea se prelungeau peste orele fixate.

Stăteam mută și nemișcată într-un colț asistând emoționată la această demonstrație de cultură și patriotism. Îl urmăream din ochi pe Mihai fiindcă în timp ce vorbea, uneori mai cerea încă un pahar de apă și absorbbeam ca un burete tot ce azeam fiind conștientă că asistam la o lecție grandisimă de istorie.

O dureroasă nemulțumire îi unise pe toți și absolut toți și de fiecare dată, erau de acord că trebuia urgent luate măsuri în spiritul protejării țării și scoaterea acesteia din siajul de-gringoladei în care fusese antrenată. Simțeam cum toți, din intonațiile cuvintelor rostite în timpul analizelor evenimentelor sau a propunerilor, treceau fizic printr-o suferință reală. Cumva, toate discuțiile ajungeau la subiectul „istorie” și „cultură”. Concluzia generală era că trebuiesc repuse în drepturi, la adevăratul lor rost în evoluția unui popor.

„Istoria unui popor nu se distruge doar cu buldozerul ori cu excavatorul, așa cum s-a întâmplat la Turdaș, Tărtăria, Șibot, Ocnele Mari, Cluj, Alba Iulia sau Iași, acestea fiind doar câteva locuri unde vestigiile neolitice, dacice, romane sau medievale au fost devastate pentru a face loc unor centre comerciale, sau a unor tronsoane de autostrăzi, ci și prin lăsarea în paragină a unor situri de mare importanță din punct de vedere arheologic, precum Argedava sau Genucla (locuri unde , de pildă, lespezi și obiecte care conțineau o scriere presupusă a fi dacică au fost distruse), sau promovarea în școli, mai ales în facultățile de istorie, a unor elemente care atentează la însăși identitatea noastră națională” spunea domnul Valentin Roman, unul dintre participanți.

Din toate discuțiile, de fiecare dată, se putea trage o concluzie dureroasă: revenirea țării trebuia începută cu repunerea în drepturi a culturii pentru trezirea mândriei naționale. Cultură însemnând toate domeniile care în mintea unora nu sunt importante pentru că socotesc că nu se pot face bani imediat din cultură Astfel se detașează net școala mai întâi, iar la școală reintrodusă istoria adevărată și predarea limbii române după canoane corecte Și de fiecare dată când se ajungea la aceste aceleași concluzii, Mihai ofta din adâncul răunchilor, aducându-și aminte cu cât drag se reîntorse din America, aducând țării ca dar de revedere rodul celor treizeci și cinci de ani de muncă, (de fapt de școală) prin bibliotecile apusului: Marele său Dicționar Etimologic Român, singurul dicționar etimologic scris în limba română.

După o vreme nu s-au mai ținut Sfaturile Înțelepților. A început ca o compensare, o acțiune a celor mai vocali de conferențiere prin țară. Așa l-am întâlnit pe maestrul Dan Puric. În 28 aprilie 2024, domnia sa s-a întâlnit cu cetățenii din Horezu. Ne-am dus și noi, Mihai cu mine. Stăteam undeva în rândul al treilea în față, uitând de lume, fiind absorbiți de frumusețea și profunzimea cuvintelor actorului. De-o dată, măturând cu privirea sala, domnul Puric îl vede pe Mihai, se oprește din discurs, îl strigă și-l salută. Ridicat în picioare de aplauzele sălii, Mihai i-a mulțumit.

La plecare ne-am oprit să cumpărăm cărțile domnului Dan cu autograf. Eu l-am rugat să ne scrie și numărul său de telefon pentru că aveam de gând să mergem prin țară să promovăm Dicționarul lui Mihai și, ar fi fost minunat să putem combina cele două acțiuni. Ne-a oferit nu numai numărul ci și o invitație la spectacolul său din data de 2 mai de la București. Bineînțeles că ne-am dus la Teatul Național, ne-am întâlnit iar și iar ne-am bucurat de prietenia reciprocă pe care și-o ofereau cei doi.

Între timp, Mihai pregătea mai multe teme pe care le alesese ca fiind de importanță maximă pentru istoria noastră. Predilectele sale subiecte rămăseseși dacii. tracii, popoarele indo-europene și pre-indo-europene, traseele migrațiilor lor. Acum lucram împreună, eu făceam hărțile. Mihai desena traseele migrațiilor. Era mult mai ușor de înțeles.

16. mai. O nouă invitație a maestrului Dan Puric la un spectacol la teatrul Maria Filoti din Tg. Jiu. De data asta Mihai venise cu daruri. Dorea cu multă bucurie să ofere după spectacol un exemplar din Dicționar domnului Puric.

Afișele cu promovarea spectacolului împânzeau străzile. „Teatrul meu, teatru universal!” Generos subiect. Holul teatrului era plin, intrarea spre sala Miclescu era deasemenea plină ca sub asediu. Spectacol magistral, ca la oricare spectacol în care nu există cuvinte acesta fiind înlocuite de gesturi, în sală domnea o liniște sacră care aștepta momentele geniale în care sugestia maestrului se întâlnea cu înțelegerea sălii, Și acestea nu au fost puține. Se aplaudă frenetic, într-adevăr generos subiect!

Și magistral spectacol! Două ore pline de înțelepciune, două ore spre bucuria sufletului. După spectacol ne-am îndreptat laolaltă cu ceilalți spectatori spre măsuta din foaier unde maestrul dădea autografe și vorbea cu ei lămurind nelămuririle și explicând misterele neînțelesurilor. De această dată am descoperit un alt Dan Puric, vorbăreț, cu cuvinte care ieșeau din sufletul sau curgând ca dint-un izvor miraculos și care povesteau tot despre

istorie. Ajunși în fața domniei sale, încă semnând pe o carte, domnia sa ne-a întrebat ce carte dorim din cele pe care le împărțea. Noi am venit să vă dăm noi Dicționarul cel mare, etimologicul, a zâmbit Mihai și i le-a întins punându-le alături, pe masă.

Dacă până atunci timpul se înfășura normal pe fusul tors de noapte către zi, atunci, când a văzut Dicționarele, timpul s-a oprit puțin, atâta cât Maestrul să le ridice sfios și să le îmbrățișeze cu pioșenie. Apoi a început din nou să vorbească celor din jur, explicându-le valoarea extraordinară a acelor cărți, prezentându-l pe Mihai ca pe unul dintre cei mai de seamă savanți ai secolului, unul dintre cei mai de seamă cercetători care folosesc metode profund inovatoare și multidisciplinare, cu accente speciale pe lingvistică și istorie.

Ținea strâns dicționarele la piept ca pe niște comori mult râvnite și vorbea mereu despre ideea genială a Vinereanului, care cu ajutorul cuvintelor celor două cărți, prin metoda sa comparativ-istorică, asemenea comparativ- lingvistică, exprima pentru prima dată în lume, convingerea sa că limba română este o perpetuare prin faza indoeuropeană (parcursă în cele două mii de ani) a limbii dacice.

Elocința maestrului se învoldura din ce în ce mai tare. Mă uitam la domnia sa în timp ce vorbea. Dicționarele strânse la piept începuseră parcă să facă parte din corpul său, o transfigurare pe care o simțeam identică cu cea în care pictorul Rosenthal o picta pe doamna învelită în steagul tricolor ce deja se făcuse una cu trupul femeii. Vedeam cum el însuși se încărca cu cele șase mii de cuvinte argumente ale Dicționarului realizând parcă o simbioză. Intrau în vorbele Maestrului și sensurile vieții ale morții și al suferinței, fără să știe cât de profetic aveau să fie pentru existența Vinereanului peste doi ani.

Mă uitam la cei doi care deveniseră unul. De obicei cel ce vorbea era Mihai. El era vorba întruchipată, era CUVÂNTUL care reunea într-o logică cele șase mii de cuvinte-adevăruri, în timp ce domnul Puric era statuia mută a durerii omenеști, era sfinxul tăcerii, era însăși TĂCEREA. Și dintr-o dată rolurile s-au inversat. Tăcerea vorbea într-una despre Cuvânt, elogiindu-i curajul nebun.

Cum și când s-a petrecut tansferul? Ce elixir era în cele două cărți, ce vrăji, ce blesteme care i-au îndemnat pe cei doi să-și schimbe rolurile acolo, în foaierul acela, în noaptea aceea înconjurați de oameni? Ei nu mai erau ei, se topiseră, se contopiseră unul în celălalt și se înălțau spre înaltul lumii, sprijinindu-se unul pe celălalt. Îi vedeam urcând săgeată de foc, de lumină pentru luminarea lumii, pe drumul către Absolutul Înaltului.

Vedeai, simțai fizic cavalcada de gânduri, de întrebări pe care de data asta le punea Tăcerea întrupată de măiestria Maestrului Dan Puric, precum și în răspunsurile pe care le oferea Cuvântul lui Vinereanu. prin cele șase mii de cuvinte căroră el le semnase un act de naștere de netăgăduit. În cuvintele Maestrului se puteau urmări, după cum spuneam, drumuri către înțelegerea sensului vieții, al morții și al suferinței acestea ducându-ne către gândirea savantului Simion Mehedinți, acesta amintind că pe pământul românesc, creștinismul ne-a prins deja „nemuritori” prin credința noastră de nestrămutat care a curs prin milenii de pe vremea dacilor până la noi. Credința în nemurire o au avut-o dacii și-o descopereau lor și lumii prin bucuria lor la întâlnirea cu moartea. De 2000 de ani „am fost parcă pregătiți sufletește” și anunțați „avant la lettre” despre marele adevăr al vieții și al morții.

Am găsit printre cărțile vechi ale tatălui meu și am adus-o Mihaiului o carte veche din 1941 cu și despre considerațiile lui Eminescu, Creangă și Simion Mehedinți despre ideea și valoarea școlii. Cum Mihai era profesor, l-a marcat foarte mult ideea principală a acestei scrieri care, deși era de un secol în urmă, era vie și azi, ca și când azi ar fi fost gândită și scrisă. Ideile lui Mihai coincideau până la identificare cu cele ale celor trei corifei: „Pedagogia nu poate fi decât națională. Ea nu este ca algebra încât să se potrivească tuturor neamurilor.” Vinereanu era întâi profesor și Dicționarul său era cea mai pură lecție de pedagogie pe care profesorul care era o dădea poporului român.

Ca și Mihai, domnul Puric era omul care releva scopul acțiunilor sale și anume acela de a educa: „A educa și a instrui înseamnă a integra pe copil în neamul său, acela din care face parte și a-l adapta (a-l potrivi) la mediul special al țării sale.”

Oare de ce mă dureau până la lacrimi cuvintele Maestrului? Oare cum și cât mă vor mai dura înălăuntrurile sufletului meu care se umpluseră și ele de durerile neamului acesta chinuit de veacuri? Dacă până a nu-l cunoaște aceste dureri zăceau acolo amorfe și necon-turate, teoriile Vinereanului nu au făcut altceva decât să le cristalizeze transformându-mi-le în idei și scopuri precise pe care le-am regăsit la Simion Mehedinți: „trebuie să dai copilului un ideal în viață, potrivit cu menirea neamului nostru!” Iată cum după decenii îndemnul savantului mehedințean ar trebui ridicat la înălțimea valorii de lege pe care o însuși conține. Și iată cum dintr-o dată, îndemnul Celor Trei Mari ai neamului i-a adus pe cei Doi Mari ai noștri față în față rostuind parcă minunea continuității „ideilor flacăără”. Și pentru ca minunea să fie un continuu firesc, cei doi schimbaseră firesc armurile și armele între ei: Mihai, Cuvântul întrupat tăcea acum în timp ce Maestrul, Tăcerea înțelepciunii, vorbea, vorbea pentu el, vorbea pentru noi, vorbea pentru toate durerile mute ale lumii noastre.

Era în această întâlnire atâta dragoste față de idealul în care chemau poporul, față de lumina care trebuia să arate drumul acestuia hărăzit de Domnul, încât scena aceasta mi s-a părut a căta pentru o clipită lumină și putere de icoană. Vorbele, știau bine amândoi, cuvintele, cele spuse sau nespuse dar gândite, au putere de mare minune, de mare miracol. Dar vorbele sunt uneltele, armele de apărare ale celui care se aruncă în lume oferindu-se miel de sacrificiu jertfindu-se și în același timp strigând dreptatea. Mereu, când vorbea despre neamul nostru, Mihai își identifica sufletul cu el. Mereu, având conștiința valențelor de bine dar și de rău ale cuintelor, folosind cuvintele ca îndreptar drumurilor către care îndemneau lumea noastră, Mihai și Maestrul construiau drumuri, de fapt arătau direcții de drumuri către care ar trebui țara aceasta să se îndrepte. Cu grijă dar și cu îngrijorare cereau a fi folosite vorbele care, dacă nu sunt clare, trebuie deslușite în așa fel încât să nu îndemne către rău. Iar îmi vin în minte cuvintele lui Simion Mehedinți: „Vorbele, porunca Dumnezeiască, nu l-au împiedecat pe Adam să greșească. l s-a vorbit, l s-a arătat primejdia grozavă care îl aștepta în caz de neascultare, totuși el a nesocotit totul și a mâncat din fructul oprit. Toate vorbele și strașnicele amenințări ce l se făcuseră nu l-au putut ține din pornirea sa.”De aceea , ziceau cei doi, trebuie neîndoielnic lucrat cu puterea Vorbei și cu și mai mult strășnicie cu cea a Tăcerii în fiecare moment, pentru a arăt nației Adevăratul său drum ce-l are de urmat pentru a fi demnă de menirea sa în veacuri.

Neapărat trebuie dezvăluite și clamate adevărurile despre nobila sa ascendență în așa măsură încât această „coborâre”din neamul sfânt născut aici, pe acest pământ să poată șterge din memoria sa minciunile umilitoare ale venirii din cele patru vânturi. Trebuie șterse din amintirile neamului lacrimile umilinelor genunchilor plecați în fața neamurilor năvălitoare aici, după pradă începând cu vremea romanilor, vremea de după moartea marelui Decebal și până azi. Trebuie ștearsă din memoria nației umiliința lanțurilor în care s-au zbătut truditorii neamului nostru. (Continuare în pag. 13)

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE...

Mihai MUSTĂȚEA

„Ascultă-mi mâna, iarbă de Armindeni,/cum te mângâie
cald și drag pe pântec,/o, verde pur, tășnit de pretutindenii,
/din ziduri și din brazde și din cântec...//La noapte poate, în
ultimul răsuflăt, /cu luna coborâtă lin pe muguri,/ cu pumn
de- arginți ți-oi arunca în suflet. / Dar cel de-acum, te voi
iubi de-a pururi. // Ascultă-mi mâna, iarbă de Armindeni. “
(Nichita Stănescu)

„Mai e Rai “

...E luna mai (Florar, Maia), când se celebrează Sfântul
Ieremia (1 mai) și zilele de Armindeni-simbol al vegetației
la români, care proteja recoltele și animalele, în tradiția
populară. Acestei zile i se mai spune și „ziua pelinului” sau
„ ziua bețivului “ și semnifica începutul verii. În vechime se
făceau serbări câmpenești, la iarbă verde, unde se mânca
miel fript și se bea vin roșu, amestecat cu pelin, pentru
schimbarea sângelui și apărarea oamenilor și vitelor de boli,
în special de ciumă, cum rezultă dintr-o veche strigătură
populară: „Foaie verde de pelin, /Iată-ne la Armindeni, /
Beau mesenii și mănâncă, /Și de ciumă nu li-e frică.” Este
început de vară.

...Liniște cât să aud toate păsările dintr-o țară încă des-
frunzită, înconjurată de o liniște cât să simt primăvara care
stă la pândă...E luna mai, când dă floarea pe coastă, când
copaci împrumută verdele și sufletele oamenilor se prime-
nesc...Primăvara e aici și peste țară, nevăzută și prezentă,
un miracol ascuns în scurgerea timpului...Un foșnet abia
simțit de frunze bătrâne, aburul pământului, un cântec
neîncetat de păsări care dezmiardă lumea, o liniște de în-
ceput de leat, un ritual străvechi, ca o incantație menită
să trezească la viață mugurii gata să se nască. Liniștea este
spartă de ecoul stins al unui lătrat de câine, de onomateea
răgușită a unui cuc stingher și strigătul victorios al unui
cocoș. A năvălit primăvara și cu ea viața pornește din nou. O
poveste nesfârșită, pe care au trăit-o nenumărate alaiuri de
oameni, o trăim și noi, și alți trăitori după ce nu vom mai fi.

...Nu m-am rostogolit prin iarbă și nu m-am spălat pe
mâini și pe față cu roua dimineții, am băut un vin pelin și am
citit revistele sub creanga de Armindeni.

Primul popas de Armindeni la revista Curtea de la Argeș.
Editorialul lui Gheorghe Păun este un remember: „Aca-
demia Română-160”. Ca ieri, a sărbătorit 150 de ani. Atunci
a fost publicată „Istoria Academiei Române (1866-2016)”,
autor Dan Berindei. Citim și cităm: „Academia își confundă
în bună parte ființarea cu cea a României moderne. Din-
totdeauna, ea a slujit știința și cultura, dar înainte de toate
propria națiune. Drumul pe care a pășit nu a fost lipsit de
piedici, dar totodată, mai ales în perioada începuturilor,
alături de Academie au stat românii. (...) Înainte de toate,
Academia Română s-a dedicat națiunii, acestei țări, le-a slu-
jit cu dăruire, ținând seama în primul rând de necesitățile și
interesele lor și dorind totodată neconținut să le înfățișeze
și să le afirme, ea însăși reprezentând o chintesență a eli-
telor unui neam în timpul unei perioade istorice.” Apoi,
semnatarul editorialului face o incursiune în istoria ace-
steia. Decupăm: „...încă de la înființare, Academia Română,
prin precursora sa de la 1866, Societatea Literară, a fost
a tuturor românilor, a premers, a anunțat și a pregătit Uni-
rea propriu-zisă, politico-administrativă: printre membrii
fondatori sau chemați să facă parte din înaltul forum s-au
numărat nu numai personalități din Principatele Unite, ci și
din Ardeal, Basarabia, Bucovina, Banatul Sârbesc, de la sud
de Dunăre. „Detaliul” este important și, sper, premonitoriu,
pentru că „această lecție istorică își păstrează și acum ac-
tualitatea”. La ceas aniversar, reluăm urarea: Vivat, crescat,
florează Academia! Toate-s vechi și nouă toate..., din manu-
scrisul 2264, Domnul Eminescu scris-a. Poziționat „Între
oglinzi paralele”, Horia Bădescu vede „Teoria haosului.” Alte
semnături: Mihail Nadin, Sara Mina, Alexandru Mărchidan,
Florin Radu Pinte, Theodor Codreanu, Aurelian Alin Vasile,
Ioan Șt.Lazăr,Narcis Zărnescu, Mihaela Malea Stroe, Flo-
rian Copcea, Marin Iancu, Dan D.Farcaș, Dan Anghelescu,
Mihai Mustățea, Eufrosina Otlăcan, Elena Armenescu, Ni-
colae Mareș, ÎPS Calinic Argeșeanul, Stelian Gomboș, Ion
Andreică, Constantin Lupeanu, Rodica Bretin, Mihai Călu-
gărițoiu, Crina Zărnescu, Constantin Traian Atanasie, Petre
Isachi, Ion Fercu, Nicolae Melinescu și Paula Romanescu.
Numărul este ilustrat cu lucrări ale lui Parik Stefanov.

De la Curtea de Argeș, Armindeni trec vămile dintre
văzut și nevăzut la Apostrof-ul din Cluj. În editorial, Ion Var-
tic face cronică la „Jurnalul lui Radu Cosașu”. Scrie Radu
Cosașu, în însemnările din Jurnal, de ce n-a plecat în Israel.

La rugămintea mamei, plecată, îi răspunde cu o metaforă:
„...sunt căsătorit cu o femeie de care nu mă despart, oricâte
scene îmi face, oricât e de isterică”. Și îi face! Femeia este,
evident, România! Articolul „Salut voios! O istorie a liter-
aturii române pentru copii și tineret din perioada stalinistă
1948-1953” este cronică de Ioan Cristescu. Mizele literatu-
rii sunt plusate de Răzvan Voncu în „Critică și generație”.
Ștefan Melancu îl citește pe Călin Vlasie și „Poezia în era
virtual-ului.” Mircea Moț și punctele lui de reper la lectura
romanului „Galeria cu viță sălbatică”, de Constantin Țoiu
sunt expuse în „Monografia unui roman”. Anca Hațiegan
adună probe pentru „Dosar-ul I.L.Caragiale,”cu titlul „Mer-
sul divinei tragedii a Fiului” în opera lui Caragiale. Probele
sunt: 1.Patimile lui Leiba Zibal; 2. Păgânism vs.creștinism;
3. Tomiță Necredinciosul; 4. Lache pe drumul Golgotei; 5.
Crime în lanț de Paște; 6. Miracolul asimilării; 7. În loc de
concluzii și 8. Post-scriptum.

Armindeni urcă vămile Cerului la revista Steaua. Ion Talos
în eseu „Pe margine de pământ” afirmă: „Există în opera lui
Blaga motive folclorice care sunt utilizate frecvent în opera
proprie: semănatul și seceratul grâului, chipul lui Cristos în
bobul de grâu, somnul lui Dumnezeu, cearta florilor ș.a.” Re-
producem o strofă din culegerea de folclor a lui Lucian Blaga:
„Doamne mult zic Doamne,/ Dumnezeu pare că doarme/
Cu capul pe-o mânăstire/ Și de nimeni n-are știre!/" Pen-
tru Gheorghe Glodeanu, Ilarie Voronca rescrie mitul antic
și realizează un experiment asemănător cu cel întreprins de
către James Joyce, în articolul „O figură emblematică a avan-
gardei literare interbelice.” Un elogiu și un omagiu adus
breslei istoricilor de la cronicari și Cantemir până la Gheor-
ghe Brătianu și Șerban Papacostea reprezintă cartea: „Pă-
mântul și țara în Evul Mediu românesc,” semnată de Ioan-
Aurel Pop; cronică „A scrie istoria cu înțelepciune și vred-
nicie” îi aparține lui Ionuț Costea. Un Brâncuși-autor este,
pentru cititorii români o revelație a acestui an aniver-
sar. „Aforismele lui Brâncuși” este recenzia lui Dan Gulea
la ediția îngrijită de Doina Lemny-,Brâncuși. Arta este ade-
vărul absolut.” Alexandru Jurcan face o revizuire a recen-
tului laureat al Premiului Nobel și transcrie „Sátántangó și
noaptea putredă din cărciuma cu păianjeni.” Vintilă Horia
a recreat viața toledană a lui El Greco printr-un personaj-
narrator ce se identifică cu pictorul, într-un dialog imaginar
cu iubita sa. Sonia Elvireanu recrează pentru cititori acest
univers în: „Un roman ekphrasis în literatura exilului”.

Ramura de Armindeni survolează vămile și poposește
la Convorbiri literare. În editorial, Cassian Maria Spiridon ia
atitudine în „Inteligența artificială, necesitate impusă sau
infern”. La Anchetă revistei, Mirela Roznoveanu răspunde:
„Convorbiri literare este o revistă fabuloasă, literară și cul-
turală. O revistă de veche tradiție...” Din „Credința cea mai
vie” a lui Gheorghe Grigurcu”: „Scrii pentru a-ți risipi dubi-
ile. Scrii pentru a avea dubii definitive.” O carte surpriză în
contextul poeziei române de azi, pusă sub semnul confrun-
tării dintre „antici”și „moderni”, dintre tradiție și „altfelita-
te”, este „Țărâna din noi” a lui Emilian Marcu. Și Mihai Cim-
poi o numește „Elegie pentru țărâna român.” Poetul se în-
treabă înfrigurat: „Unde-s țărâni, Doamne, unde sunt/
Genunchii lor de rouă adormiți;/ care-au rămas patriarhali
și blânzi,/ liber-cugetători ca niște sfinți.” Gheorghe Clive-
ti a ajuns la episodul patru din studiul „Percepțiile dintâi
ale modernității în scrisul istoric românesc.” O pagină de
proză este „România în derivă-o carte”, de Răzvan Popescu.
Bine ar fi să fie doar o carte! Fizic,România este în derivă!?
După un centenar discret, antologia „Sânge și hârtie” ,
sub condeiul lui Adrian Dinu Rachieru este „Maria Banuș
un edec tolerat.” Cei interesați parcurg cu interes cronică
literară a Cristiei Scarlat: „Mit și realitate. Oglinzile în care
ne privim. Mircea Eliade azi.” Livia Iacob scrie: „Împotri-
va uitării:Constantin Virgil Gheorghiu, prozatorul.” Gellu
Dorian continuă serialul: „Eminescu, așa cum l-am visat.”
Victor Teișanu călătorește în orașul imaginar: „Baaadul lui
Cezar Ivănescu”, în care poetul exclamă: „Am mers după
frumusețe ca un halucinat.” Poezia lui Ion Minulescu dez-
văluie jocul de-a lumea și jocul lumii în articolul: „Facondă
și melancolie:Ion Minulescu 145”, de Pompiliu Crăciunescu.
Nu -l uităm pe semnatarul de la compRESA REVISTELOR,
Valentin Talpalaru ...Și alte pagini atractive în revista aceas-
ta, pe care le veți citi cu interes și folos.

Armindeni la Contemporanul, în curând va sărbători 145
de ani de existență. Nelipsitul și neobositul Nicolae Breban
ne așteaptă cu un fragment dintr-un volum în lucru: „Viața
ca o posesie. România ideală. Suntem în „Dimineața unui
basm arab,” nu să-l întâlnim pe Ali Baba și cei 40 de hoți,
ci pe autor, care, printre altele, semnaleză încă o gafă a

(câta?) autorilor de manuale de limba și literatura română:
„Iar pentru noi, scriitorii români, declasarea și dispariția din
librării și manuale școlare a nuvelei e un fapt dramatic, deo-
arece geniul nostru, de la Negruzzi la Gib Mihăiescu, de la
Caragiale la Ștefan Bănulescu și la alții, nu puțini, s-au mani-
festat plenar și extrem de convingător în ceea ce se cheamă
nuvelă!” Lista observațiilor pertinente este mai lungă. De-
spre Mircea Martin și cărțile sale scrie Iulian Boldea, remar-
când cum că: „ne spun multe despre autorul lor, pentru
că, în structurile de profunzime ale altor texte, criticul își
regăsește propriul portret interior, proiectul intelectual,
stilistica identitară inconfundabilă.” Constantin Coroiu ne
invită pre limba amintirilor la Ipotești, și Andrei Simuț la „O
istorie distopică a viitorului.”

De aici, ramură de Armindeni pe cer, la Luceafărul de
dimineată, unde citim notațiile lui Horia Gârbea la cartea Ga-
brielei Adameșteanu: „Meserii nerecomandate femeilor”
- „Profesiunea și profesionista ei.” Cad sub ochi și sub con-
dei „Cinci sonete”, de Markó Béla, în traducerea lui Ale-
xandru M.Călin. Cununa de sonete este o specie poetică
de înaltă virtuozitate; se constituie dintr-un șir(ag) de pais-
prezece sonete...

Armindeni în Ramuri. Numărul este ilustrat cu lucrări
de Petru Lucaci, iar la carnet plastic, Ruxandra Demetrescu
tușează un portret: Petru Lucaci/Sortir du noir. La edito-
rial, semnează Gabriela Gheorghisor: „De la postură la
impostură”(un ingenios joc de cuvinte), un text edificator
despre literatura confesivă în era digitală. Debut abrupt:
„Trăim într-o epocă de inflație a confesivului (...),toată lu-
mea se confesează...” Este citat, în final, Cioran: „...literatul
e <<un gură-spartă ce-și vinde nefericirile pe doi bani, le
face publice, le repetă întruna>> (Ispita de a exista). Grație
internetului, s-a umplut spațiul public nu numai de scriitori
veritabili (care folosesc adesea rețelele ca pe un jurnal), ci
și de <<scriitori >> de conjunctură, cu mai mare sau mai
puțină audiență. (...) O puzderie de oameni se confesează,
unii se închipuie poeți, alții dau sfaturi ca <<o moașă
comunală >>.” Să luăm aminte!

Dumitru Anderca este „În căutarea sunetului credinței
originare”, după lectura romanului „Limba lui Hristos,” de
Adrian Lesenciuc. O carte de sinteză între teologie, poezie și
hermeneutică, consolidând poziția lui Adrian Lesenciuc în
linia prozatorilor români preocupați de dimensiunea spiri-
tuală a limbajului. La focus, Cristian Pătrășconiu este prezent
în „Patru perspective” la cărțile : „Marea ruptură “-Georg-
es-Henri Soutou; „Marcus Aurelius”-autor John Sellars;
„Manual de greacă veche” și „Ierusalim”, de Simon Sebag
Montefiore. Nu lipsește Călin Vlasie, cu al optulea episod
din „Poezia, încotro?” Un dialog cu replici scânteietoare are
Robert Șerban cu Al.Cistelecan. La avanpremieră editorială,
Zulfû Livaneli se află neînfricat „Pe spinarea tigrlui.”

Armindeni din Ramuri la revista Orizont. Pagina de gar-
dă are un tablou cu un sugestiv titlu: Cultura la feminin.
Alexandru Budac a citit cartea lui Alan Weisman: „Lumea
fără noi” și ne avertizează că vine „Apocalipsa în etape.” Fo-
toteca Orizont ni-l înfățișează pe Ioan T.Morar-70 și textul
lui Marcel Tolcea: „La 70, o vară indiană.” Dialogul lui Mih-
nea Măruță cu Cristian Pătrășconiu are un titlu incitant:
„Ne-moria și imortalizarea în rețea.” Același infatigabil Cri-
stian Pătrășconiu realizează ancheta revistei: „Cum vă îm-
păcați cu ideea că, uneori, realitatea concurează neloial cu
ficțiunea?” Răspund loial: Adriana Bun, CHATGPT, Adina
Dinițoiu, Ovidiu Forai, Mihai Frățilă, Adrian Lesenciuc, Dan
Negrescu, Toma Pavel, Monica Pillat, Dan Stanca, Costel
Stancu, Ioan Stanomir și Marius Vasileanu. Grațierea Benga:
„Eu sunt ploaia și furtuna”, după lectura cărții lui Robert
Șerban: „Știu pe cineva” O parafrază a Marianeii Odangiu:
„Dacă imaginație nu e, nimic nu e”, după ce lasă din mână
„Conclavul fantasmelor”, volumul Lilianei Ardelean. „O ep-
opee în blană de foileton” este pentru Valentin Constantin
romanul copilăriei noastre: „Contele de Monte Cristo”, al
celebrului Alexandru Dumas. Ioan T.Morar răspunde la apel
cu: „Mulțumim Theodor Pallady pentru prietenia cu Ma-
tisse.” Tur de orizont și Cronică mărunță sunt semnate de
Anemone Popescu.

Armindeni pentru Viața Românească. Coperta este do-
minată de inscripția: „Marin Sorescu 90.” La remember,
Gheorghe Glodeanu scrie prezent cu articolul „Marin Sores-
cu 90: Poezia ca descântec.” Acest virtuoz construiește o
insolită comedie a literaturii. Editorialul lui Nicolae Prelip-
ceanu: „Ziua Poeziei” constată; „Zilele care să celebreze
câte ceva-una mai internațională decât alta-au început să
fie inventate demult, încă din secolul-acum trecut.” Așa a
apărut și Ziua Poeziei. Ion Pop îl aniversează pe „Gheorghe
Grigurcu la oră festivă.” Alexa Visarion aduce pe scenă „Im-
periul Shakespeare.”

(Continuare în pag. 14)

Itinerar cultural

ASOCIAȚIA SENIORILOR

Simona Maria KIS, Senti VOICU

05 Mai 2026

9 MAI ZI ÎNSEMNATĂ A ANULUI

Astăzi 5 mai 2026 a avut loc ședința săptămânală a Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea. A fost un moment aniversar dedicat unor evenimente istorice și culturale importante: 9 mai 1877, declararea Independenței de Stat a României; 9 mai 1945, Victoria asupra fascismului; 9 mai 1950, crearea Comunității Europene; 9 mai 1895, nașterea, la Lancrăm a poetului Lucian Blaga. La realizarea materialelor și la discuții și-au adus contribuția ing. dr. Mihai Sporiș, prof. dr. Mihai Mustătea, pr. prof. Petre Mateescu și prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu. Profesoara Marinela Capșa ne-a împărtășit impresiile sale din călătoria întreprinsă în Japonia! La final a fost sărbătorit profesorul de matematică Ioan Ghica la aniversarea a 80 ani de viață! La acest moment aniversar nonagenarul Ion Luca a ținut un scurt, dar foarte interesant panegiric... „Doamnelor și domnilor, Matematica (ca orice Știință sau Artă n.n.) este o doamnă care te trădează dacă o neglijezi. Profesorul Ion Ghica a fost amantul credincios al acestei Doamne, în toate ipostazele: profesor la catedră, inspector șco-

lar și cercetător... Profesor talentat, mă refer în școala vâlceană a reușit să transmită elevilor într-o formă accesibilă informațiile din domeniul matematicii. Echilibrat în ton și gesturi, cu fața mereu luminată de un zâmbet luminos s-a făcut iubit și prețuit de elevi. Complexitatea studiilor pedagogice și vastitatea cunoștințelor matematice i-au asigurat domnului profesor o viziune largă asupra problemelor școlii. Peste tot s-a remarcat prin hărnicie și seriozitate, responsabilitate și competență. Ca inspector școlar, în activitatea de îndrumare și control a realizat un raport optim între exigență și toleranță, fapt care i-a atras simpatia și prețuirea celor cu care a relaționat. Acum la moment aniversar, 80 de ani de viață și conduită exemplară, îi urăm domnului profesor Ion Ghica *La Mulți Ani cu sănătate!* (Foto Senti VOICU)

12 Mai 2026

JAPONIA ȚARĂ DE VIS!

Astăzi, 12.05.2026 a avut loc ședința săptămânală a Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea. La ordinea de zi a fost prezentat de profesorul Mihai Mustătea materialul intitulat „Blajul-Roma mică”, dedicat unor personalități importante, cu rol covârșitor în realizarea Unirii de la 1 decembrie 1918. La dezbaterile legate de acest subiect au contribuit ing. dr. Mihai Sporiș, părintele profesor Petre Mateescu, profesorul dr. Gheorghe Dumitrașcu! La final, profesoara Marinela Capșa a prezentat impresiile din călătoria efectuată în Japonia. Foarte foarted frumos completăm noi fiindcă aceste observații au stărnit un val de aprecieri la valoarea Japoniei stat de dimensiuni mici dar putere mondială veritabilă... A șoptit cineva: la sfârșitul sec XIX putere mondială

TEZAU, COMUNA GOLEȘTI

Gheorghe STANCIU OPĂTEȘTI

Când vorbim de tezaur nu trebuie să ne gândim doar la bijuterii, la rezervele și obiectele din aur, nici la monede, bancnote sau timbre și nici numai la „tezaur folcloric”! E bine să știm că noi avem ceva tezaur, destul de diversificat, pe care l-am adunat din studiile și documentele parcurse în ultimii doi ani și care va rămâne urmașilor noștri. Sunt urme lăsate în istorie de fenomene paleontologice, de invadatori, de personalități locale sau de evoluția credinței ortodoxe în satele noastre:

1. **La Văcării**, la granița satului Opătești cu satul Piatra, tot acolo i se mai poate spune și Zăpozii, care în limba slavă ar însemna „trecere”, există trei movile (după „expediția” lui Andi Popa, se pare că sunt patru) de pământ, denumite „tumuli”, din epoca fierului. Se spune că popoarele din antichitate construiau asemenea tumuli deasupra mormintelor. Având în vedere ocupația unor zone populate din Valahia până spre malul stâng al Oltului, în speță și actualele noastre sate Gibești și Piatra, se poate trage concluzia că tumulii de la Văcării adăpostesc mormintele acestora. Andi Popa a luat legătura cu Tuțulescu, expert al Muzeului de Istorie Vâlcea, care a promis că va organiza o cercetare locală. După cum se știe, în țările asiatice s-au păstrat și conservat cel mai bine credințele, datinile și obiceiurile din antichitate până în epoca medievală. Expertul Tuțulescu afirmă că asemenea formațiuni geologice ar fi atribuite și epocii noastre geto-dacice. Eu rămân la părerea că aceste movile au fost construite la Văcării de către tătarii migranți în Valahia, ajungând și aici, și la Gibești, odată cu invazia de la 1241, unde au stat până în 1243-1244 când au fost alungați de Litovoi ajutat de oastea cruciaților. Pe timpul șederii acolo și-au îngropat morții, aceasta fiind tradiția neamului lor.

2. **Piscul lui Mogoș**, denumire dată după o căpetenie tătărăscă, Mogoș, ajuns cu hoarda sa la Gibești, tot la 1241, statornicind aici un târg tătărăsc. Mult mai târziu, după o alunecare de teren, surpătură, au ieșit la iveală cărămizile cu inscripții tătărăști. Aici a rămas un tătar ce a fost asimilat de obște.

3. În anul 1961, prin pietrișul cărat de pe **Valea lui Negru** pentru pietruirea șoselei Prodănești-Golești, s-a găsit o măciucă de luptă din microgresie de formă trapezoidală apreciată, ca datare, din cultura „Sălcuța” (Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre, Editura Științifică, București, 1960, pag. 110-112 a lui D. Berciu).

4. În satul **Popești**, în locul „Peste Deal”, pe panta vestică a satului spre Sâmnice, s-au găsit, în anul 1966, două topoare de luptă confecționate din silex negru amfiboi.

5. În deceniul al VII-lea din secolul trecut, în comuna Golești era un val al căutărilor geologice care a avut ca exponent grupul și acțiunea „**Căutătorii de comori**”. În cadrul acestui grup, un școlar din satul Giurgiuveni, în anul 1965, a găsit, undeva pe lângă sediul fostei comune Giurgiuveni, o săpăligă veche tocită de întrebuințare, tot din silex negru.

6. Odată cu surparea malului Sâmniceului în locul denumit la „**Dobrin**”, au fost descoperite resturi de lemn de stejar ale unei fântâni construite în 1796.

7. În satul **Blidari**, în locul denumit „Piscul Firii” sau tot „Zăpozii”, eponimul pentru „loc de trecere”, s-au descoperit tranșee săpate de armata română, unul din aliniamentele de apărare împotriva trupelor austro-ungaro-germane, în toamna anului 1916, ce înaintau pe direcția Râmnicu Vâlcea, Dealu Negru, Morărești, Pitești. Aici, pe locul de istorie numit chiar din vechime „Fântâna Rece”, recent s-a amenajat un parc în cinstea eroilor din 1916 și s-a turnat piatra de temelie a unei Cruci Monument.

8. La 1 septembrie 2013, cu ajutorul unui detector de metale, localnicul **Iulian Enache** din satul Aldești a descoperit întâmplător în Dealul Blidarilor, într-o pădure tânără (pentru că fusese defrișată în 1975), un important tezaur de monede medievale din argint. Această descoperire, care a făcut repede înconjurul țării și nu numai, numeroasele materiale și publicații apărute în media și online, și chiar asociații de profil, au contribuit la încingerea spiritelor, controversele afectându-l pe tânărul descoperitor care atunci avea vârsta de 34 de ani. Iulian Enache a respectat întocmai prevederile Legii nr. 182 din 2000, art. 49, alin. 4, republicată în 2008, pentru că anterior mai descoperise în acea pădure un inel de alamă, o monedă de 50 de bani de argint din 1873, un alt inel de alamă rupt de prin 1800 inscripționat cu niște flori, o monedă romană, o monedă de 5 bani din 1882, o insignă regală cu crotal, un cercl de cupru, un vârf de lance, o bucată de lingură din 1787, șase monede din 1905

găurite și altele; el studiase legea și știa că „în 72 de ore de la găsirea oricărui obiect numismatic sau arheologic, trebuia să anunțe primarul localității în care le-a găsit și să le predea voluntar la muzeu”. Legea are și condiții avantajoase pentru descoperitor, adică acordă 30% din valoarea tezaurului, chiar și o bonificație suplimentară de până la 15% pentru descoperiri arheologice de valoare excepțională. Numai că evaluarea a depășit cu mult un an și jumătate prevăzut de lege, atât datorită imensității tezaurului, cât și migalei prea mari pentru un singur specialist la Muzeul Național de Istorie, tânăra și inimoasa de 23 de ani, Cristina Tătaru. Dar, mai ales, expertiza ce trebuia făcută de un evaluator acreditat de Ministerul Culturii. Absolventă de istoria artei, Cristina abia de câteva luni începuse să învețe turca-osmană; s-a zbatut însă ca tezaurul să fie dus la alt muzeu. Astfel, în paralel cu analiza monedelor, Cristina studia arhive, publicații, reviste din care să înțeleagă cum au ajuns monedele și celelalte obiecte în locurile noastre de aici și motivele îngropării lor atât de superficial. În cele două vizite la Aldești, Cristina și arheologul Silviu Oța nu au descoperit urme de așezare umană sau ceva structuri de construcții, dar au declarat zona „sit arheologic” și au cerut secretizarea locului. Tezaurul a transformat-o pe Cristina într-o specialistă în numismatică otomană. A și fost invitată la Universitatea Babeș-Bolyai, Institutul de Turcologie și Studii Central-Asiatice, pentru a i se propune o bursă în Turcia de consultare a arhivelor și tezaurului acesteia. Din studiu și documentare s-a ajuns la concluzia că monedele datează de prin 1430, de la prima domnie a lui Murat al II-lea, unele chiar dintr-o perioadă anterioară, tulbure, dominată de lupte pentru tronul imperiului. Astfel s-a aflat că tatăl lui, Mehmed I, l-a instalat succesor pe acesta la 18 ani, declanșând rivalitatea celui alt frate al său care era în bune relații cu Mircea cel Bătrân, aceasta fiind o bună ipoteză a refugului lui Mehmed cu o asemenea cantitate de monede turcești pe la noi pe aici. S-a mai avansat și ipoteza aducerii banilor pentru întreținerea armatei otomane, ba chiar și ipoteza unui jaf al unei persoane din zona balcanică, la fel refugiată din calea turcilor. Numai că asprii găuriți descoperiți nu se deosebesc de asprii perforați ce constituiau moneda uzuală. În plus, fie spus, locul descoperirii acestora ne dă prezumția că pe aici trecea traseul legăturii Râmnicului cu Piteștiul la acea vreme. În sfârșit, s-a analizat și posibilitatea folosinței uzuale a monedelor turcești care se impuseseră în tranzacțiile epocii în Țara Românească, pentru că aveau valoare superioară monedelor emise de domnitorii noștri. Nu s-a analizat însă posibilitatea așezării aici a unei temporare colonii sau trupe atacatoare asupra habsburgilor, a unei „aga” turcești comparabile cu „târgul” tătarilor de la Gibești din 1241-1243. Mi-am adus aminte de cele nouă momente istorice ale secolelor XV-XVIII, perioadă contemporană cu datarea monedelor în discuție, analizate ca motivație a apariției călugărilor emigranți, eventualii constructori ai bisericilor din lemn din satele Opătești și Coasta, ce includ ororile războaielor austro-ruso-turce cauzate Principatului Valah, vandalizarea și incendierea lăcașelor de cult ale Episcopiei Râmnicului, fuga episcopului Climent din calea hoardelor turco-tătare, atacul lui Suleiman dinspre Curtea de Argeș și luptele confesionale din Ardeal ce au determinat emigrarea călugărilor și evreilor ortodocși la sud de munți, în special în zona noastră, migrare ajutată de Grigore II Ghica. Toate acestea sunt argumente ale „pierderii” acestui morman de monede aici în zona noastră, propice ascunderii unor grupuri de marile pericole ce-i pândeau în lunca Oltului, așa cum și călugării refugiați s-au ascuns în negura pădurii de la Opătești. Sigur, puteau fi bani jefuiți de călugări și evrei de la hoardele turcești înainte de fuga în pădurile noastre. Puteau fi ai unui comandant turc pentru plata armatei și surprins într-o ambuscadă pe aici. Poate chiar tributul lui Mircea cel Bătrân care trebuia să ajungă la sultan! În final, s-au numărat și evaluat 47.296 de aspri, în greutate de 54,7 kg, care au pe față anul emiterii, 834 al Hegirei (16 iulie 622 este prima zi a calendarului hegira, punctul de plecare al calendarului islamului corespunzător exodului lui Mahomed de la Mecca la oaza Yathrib, fostul Medina; adăugând cifra 834 de pe monedă, ne dă anul 1456 gregorian, față de anul 1430 stabilit de muzeu) și numele sultanului Murat al II-lea. Pe verso este bătut orașul monetăriei, probabil Bursa. Muzeul a stabilit că majoritatea monedelor datează din anul 1430 și au fost bătute în timpul primei domnii a lui Murat al II-lea, iar unele în timpul sultanilor Emir Suleiman și Muhamed I sau Mustafa Celebi. Pentru a înțelege valoarea acestora trebuie spus că Mircea cel Bătrân plătea în 1383 turcilor un tribut de 3.000 de

aspri, această monedă circulând în Țările Române începând cu secolul al XV-lea, monedele găsite de Iulian Enache datând de la începutul acestui secol. Un aspru sau akcea este o monedă din argint de aproximativ 1,2 grame, prezentându-se albă și având un diametru de 18 mm. Pentru corectitudinea gestului său de a anunța imediat Muzeul Național de Istorie, Iulian Enache a fost invitat la sediul Guvernului și premiat de Primul Ministru Victor Ponta și recompensat cu o primă în sumă de 45.000 de lei. Potrivit evaluărilor, Iulian Enache trebuia să încaseze recompensa de 30%, plus bonificația de 15%, în valoare de 41.689,80 euro (echivalent în lei la cursul BNR din ziua plății), valoare stabilită prin hotărârea Tribunalului București. Începe însă șirul proceselor, ajunse până la Înalta Curte de Casație și Justiție, împotriva Muzeului Național de Istorie a României (MNIR) și Ministerului Culturii și Patrimoniului Național (MCPN), pentru neacordarea recompensei legale stabilite de decizia Curții de Apel București (CAB), care scăzuse doar bonificația de la 15% la 5%, suma scăzând la 32.435,90 euro, prin hotărârea din 9 februarie 2017. Apare o mare controversă privind folosirea detectorului, care ar fi anulat starea „întâmplătoare” a descoperirii. Astfel, această hotărâre a fost desființată de ICCJ unde ajunseseră contestațiile, dosarul fiind returnat la CAB pentru rejudecare. Spre cîns-tea, dârzenia lui și mândria noastră, Iulian Enache a continuat să caute cu detectorul, cu aprobare oficială, dar cu păstrarea secretului locului, unde a mai descoperit în anul următor cartușe și bile de muschete și un inel dintr-un aliaj de cupru. Continuându-și cercetările și în alte zone din împrejurimile satului, a descoperit alte obiecte vechi folosite de trăitorii și trecătorii pe aceste meleaguri în secolele trecute. Atât pe marginea Drumului Târgului, cât și pe firul văii de la marginea satului, a scos la iveală foarte multe monede din bronz bătute în anii 1800-1900. Printre acestea a găsit numeroase „EIN KREUZER” austriece, cunoscute la noi sub denumirea de crețari. Pe drumul de olac (poșta cu cai), cunoscut în istorie sub denumirea de „Drumul Vechi” – adică porțiunea peste Dealul Negru a comunicației Râmnicu Vâlcea-Pitești, abandonată la modernizarea din 1965-66 – numită Piscul Firii, zis și Zăpoziile, Iulian Enache a descoperit foarte multe cartușe și accesorii militare din Primul Război Mondial. Atât muniția descoperită, cât și urmele tranșeelor descoperite recent pe vârful Zăpozii, cota 497, arată că în toamna anului 1916 regimentele armatei române au înfruntat inamicul pe aliniamente succesive dinspre Valea Oltului spre Pitești, în zona Aldești-Blidari-Dealul Negru-Milcoiu. Toate obiectele de patrimoniu descoperite de tânărul Iulian Enache din Aldești în zona satului său au fost predate Muzeului Național de Istorie. Întrucât specialiștii acestei instituții au apreciat că unele dintre obiectele găsite datează din jurul anului 1000, le putem considera dovezi sigure de existență și continuitate a omului încă din vechime pe aceste meleaguri. Am reușit să-l contactez la 11 februarie 2022 și mi-a confirmat încheierea acțiunii în instanță în septembrie 2020 și încasarea recompensei de 40.000 de euro, reprezentând cei 30% plus bonificație 10%, din evaluarea de 92.000 de euro a mone-delor. Apoi m-a informat că a mai descoperit ulterior, unde la marginea Sâmnichelului, din dreptul satului Aldești, încă 10 monede de argint poloneze, denumite „triplo gros”, despre care are părerea că ar fi putut să-i cadă unui călăreț dintr-o punguță cu bani. Acestea, împreună cu un cercel de argint de 12 grame găsit tot acolo, le-a predat la Muzeul de Istorie Județean Vâlcea. „Povestea” tezaurului lui Iulian Enache se găsește, aproape integral, în monografia comunei rurale Bleici, județul Argeș (1865-1938), pe care am lansat-o la Căminul Cultural Popești, actuala comună Golești de Vâlcea, în 24 septembrie 2022, Iulian Enache fiind invitat de onoare alături de personalitățile vâlcene, în frunte cu vicepreședintele Consiliului Județean, prof. Andra Bica.

9. Pe marginea fostului **Drum al Târgului**, ce coboară de la Streața din Dealul Popeștilor spre Sâmnichel, a fost descoperit un vârf de lance din bronz aurit din Evul Mediu, iar pe marginea pârâului Sâmnichel încă un vârf de lance și inele de bronz.

10. **Rezervația paleontologică Golești**, arie naturală protejată aflată în bazinul văii Sâmnichelului la o altitudine de 500 m în partea sudică a satului Poienița. Aceasta este prezentată în Lista Rezervațiilor Naturale din Județul Vâlcea, unde se precizează că: „Arie naturală se află în Subcarpații Vâlcii, o subdiviziune a Subcarpaților Getici”. Rezervația este o arie protejată de interes național corespunzătoare categoriei a IV-a IUCN, conform Legii nr. 5 din 6 martie 2000, și este înscrisă în tabelul pe județe la nr. 2809. Aceasta conține organisme fosile vegetale și animale, având o suprafață de 0,1 km pătrați, pe o lungime de 250 m și o lățime de 200 m. Se limitează la nord de V. Perișor, la sud

un lac, la est și vest de terenuri ocupate de fondul forestier privat și de Rezervația Naturală Râmnicu Vâlcea. Locul reprezintă o surpriză de pământ, o răpă dreptunghiulară în care s-au descoperit fosile de vertebrate și nevertebrate ce ar face parte din cultura Meotiană, precum și urme fosilizate de frunze (ulm, salcie, mesteacăn, tei, pin, molid) ce pot fi atribuite florei Neozoicului. Este vorba de straturi de argilă de culoare galbenă, albă și gri, de nisip auriu și roșu, cu pietriș, așezate orizontal sau înclinat spre vertical. De asemenea, resturi de melci și scoici, care presupun existența în trecutul îndepărtat a unui fund de mare.

11. A existat o **civilizație a lemnului**, cu nimic mai prejos de cea a metalului și pietrei și poate singura care certifică identitatea noastră românească. Piatra și metalul au completat lemnul, apoi i-au luat locul. Bisericele din lemn ne reprezintă, mai ales că motivul apariției acestora era existența comunității obștești cu posibilități scăzute; prin urmare, s-au construit cu meșteri locali și lemnul din zonă la îndemână. Avem, așadar, Biserica Opătești în formă de navă, cu altar poligonal la exterior, cu hramul Sfânta Paraschiva, atestată la 1767, întreținută peste două secole și jumătate. Oficialitățile culturale și religioase au declarat-o monument istoric la 21 iunie 2006, având indicatorul VL-II-B-09855. Pentru noi reprezintă un tezaur al credinței ortodoxe.

12. **Biserica Vătășești-Tânculești**, înălțată prima pe acestemeleaguri la 1733 (poate chiar la 1704), cu hramul Buna Vestire, din lemn, ulterior refăcută din piatră, cu acoperiș de lemn și turlă dispusă spre vest, contrar canoanelor. Biserica a fost transformată în mănăstire și i s-a adăugat hramul Sfântul Mucenic Filimon, declarat ocrotitorul făcătorilor de spectacole în 1995, prin binecuvântarea Preafericitului Teotist, prăznuit la 14 decembrie. Această inițiativă unică, creștin-ortodoxă, a fost finalizată de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop al Vâlcii, Varsanufie, prin instalarea stareșului Valerian (fost actor al Teatrului Bulandra, îndrăgit de public în anii '80-'90 pe numele Dragoș Pîslaru) pentru păstoria și ocârmuirea acestei mănăstiri. În anul 2004, oficialitățile declară mănăstirea monument istoric conform LMI 2004, având codul VL-II-M-09968. Acest tezaur depășește granița comunei noastre și chiar a județului, intrând deja în regim de pelerinaj, fiind căutată de credincioși din toată țara și din străinătate.

13. Mai avem încă **trei tezaure istorice**, creștin-ortodoxe, monumente de arhitectură încadrate în categoria B, listate încă din 1955: Biserica Cuvioasa Paraschiva, înălțată între 1747-1749 și refăcută în 1913 în urma ruinării din 1909, având codul VL-II-B-09723. Aceasta este de construcție dreptunghiulară cu altar având absida în exterior de formă semicilindrică; Biserica Sfântul Nicolae din satul Drăgănești, datată la 1848 cu codul VL-II-m-B-09748 și care are caracteristici ale bisericilor din lemn, având bolta construită cu scânduri de stejar; și Biserica Sfântul Mucenic Gheorghe din satul Poenița, înălțată la 1878 în formă de navă cu altar poligonal. Toate cele trei biserici au fost ctitorite de obștile lor, în frunte cu preoții și diaconii care au păstoria bisericile și obștile.

14. Provenind din mediul sătesc, Opătești, meșterul **Mușat diaconul** este cunoscut în perioada aproximativă 1755-1830 cu opera meșteșugărească de crucer în nordul Olteniei și nord-vestul Munteniei. Crucile sale de mână din lemn se regăsesc în 57 de biserici, la Mănăstirea Cozia (care are două exemplare, unul fiind de la vechea biserică de lemn Gibești), precum și la biserică și muzeul Mănăstirii Domnești din Curtea de Argeș. Iată cum îl prezintă pr. Radu Tascovici în istoria Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului: „a realizat neprețuite comori de artă populară de factură bisericească. Școlit poate la mănăstirea Cozia, Turnu, Stănișoara sau Schitul Fedeleșoiu, Berislăvești ori Scăueni, la 1775, anul din care datează prima lucrare, Mușat era deja diacon” (pag. 243). Și Revista Mitropoliei Olteniei nr. 3-4 din 1958 ne prezintă cât de frumos lucra meșterul și după 48 de ani de sculptat bijuterii din lemn pentru biserică și mănăstiri. Cu toate eforturile, nu am reușit să identific datele biografice și nici locația familiei/urmașilor în satul nostru Opătești. Singurele date obținute se referă la școala unde ar fi învățat arta sculpturii în lemn și câțiva ani de ucenicie la Fedeleșoiu și Dăești, iar seminarul în urma căruia a devenit diacon rămâne necunoscut. Având în vedere contemporaneitatea lucrărilor lui cu datările vechilor biserici din lemn, precum și informația arhaică a venirii unor călugări refugiați în pădurea din Dealul Opăteștilor (care ar fi pus bazele primei biserici aici), putem concluziona că și familia lui Mușat a venit odată cu aceștia din zonele Olteniei sau din Ardeal. Mușat a rămas diacon, fiind un simplu membru în ierarhia bisericească, accesând doar prima treaptă a clerului inferior, întrucât a fost doar hirotonisit, el dedicându-se sculpturii în lemn a crucilor cu mâner necesare preoților la săvârșirea slujbelor și ritualurilor.

(Continuare în pag. 10)

Itinerar cultural

alături de Rusia și SUA! ...după al Doilea R.M. a învățat în America și a aplicat în Japonia!...Întrbat de un ziarist cu ce se va ocupa omenirea dacă, dacă mapamondul va fi informatizat, cum au prognozat gânditorii japonezi?... bătrânul japonez (cetățean de frunte incontestabil în comunitatea sa) a răspuns: populația planetei pământ nu ajunge pentru meseria de programator (creator, trăitor, om...)!

7 Mai 2026

SENIORII ÎN EXCURSIE LA CETATE

22 Mai 2026

SENIORII VÂLCENI LA ANIVERSAREA „30 DE ANI DE LA CREAREA ȘCOLII GIMNAZIALE «SPIRU HARET»”

Astăzi 22.05.2026 în organizarea Liceului tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” a Școlii Gimnaziale „Spiru Haret”, a Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea și a Ateneului „Meșterul Manole” Vâlcea a avut loc dezbaterile „SPIRITUL HARETIAN ÎN ȘCOALA ȘI CULTURA VÂLCEANĂ”, moderată de profesoara Mirela Udubașă, directoarea Școlii Gimnaziale „Spiru Haret”, Râmnicu Vâlcea. La dezbaterile desfășurate au luat cuvântul profesoara Cristina Birică, director al Liceului „Căpitan Nicolae Pleșoianu”, profesoara Geta Bărbuși, profesorul dr. Gheorghe Dumitrașcu, președintele Asociației Seniorilor, profesorul dr. Gheorghe Deaconu, președintele Ateneului „Meșterul Manole”, învațătorul Puiu Luca, fost inspector școlar și profesorul dr. Ioan St Lazăr, președintele Forumului Cultural al Râmnicului. S-a păstrat un moment de reculegere în memoria cadrelor școlare trecute la Domnul! În discursurile lor, dl Gh Dumitrașcu și-a axat intervenția pe prezența lui Spiru Haret la Râmnicu Vâlcea la sfârșitul sec. XIX și prima parte a sec. XX. Dl Puiu Luca a făcut o incursiune extrem de bine documentată a școlii pedagogice Vâlcene în sec XX...Dl Deaconu a insistat pe retorica întrebare adresată tinerelor cadre didactice, *de cum trebuie administrată această moștenire vâlceană*, haretismul școlii vâlcene, în acest frământat prezent, dar mai ales viitor. Vizibil emoționat dl Ioan St Lazăr a luat cuvântul la sfârșit, la invitația tinerelor profesoare care i-au fost studente la Universitatea Spiru Haret...

TABLETA LUCON

TRUBADUR ȘI RAPSOD

Constantin LUPEANU

Este de ajuns să îi scrii numele pe internet, pentru ca talentul și faptele sale izvorâte din patriotism adânc să se reverse în pagini întregi. Acesta este Ion Crețeanu. Ca Director al Institutului Cultural Român de la Beijing, a fost artistul total și autentic pe care l-am invitat întâi și-ntâi să reprezinte România. Peste timp, m-a întrebat cine l-a recomandat. Cum cine? Craiova, Oltenia, România și Europa! Marii artiști sunt cunoscuți în toată lumea. Cântărețul Ion Crețeanu și-a ridicat cu dăruire, revărsare de hărnicie și măiestrie, începând de la trei-patru ani, o statuie nepieritoare, cioplită în valorile strămoșești. El este geto-dacul deopotrivă de veghe, constructor creativ al civilizației, eroul în fața căruia străinătatea se înclină și îl admiră, îl aplaudă ca artist total!

Precum italienii în Europa, chinezii sunt marii cântăreți și admiratori ai operei din Asia, iar după primele concerte în China, am fost asaltat cu cereri pentru un nou turneu al marelui maestru internațional Crețeanu. Concertase pe scena teatrului nr 1 al Chinei, Teatrul Mare din centrul capitalei, de lângă Orașul Interzis, instituție grandioasă, o cupolă elipsoidală din titan, sub lacul de agrement de la suprafață, cu denumirea Centrul Național pentru Artele Spectacolului (NCPA). Este cel mai mare teatru din lume, pentru operă, teatru, Opera Peking și teatru dans, cu săli de două mii cinci sute, două mii și o mie de locuri. L-am invitat a doua oară. Atunci, a concertat din nou în Beijing și în provincie, iar în capitala provinciei Anhui de lângă Shanghai i-a fost dublată perioada de ședere, încheiată cu un rug imens aprins în ultima seară. Călușarii slătineni aflați sub conducerea sa, orchestranții și el însuși, rege al cântării au adus prin arta lor România în inimile a sute și mii de spectatori, a milioane de telespectatori.

Spuneam că acei cunosători, intelectuali, cărturari care adoră opera și cântecul l-au apreciat și l-au iubit pe Ion Crețeanu încă de la început. De aceea a fost invitat încă o dată și încă o dată. Ei au văzut profesionistul înalt dăruit de Dumnezeu, cu glasul său plăcut și unic ca un clopot de templu, cuceriti, vrăjiți de interpretare, de melodicitatea cu patină antică a cântării sale, de repertoriu și așa mai departe. Un moment petrecut pe scena Teatrului Mare din Beijing este elocvent grăitor. În timp ce cânta, interpretul explica succint publicului conținutul ideatic al textelor. La un moment dat, s-a lăsat tăcerea și numai viersul maestrului răsuna nestingherit. După refren, când a intervenit orchestra, maestrul l-a întrebat șoptit: N-ai mai tradus? Interpretul atunci și-a revenit din visare, s-a scuturat și a recunoscut: Cer iertare. M-am pierdut și eu ascultându-vă, eram transportat în locuri și timpuri de legendă, nu mai știam de mine. Dv m-ați tranlat acolo, cu arta Dv divină!

A venit o a treia invitație, pentru aproape o lună de zile să bată sudul Chinei. Și este cunoscut faptul că muzica își are sălașul la Canton și zona de la sud de metropola Shanghai! Atunci a intervenit jocul indiferenței și neînțelegerii din partea română, încât turneul nu a mai avut loc. Chinezii sunt renumiți pentru răbdarea lor. Ei sunt liniștiți, îl așteaptă, convinși că va reveni, spre încântarea lor, spre gloria României. Am credea că noua conducere a Institutului Cultural al României din București va soluționa acest neajuns.

Scriind despre neîntrecutul artist român, mass media Chinei l-a numit trubadur, precum poezii din vechea Franță, care-și cântau compozițiile. L-a numit aed, așisderea recitatorilor și cântăreților din Grecia antică. L-a numit doinaș, omul și artistul român care învie într-un mod particular și neistovit baladele strămoșești ale României.

TEZAU, COMUNA GOLEȘTI

(Urmare din pag. 9)

El a preluat și reinterpretat arta creștină, devenind o imagine frecventă în iconografia secolului al XVIII-lea, cu utilizarea unei accentuate tradiții populare. Catalogul pieselor de această natură acoperă și astăzi parte din iconografia acestui tip de cruci. Uitându-ne în cataloagele ce expun lucrările lui, găsim atât comanditarii, cât și destinatarii, persoane „cinstite” cărora comanditarii le atribuiau și locurile de destinație, având pe ele semnătura sa și data – însemnele iconografice ale culturii și credinței ortodoxe ale vremii.

15. Comunitatea noastră pune cu mândrie la loc de cinsto în tezaurul comunei trei mari poeți: **Elena Zărescu**, membră USR, și **Laura Stoica**, ambele din Popești, plecate dintre noi la Domnul, lăsându-ne, pe lângă volumele de poezii național-patriotice, memorialist-filantropice, erudite și mărturisitoare a condiției lor neuitat-locale, dovezi ale spiritului voluntar-educational, al rememorării dragostei de înaintași și de locul natal. Fără să fie literate, au împletit obligațiile profesiei lor cu bogate activități în diverse redacții, cenacluri,

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

CRISTIAN MUGIU: „CE LE LĂSĂM MOȘTENIRE COPIILOR NOȘTRI”!?

Leontina RUS

La întâlnirea, sărbătorire a 30 de ani de la crearea Școlii Gimnaziale „Spiru Haret”, fosta Școală primară mixtă nr 3 din Municipiul Râmnicu Vâlcea, prof. dr. Gheorghe Deaconu punea punct la discursurile participanților, cerând tinerilor profesori și educatori prezenți în sală să răspundă la întrebarea retorică, desigur, „Ce facem cu această moștenire lăsată de Spiru Haret?”, bine conservată în perioada postbelică, de o sută de ani promovnd haretismul, și bine subliniat în anii de democrație populară și nu numai, probabil până în anul 1978...și atât de insistent manifestat, cu rezultate rezonabile, de gruparea de la Forumul cultural al Râmnicului condus de Gh Dumitrașcu și Alexandru Popescu Mihăești, precum și de aceeași domni(ăcum conducători) din conducerea Asociației Seniorii!?! Cum administrăm acest succes al haretismului vâlcean pe care îl înregistrăm astăzi?

Soțul meu îmi povestea de succesul discursului domnului Deaconu și al domnului Ioan St. Lazăr, care, al doilea, critica politica post decembristă a celor care au improșcat cu noroi învățământul românesc, școala românească ante 1989...

Iată că filmul lui Cristian Mugiu, care a cucerit toate premiile de la Festivalul Filmului de la Cannes, 2026, și, care, regizorul român, a declarat la primirea premiului Palme d’ Or în fața atâtor distinse fețe, chiar și politice, anume: „Ce lăsăm moștenire copiilor noștri!?...trebuie să producem o schimbare...”, desigur, convinși că tot ce se întâmplă în lume și țara noastră, în ultimii 15 ani, este împotriva copiilor români, împotriva copiilor planetei! ...La ora actuală s-a ajuns la situația, ineptia (!), ca în școală, ca și în rândul copiilor, în general, să primeze telefonul în dauna cititului cărții, și scrierii...prostie pe care o fac fețele albe ale intelectualilor de carton, care-și citesc propriile poezii și proze scurte, diferitele notițe de pe telefon!... Atenție români la digitalizarea impusă prin lege (vezi eliminarea retribuirii colaboratorilor (2004) și impunerea facturilor on line, abolirea totală a hârtiei), altfel spus eliminarea totală a memoriei... Împotriva digitalizării nu putem lupta dar o putem limita...Piatra, lemnul, hartia scrisă nu pot fi eliminate fiindcă acestea nu depind de nici o noutate tehnologică, de nici un „gram” de energie! Trebuie să luptăm pentru aplicarea legii 186/2003, care stimulează și menține scrisul de carte pe hârtie și la fel scrisul în presa de cultură...

Să ferim copiii, cât încă sunt copii, de digitalizarea absolută, să-i lăsăm să creeze și să se joace cu mâinile și să-și facă contabilitatea personală, și aritmetica, pe hârtie, cu pixul și cu creionul...

emisiuni, forumuri, precum și acțiuni social-locale alături de administrația locală; au organizat și condus festivaluri și cenacluri destinate dezvoltării culturii lingvistice și poetice. Elena Zărescu a fost membră a Uniunii Scriitorilor, iar cel de-al doilea volum de poezii, denumit „O tăcere адаos”, a avut onoarea de a fi prefațat de marele poet Mihai Beniuc. Cel de-al treilea poet al nostru, mai tânărul și contemporanul **Constantin Mosor** din satul Aldești, cetățean de onoare al comunei, este cel ce bate orice record de producție poetică, cu cele 2-3 poezii zilnice, din care se cuvine să citim poezia: **Drumuri** „Tu vii dintr-o lume bolnavă,/ Eu vin dintr-o noapte prelungă și grea./ Aceeași durere ne gustă ușor.../ Tu vii cu un zâmbet... eu vin cu o stea./ A cărei lumină e vis și amar.../ Și iată-ne scurgem prin timpuri egal/ Cu lacrimi de frunze ce mor.../ Tu vii din adâncuri... eu vin dintr-un val./ Tu vii dintr-o clipă ce moare curând,/ Căci timpul în toate e veșnic stăpân./ Eu vin dintr-un cântec aproape flămând.../ Pe calea luminii tu vii... eu... rămân.

30 aprilie 2026

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

OM BOGAT, OM SĂRAC

Nu întotdeauna omul sărac își arată sărăcia și omul bogat își arată bogăția...

KIS Peter

FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI – 25 DE ANI DE ACTIVITATE RODNICĂ ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII

Gheorghe PANTELIMON

Se știe că Râmnicul și teritoriul vâlcean reprezintă o vatră străveche de cultură și spiritualitate. De pe aceste meleaguri încărcate de istorie s-au ridicat numeroși oameni de vază care s-au afirmat în diverse domenii, contribuind la progresul societății, la îmbogățirea tezaurului de valori materiale și spirituale. După evenimentele din decembrie 1989 aceste frumoase tradiții cărturărești au fost continuate și dezvoltate. Pe 3 mai 2026, s-a împlinit un sfert de veac de la înființarea Forumului Cultural al Râmnicului, un eveniment remarcabil. A fost o perioadă de efervescență creatoare care l-a situat în rândul organizațiilor neguvernamentale etalon din județul Vâlcea și de la nivel național. Multe date și informații revelatoare sunt cuprinse în lucrarea „Forumul Cultural al Râmnicului – 15” apărută la Editura ROTIPO Iași în 2016, autori profesorii Gheorghe Deaconu și Ion Soare (coordonatori), Gheorghe Dumitrașcu, Ioan St. Lazăr și Gheorghe Pantelimon.

La ceas aniversar ne propunem să ne reamintim câteva dintre momentele importante din existența Forumului Cultural al Râmnicului. Pe data de 22 octombrie 2000, profesorul Gheorghe Dumitrașcu, o persoană cu multe inițiative valoroase – care a avut o contribuție importantă la fondarea Forumului, i-a prezentat primarului municipiului Râmnicu Vâlcea, ing. Traian Sabău, un proiect generos pentru constituirea unei asociații culturale care să strângă laolaltă oameni de știință și cultură. Statutul prevedea că Forumul are drept scop fundamental dezvoltarea vieții spirituale vâlcene și promovarea valorilor culturale reprezentative printr-un dialog sistematic, permanent între oamenii de cultură, știință și artă, între societatea civilă și Primărie. Pe 6 aprilie 2001 s-a întrunit, în Sala de protocol a Primăriei municipiului Râmnicu Vâlcea, Comitetul de inițiativă și s-au pus bazele noii organizații. Rememorăm, cu aleasă prețuire și recunoștință numele celor 18 membri fondatori, personalități marcante, înscrise în Actul de constituire, cu funcțiile pe care le dețineau: ing. Traian Sabău – primarul municipi-

ului Râmnicu-Vâlcea, PS Irineu Slătineanu – prof. univ. dr., Vicar al Episcopiei Râmnicului, prof. Dumitru Andronie – directorul Direcției Județene Vâlcea a Arhivelor Naționale, conf. univ. dr., Gheorghe Bonciu – președintele Tribunalului Județean Vâlcea, prof. dr. Gheorghe Deaconu – consilier șef al Inspectoratului pentru Cultură și Culte Vâlcea, prof. Eugen Deca – directorul Muzeului Județean Vâlcea, prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu – președintele Fundației „Dascălul Vâlcean”, ing. Emilian Frâncu – director general al TV „Vâlcea Unu”, prof. univ. dr. docent Titu Georgescu – Universitatea „Spiru Haret”, prof. dr. lector univ. Ioan St. Lazăr – Universitatea „Spiru Haret”, prof. Dumitru Lazăr – director Biblioteca Județeană Vâlcea, prof. dr. Doru Moțoc – scriitor, Toma Mihăescu – jurist, secretarul Primăriei Municipiului Râmnicu Vâlcea, Petre Petria – cercetător, Biblioteca Județeană Vâlcea, prof. univ. dr. Alexandru Popescu-Mihăești – Universitatea „Spiru Haret”, ing. drd. Mihai Sporiș – director general „Electrocentrale” Râmnicu-Vâlcea, prof. drd. Ion Soare – consilier superior la Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale și prof. Gheorghe Vieru – inspector general al Inspectoratului Școlar Vâlcea. Pe 3 mai 2001, în Sala Consiliului Municipal Râmnicu Vâlcea, s-a desfășurat ședința solemnă de constituire a Forumului Cultural al Râmnicului, validată prin votul unanim al Adunării Generale, care a reprezentat organul superior al noii asociații.

Forumul Cultural a dispus și dispune de un potențial uman și intelectual valoros. În cadrul său au activat și activează personalități cu profesii diferite – profesori, ingineri, economiști, medici, juriști, care acoperă toate domeniile de activitate: științific, tehnic și umanist, uniți de idealuri nobile. În rândul lor se află scriitori – membri ai Uniunii Scriitorilor din România și ai Ligii Scriitorilor Români, jurnaliști – membri ai Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, artiști plastici etc. Printre membrii de onoare s-au aflat ÎPS Bartolomeu Anania – Arhiepiscop, Arhiepiscopia Vadului, Clujului și Fleacului, prof. univ. Aurelian Bondrea – președintele Fundației „România Mare”, scriitorii vâlceni Constantin Mateescu, Dinu Săraru, George Țârnea și academicianul

Răzvan Teodorescu – fost ministru al Culturii. În consiliile de conducere au fost alese persoane cu experiență, care au avut cariere profesionale de succes, cu aptitudini organizatorice și inițiativă.

Pe 3 mai 2001, primul președinte al Forumului a fost Traian Sabău, primarul municipiului Râmnicu Vâlcea. Funcția de președinte executiv i-a fost încredințată P.S. Irineu Slătineanu, arhiereu vicar al Episcopiei Râmnicului, urmat de profesorii Alexandru Popescu-Mihăești, Ion Soare, Gheorghe Pantelimon (interimar) și Ioan St. Lazăr. În cei 25 de ani s-au succedat mai mulți vicepreședinți: Alexandru Popescu-Mihăești, Mihai Sporiș, Ioan St. Lazăr, Eugen Deca, Adrian Ciocănaș, Gheorghe Bonciu, Florin Epure, Ioan Soare, Petre Cichiridan și Gheorghe Pantelimon. Domnul Gheorghe Dumitrașcu a fost ani la rând secretar general, iar în prezent funcția este deținută de domnul prof. Mihai Călugărițoiu. Un rol important în afirmarea și creșterea prestigiului Forumului l-au avut președinții de onoare. Începând cu 2001 acest titlu i-a revenit P.S. Gherasim, Episcopul Râmnicului și din 2014 înalt preasfințitul Varsanufie – Arhiepiscopul Râmnicului; din 2004, toți primarii municipiului Râmnicu Vâlcea, începând cu domnul Mircia Gutău, au avut această calitate.

În cei 25 de ani Forumul Cultural și-a îndeplinit în mod responsabil atribuțiile statutare și a contribuit prin mijloace specifice la dezvoltarea vieții cultural-spirituale în mod deosebit în municipiul Râmnicu Vâlcea, în județul nostru și s-a remarcat și pe plan național. Altfel spus întreaga sa activitate a fost pusă în slujba culturii vâlcene, fiind o prezență dinamică în peisajul spiritual local și național. Gama activităților pe care le-a organizat s-a îmbogățit și diversificat permanent, punându-se un accent deosebit pe conținutul științific și eficiența lor educativ-formativă. În fiecare an s-au inițiat numeroase manifestări științifice, istorice, literare, culturale destinate celebrării unor evenimente naționale și locale, printre care s-au aflat Ziua Culturii Naționale și omagierea marelui poet Mihai Eminescu, Ziua Națională „Constantin Brâncuși”, Ziua Națională a Lecturii, Ziua Internațională a Cărții, Ziua Independenței de Stat a României, Ziua Victoriei Coaliției Națiunilor Unite în cel de-Al Doilea Război Mondial, Ziua Europei, Ziua Râmnicului, Ziua Drapelului Național, Ziua Imnului Național, Ziua Limbii Române, Ziua Națională a României etc.

(Continuare în pag. 14)

PETRACHE POENARU - CTITOR AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC, INVENTATORUL STILOULUI, TRADUCĂTOR ȘI SCRITOR

Motto: „Ceea ce pentru noi e un adevăr absolut este numai rezultatul de cultură al vremilor trecute” (Mihai Eminescu)

Maria MATEI

Timpul își toarce în voie drumuri dincolo de noi. Nu uită să ne sădească, în trecerea prin lume, amintirile. Mărturie peste ani, viața lui Petrache Poenaru este și va rămâne un document de activitate și muncă dusă cu maximă intensitate din care se profilează portretul lui de om exigent, laborios, mereu nemulțumit de realizările sale, dorind să facă tot mai multe invenții, documentări, cercetări, să fie exhaustiv. A înțeles prin anii lungi de muncă intensă, de luptă cu gândurile și ideile că oricât de mic ar fi un lucru, e necesar să-l faci cu cea mai mare ardoare. Comportamentul, fuga lui neîntreruptă prin labirintul misterios și rătăcitor al vieții s-a datorat căutării și găsirii sensului existenței și al cunoașterii totale. Petrache Poenaru - ctitor al învățământului românesc, inventatorul stiloului, traducător și scriitor s-a născut la 10 ianuarie 1799 în satul Benești, comuna Bălcești, județul Vâlcea. Până la 5 ani a rămas în sânul familiei, apoi a fost încredințat unor rude din Brădești pentru a fi instruit în limba greacă. La 13 ani a fost primit ca bursier la Școala Obedeau din Craiova până în 1816. A intrat copist la cancelaria din Craiova a Episcopiei Râmnicului. În 1818, Dionisie Lupu l-a înscris la Școala Domnească de la Sf. Sava, urmând în același timp și cursurile Academiei Grecești de pe lângă Biserica Măgureanu. După studii, a plecat în vizite prin Franța, Anglia, Suedia, Olanda, Belgia, Germania. În 1827, Academia Franceză i-a recunoscut printr-un decret invenția stiloului, numit de el „condei portăreț- alimentându-se singur cu cerneală”. În 1830, având o vastă experiență și pregătire în țară și-n străinătate, a fost numit profesor de fizică și geometrie la „Colegiul Sf. Sava” în locul lui Eufrosin Poteca și ulterior și director al colegiului. A fost un vizionar, un călător cronospațial al mileniului trecut și-n vizitele lui a studiat cu atenție meseriile de prelucrare a pieilor, a lânăii, a inului, precum și funcționarea morilor pe apă, a mașinilor pentru fabricarea zahărului, a plugurilor și a altor mașini potrivite pentru specificul țării noastre, spre a fi aplicate și la noi, a contribuit la reorganizarea justiției din Transilvania ca profesor onorific la Facultatea de Drept din Cluj. Între 1832-1847 a militat și contribuit la organizarea învățământului național de la orașe și sate prin înființarea de școli primare cu predare după metoda lancasteriană. A inițiat înființarea Societății Agronomice a Școlii de Agricultură de la Pantelimon, s-a numărat printre întemeietorii Grădinii Botanice și a Muzeului Național de Antichități din București. A scos cea dintâi publicație gratuită și dedicată mediului rural „Învățătorul satului”, în 1843. În 1835 a înființat Seminarul Central din București și Societatea de Agricultură a României, iar în 1837 a înființat un mare număr de școli la sate. Sub patronajul lui Alexandru Dimitrie Ghica a înființat seminariile din Buzău, Argeș și Râmnic. Din 1838 a devenit membru corespondent al Societății de Agricultură și Artă din Paris la propunerea geografilor Huot și

Bouchettie. Cu concursul lui a luat ființă „Școala Cinurile ostășești” (gradele inferioare). În 1839 a insistat pe lângă autoritățile statului să cumpere o tipografie din Franța de la firma Didot, la care a tipărit manuale școlare și cărți folosite „norodului”.

Ca bun prieten al lui Gheorghe Bibescu l-a sprijinit să ajungă în scaunul domnesc. Fiind numit director al Logofetiei a editat gazeta „Învățătorul satului” destinat culturalizării țărănimii. Funcțiile pe care le-a ocupat și îndeplinit cu multă demnitate: membru fondator al „Societății Literare a României” condusă de poetul Iancu Văcărescu, secretar fiind Ioan Voinescu și Nicolae Bălcescu; membru al Academiei de Științe din Paris; membru de onoare al „Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român”. Din 1850, domnitorul Barbu Știrbei l-a numit membru în „Comisia Tehnică a Lucrărilor Publice”; „Cap de secție” la Secretariatul Statului (Ministerul Afacerilor Externe), ridicat la rangul de „mare agă”. Din 1854 a fost numit la „Logofetia Dreptății” (din codul Ministerul Justiției) pentru redactarea „hârtiilor de limba franceză”. În 1856 a fost numit membru judecător la Curtea Apelativă de Comerț din București. Apogeul a fost atins în 1872, când Petrache Poenaru a fost ales președinte al Societății Academice în locul lui Ion Heliade Rădulescu. A plecat dintre noi la 2 oct. 1875 în București. Colaborări la gazetele și jurnalele: „România, „Învățătorul satului”, „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, „Muzeul Național”, „Analele Academiei Române”. Opera: „Vocabular franțezo-românesc” (2 vol.) 1840/1841, „Gheorghe Lazăr și școala română”, „Elemente de geometrie” 1837, „Elemente de algebră” - traducere din latină 1841, „Învățătură pentru prășirea duzilor și creșterea gândacilor de mătăsă adunate și întocmite pe clima Țării Românești” 1849,, „Discurs de recepție” s.a. Asadar, noi, cei de astăzi, să-i urmărim exemplul, să fim moștenitorii testamentari ai preocupărilor și marilor împliniri ale lui Petrache Poenaru, vrednicul și nemaipomenitul vâlcean al nostru. A fost torța vie ce-a luminat și a ars pe culmea românismului pentru a ne dăru o șansă unică de progres în perioada aceea pe plaiurile vâlcene și nu numai, ci și europene. În labirintul întortocheat și înțesat de pericole și renunțări, Petrache Poenaru ne-a călăuzit spre lume și adevăr ca un fir al Ariadnei. Cu prețul multor eforturi și-a câștigat pe deplin dreptul la nemurire spirituală și recunoștință. Pentru c-a făcut tot ceea ce i-a stat în putință la vremea sa, va fi nemuritor.

Bibliografie:

Dorina N. Rusu, „Dicționar Membrii Academiei Române”, Editura Enciclopedică, București 2003
„Inventatori români” volum- București 1999 Editura Academiei Române
„Oameni de știință, cultură și artă”, Dicționar, Petre Petria, Editura Conphys, Rm.-Vâlcea 1996
„Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii”, Dicționar, București, 1982
George Potra, „Petrache Poenaru, ctitor al învățământului în țara noastră”, Editura Științifică 1963

TREZIREA ARZĂTOARE: CLARITATEA FERVENTĂ ȘI ANATOMIA EXISTENȚIALĂ A LITERATURII ROMÂNE

蔡青

燃烧的清醒：罗马尼亚文学的炽热清醒与存在解剖

CAI QING

Sub linia zăpezilor Carpaților, la cotul Dunării, crește un tip aparte de literatură. Curge cu sânge latin-acea forță vitală mediteraneană, exprimând deschis dorința și pasiunea sub soare - dar a fost aruncată în întunericul Europei de Est. Astfel, a învâțat să-și creeze un caracter dual în creuzetul gheții și focului: arzând cu ferocitatea flăcării, gândind cu ascuțimea unei lame.

Aceasta este literatura românească. Nu este un foc de tabără pentru căldură, nu este un far care să risipească întunericul, ci o auto-aprindere sobră. În noaptea lungă și rece, refuză să aștepte zorii, alegând în schimb să-și folosească propria existență drept combustibil, luminând abisul în timp ce contemplă și disecă simultan abisul însuși.

I. Un cântec din abis: Când romantismul devine postura existenței

Fiecare țară își lasă amprenta unică din naștere în scrierile sale, o amprentă sufletească gravată de geografie și destin. Amprenta literaturii române este o emblemă dublă unică: de o parte, curbele fluent ale alfabetului latin, de cealaltă, faldurile adânci ale Munților Carpați. Acesta este un paradox geografic și, de asemenea, o parabolă a destinului- florile care înfloresc pe liniile de falie posedă adesea cea mai tenace vitalitate. Această țară vorbește limba lui Virgil și Ovidiu, dar sufletul său plutește între cupolele bisericilor ortodoxe și umbrele Imperiului Otoman. Asemenea unei insule lingvistice pe harta civilizației, este bătută în mod repetat de valurile limbilor slave, dar rezonează întotdeauna profund cu îndepărtata sa patrie latină. Această sfâșiere și statornicie creează un tip special de romantism în literatura sa: nu un murmur ușor în briza blândă și soare, ci un cântec pasional pe vârful unei prăpăstii. A face ceea ce este imposibil, și totuși a o face oricum, nu este doar o alegere, ci o postură pe care existența însăși trebuie să o prezinte.

În constelația literaturii române, Mihai Eminescu strălucește etern ca o supernovă. Este aclamat drept „steaua matinală a poeziei”, dar lumina acestei stele străpunge cea mai adâncă noapte a unei întregi națiuni. În „Venus”, el se lamentează: „Vreau să devin o stea / Sus pe cerul nopții / Privind cu un milion de ochi / La pacea și liniștea de pe pământ.”

Magia acestor versuri constă în transparența lor pură și în feroarea lor extremă. Eminescu a ridicat căutarea latină a frumuseții formale la o înălțime sacră- ritmul la fel de solemn ca clopotele bisericilor, imaginile la fel de vaste ca cerul înstelat. Dar dacă ascuți cu atenție, poți auzi un tremur asemănător bronzului sub versurile perfecte ca marmura. „Pământul” pe care îl privea era pământul de la poalele Munților Carpați, contestat în mod repetat de trei imperii, patria de pe malurile Dunării, care se ridică și cobora constant în torenții istoriei. Strălucirea acelei „stele” se înalță spre poezia eternă, dar se înclină și adânc spre pământ; Este atât privirea supremă a romantismului asupra celui alt mal, cât și înțelegerea limpede a sufletului națiunii asupra acestui mal.

Natura de neînlocuit a lui Eminescu constă în desăvârșirea primei expresii complete a genei spirituale românești. Înainte de el, literatura acestui pământ era doar un firicel de cântece populare și un simplu strigăt de iluminare națională. El a înșirat perle împrăștiate într-o galaxie. El a dat limbii române, pentru prima dată, greutatea de a suporta gândirea metafizică și precizia de a exprima emoții complexe. Poezia sa folosește cea mai pură sensibilitate poetică latină pentru a surprinde cea mai grea soartă a Europei de Est. Această combinație, în mâinile sale, nu este un colaj, ci o armonie naturală, ca sângele care se dizolvă în apă.

Această ispravă de a „construi un cer înstelat pe marginea abisului” a dat un ton etern întregii literaturi române. Eminescu a dovedit că adevăratul romantism nu este niciodată o evadare din realitate, ci mai degrabă, după ce recunoști adâncimea abisului, alegi totuși să privești spre stele. Succesorii săi, fie că este vorba de hotărârea filosofică a lui Cioran sau de claritatea istorică a lui Manea, au rezonat cu toții cu traectoria acestei „stele de dimineată” care inițial străpungea cerul nopții – acel curaj extraordinar de a-și menține înălțimea spirituală și demnitatea estetică chiar și în strâmtoare.

Astfel, pasiunea literaturii române nu a degenerat niciodată în veselie frivolă. Era sălbăticia încăpățanată a unor rădăcini adânc înfipte în suferință, care totuși înfloreau pe ceruri; era flacăra albastră și sumbră care, sub curenții subterani ai istoriei, îndura o presiune imensă, dar totuși alegea să ardă. Strălucirea lui Eminescu a oferit busola inițială și eternă pentru toți scriitorii români ulteriori care au purtat torța prin întuneric – le-a spus lor, și lumii: chiar și în cea mai adâncă noapte, poezia poate fi o stea nemuritoare; chiar și în fața unui abis nesfârșit, cântecul umanității poate și ar trebui să răsună prin ceruri.

II. Bisturiul Cuvintelor: O Disecție Spirituală în Pustiul Nimicului

Dacă Eminescu a ridicat sufletul național spre cosmos, atunci sosirea secolului al XX-lea a transformat literatura românească dintr-un poet care privea stelele într-un medic care diseca pământul. Vărsarea de sânge a două războaie mondiale și noaptea întunecată a politicii totalitare au zdrobit acele versuri romantice în praful existenței. Totuși, deasupra acestei ruine spirituale, se naștea o nouă lumină- nu mângâierea blândă a luminii stelelor, ci reflexia rece a unui bisturiu sub lampa de operație. Pasiunea romantismului nu murise; doar își schimbase forma, făurindu-se din flacăra lirismului în muchie ascuțită a gândirii.

Pe această cale de la stele la masa de operație, Lucian Blaga este o oprire spirituală crucială. Mulți cred în mod eronat că profunzimea gândirii românești a început cu disperarea lui Cioran, dar nu este cazul. Acea cameră întunecată unde era aprinsă lumânarea era un templu pe care Blaga îl construise deja. Poemul său filosofic, *Fundamentul Templului*, a oferit națiunii primul răspuns spiritual sistematic la rupturile modernității. Blaga nu a fugit de nihilism; la marginea nihilismului, a construit un „templu al cunoașterii” pentru a găzdui misterul și îndoiala. El a pus dilemele duble

ale „misterului existenței” și „misterului culturii”, ridicând suferința națiunii la un nivel ontologic pentru examinare. Profunditatea lui Braga constă în respingerea răspunsurilor ieftine, venerând în schimb întrebarea în-săși ca temelie a templului. El a spus: „Nu știu ce mă duce / la acest mister nemărginit / dar ori de câte ori încerc să-l numesc / cuvintele mi se ofilesc pe buze”. Această onestitate și respect la limitele cunoașterii au definit o arenă intelectuală solemnă, dar periculoasă, pentru generațiile ulterioare- Cioran a sărit în nihilism la marginea acestei arii, în timp ce alții au încercat să o construiască sau să o demonteze în moduri diferite.

Pe această fundație existențială pusă de Blaga, Émile Cioran și-a început „terorismul spiritual”. Dacă Blaga încă mai consacra „misterele” în temple, Cioran a spart toate icoanele cu un ciocan. În deschiderea *La Culmea Disperării*, prima propoziție este ca o explozie filosofică meticolos planificată: „Aș prefera să mor în flăcări decât în neant”. Aceasta nu este sentimentalism, ci o alegere ontologică ultimă- între distrugerea activă și dizolvarea pasivă, el alege să devină flacăra, chiar dacă sfârșitul este tot cenușă. El demitizează complet „misterele” prețuite de Blaga; religia este un anestezic, filosofia un refugiu, istoria o farsă ciclică. El absolutizează, atomizează și sanctifică suferința personală: „Oricine suferă nu va găsi cu adevărat alinare în suferința altora, din trecut și din prezent... așa că cum poate suferința lui să nu fie absolută?”

Cioran a finalizat o „epurare spirituală” temeinică. A demontat zidurile portatoare umaniste ale „simpatiei”, „comunității” și „sensului”, aruncând individul înapoi în pustiu dezolant al singurătății absolute. Scrierea sa nu mai este literatură, ci un spectacol de auto-imolare folosind limbajul. Proverbele erau combustibilul său, disperarea scânteia sa; pe ruinele unui sens complet prăbușit, voia să folosească lumina intensă a flăcărilor arzătoare pentru a confirma existența „eului” pentru ultima dată. Aceasta era o onestitate extremă și, de asemenea, o violență extremă- față de cititor și față de sine însuși. Valoarea sa nu consta în a oferi o cale de ieșire, ci în a bloca cu hotărâre toate căile de retragere pentru iluzii, forțându-te să te confrunți cu acel pustiu neprotejat.

Totuși, bisturiul lui Cioran a strălucit în cele din urmă în laboratorul vid al ideilor, disecând „existența” în sensul său universal. Pe măsură ce cortina de fier a politicii totalitare cădea greu în realitate, un alt grup de scriitori a fost forțat să lucreze pe o masă de disecție mai concretă, mai sângeroasă. Printre aceștia, Norman Manea a fost cel mai calm și precis chirurg.

Manea a trăit cel mai întunecat dublu coșmar al civilizației umane: genocidul nazist și controlul total sub Ceaușescu. Contribuția sa remarcabilă a fost crearea conceptului patologic de precis de „fericire legală”. Sub acel sistem, teroarea nu era doar opresiune externă, ci o otrăvă care se infiltra în interior- nu numai că ți se interzicea să rezisti, dar erai obligat să zâmbești, să mulțumești și să cânti laude „din adâncul inimii tale”. Nu mai era o închisoare fizică, ci o eroziune sistematică a ultimului bastion al emoției și gândirii. În *Plicul negru*, el a scris una dintre cele mai înfrigorante propoziții ale secolului al XX-lea: „Aici, fiecare cuvânt are

două umbre, una aparținând sensului său original și una informatorului”.

Profunditatea lui Manea constă în faptul că este un patolog compozit de lingvistică și psihologie socială. Spre deosebire de Cioran, care a strigat, el a disecat corpul lingvistic poluat de totalitarism cu un calm aproape rece, arătând cum cuvintele devin canceroase, cum moare încrederea și cum se rup fibrele relațiilor interpersonale cotidiene una câte una. Narațiunea sa este un raport diagnostic reținut, puterea sa provenind tocmai din acest calm detașat. Aceasta ridică critica sa dincolo de acuzațiile la adresa unor regimuri specifice, atingând o dilemă modernă perpetuă: când puterea nu numai că domină acțiunile tale, ci încearcă și să-ți definească sentimentele și să-ți polueze mediul de comunicare, cum poate cineva, în scurtele momente dintre respirații, să-și mențină propria respirație „ilegitimă”, autentică?

De la templul construit la Blaga, la pustiu ars de Cioran, la camera secretă unde Manea a disecat, această linie de gândire dezvăluie clar evoluția acuității intelectuale românești: de la construirea unei structuri spirituale pentru a rezista nihilismului, la demontarea hotărâtă a tuturor structurilor și apoi, în violența concretă a istoriei, la examinarea și apărarea nucleului minimal de umanitate rămas după demontare. Instrumentul lor a fost limbajul- bisturiul- dar Blaga l-a folosit pentru a crea întrebări, Cioran l-a folosit pentru atacuri sinucigașe, iar Manea l-a folosit pentru a efectua o epurare crudă, dar necesară, asupra terminațiilor nervoase ale societății.

Într-o lume contemporană în care oamenii se dedau, în general, jocurilor de limbaj sau marilor narațiuni, „ascuțimea cuvintelor” gânditorului român ne amintește că, în anumite momente, cea mai sublimă misiune a literaturii și a gândirii poate nu este aceea de a-i face pe oameni să se simtă confortabil, ci mai degrabă, asemenea unui bisturiu precis, sub lumina reflectoarelor, de a străpunge aparențele și de a confrunta adevărul nevăzut, supurant sau încă pulsant.

III. O variațiune asupra arderii: De la spiritualitatea cântecelor populare la barocul urban

„Ascuțimea” literaturii române constă în postura sa față de existență și istorie; „pasiunea sa romantică” este sângele și energia sa inepuizabilă. Această energie provine în primul rând din adâncurile pământului.

Ascultați cântecul popular antic, „Miorița”, un miel își prevede soarta de a fi ucis de tovarășii săi. Nu se opune, ci îi încredințează calm păstorului să-i cânte povestea. Această spiritualitate- transformarea morții în cântec, integrarea destinului individual în ciclul natural- a pătruns de mult în conștiința colectivă a națiunii. (Continuare în pag. 14)

PELERINAJ CULTURAL-SPIRITUAL „PE URMELE MARILOR IERARHI VÂLCENI: PATRIARHUL JUSTINIAN ȘI MITROPOLITUL BARTOLOMEU”

Zenovia ZAMFIR

« Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, duminică, 17 mai 2026, s-a desfășurat manifestarea cultural-spirituală intitulată „Pe urmele marilor ierarhi vâlceni: Patriarhul Justinian și Mitropolitul Bartolomeu”, eveniment

dedicat evocării personalității și moștenirii duhovnicești a celor doi mari ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, originari din ținuturile vâlcene. Inițiată de doamna Zenovia Zamfir și coordonată împreună cu doamna Maria Cătană, manifestarea a reunit oameni de cultură, elevi, cadre didactice și numeroși locuitori ai Văii Cernei, într-un demers de cinstire a valorilor spirituale și culturale locale.

Programul a debutat la Casa Memorială „Mitropolit Bartolomeu Anania” din localitatea Glăvile, unde preoții Dumitru Popa și Georgian Popa au săvârșit o slujbă de Te Deum. În continuare, domnul primar Iustin Dicu a adresat un cuvânt de bun venit participanților, în care a prezentat importanța pelerinajului.

După parcurgerea unui traseu de aproximativ 15 kilometri, participanții au fost întâmpinați la Mănăstirea Suiesti de către părintele Justinian, starețul așezământului monahal aflat în localitatea natală a Patriarhului Justinian Marina.

Evenimentul s-a încheiat cu lansarea volumului Drumeție fără sfârșit, semnat de doamna Luminița Bufanu, moment cultural care a întregit atmosfera de comuniune, reflecție și prețuire a patrimoniului spiritual și identitar vâlcean. » (Arhiepiscopia Râmnicului)

Justinian Patriarhul. S-a născut la 22 februarie 1901, în satul Suiesti, comuna Cermegești, din județul Vâlcea, în familia unor agricultori harnici și buni creștini și a primit la botez numele Ioan. A moștenit de la părinții săi, Elena și Marin Ilie Marina, unele însușiri care s-au vădit în împlinirile de mai târziu ale vieții sale. De la tatăl său, țărăn știutor de carte și cu minte sănătoasă, a luat spiritul gospodăresc și voința de a înfăptui binele obștesc, iar de la mama sa, care se trăgea dintr-o veche familie de preoți, pe lângă cele dintâi cunoștințe religioase, a primit și a păstrat în suflet deprinderea de a trăi cu evlavie și îndemnul de a nu se abate niciodată de la omenie și dreptate.

Vorbind cu delicatețe și cu duioșie despre mama sa, nu uita să facă legătura între dânsa și slujirea lui preotească. „Preoția mea - mărturisea el - a fost visul sfânt al mamei mele și primii pași pe drumul înțelegerii slujirii lui Dumnezeu printre oameni i-am făcut sub călăuzirea ei curată și evlavioasă. Am avut privilegiul să respir în casa părinților mei duhul unui creștinism autentic, întemeiat pe faptele iubirii lui Dumnezeu și aproapele. Mireasma acestui duh din căminul copilăriei mele, moștenit de la bunicii, moșii și strămoșii mei, vrednici slujitori ai Bisericii și ai țării, pomeniți întotdeauna la mari praznice de credincioasa mea mamă, cu evocări despre trecutul lor religios și patriotic, nu s-a dezlipit de mine niciodată”

Zestrea moștenită de la părinți, s-a îmbogățit pe parcursul vieții, adâncind și lărgind principalele trăsături ale personalității sale: credința curată în Dumnezeu, dragostea de neam și omenia ridicată la rang de virtute creștină.

A închis ochii pentru totdeauna în seara zilei de 26 martie 1977, în vârstă de 76 de ani, după o grea suferință și o lungă perioadă de spitalizare. A fost depus în mormântul pe care cu grijă și l-a pregătit în zidul interior al Mănăstirii Radu Vodă din București, între elevii Seminarului de el ctitorit acolo. Pe crucea încastrată în zid, a cerut meșterului să sape inscripția: “M-am luptat lupta cea bună. Credința am păzit. Am ajuns la capătul drumului vieții. De

acum încolo, mă așteaptă răsplata dreptății, pe care mi-o va da Domnul, Judecătorul cel drept în ziua aceea”. Iar la sfârșitul testamentului său duhovnicesc, făcut în 7 martie 1976, a scris: „Binecuvintez din toată inima și din tot sufletul pe cei ce mă urăsc și m-au urât, pe cei ce m-au nedreptățit și pe cei ce mi-au făcut rău, văzut ori nevăzut, rugând pe Milostivul Dumnezeu să nu judece faptele acestora, ci cu îndurare să-i ierte pe toți, după cum i-am iertat eu”. Patriarhul Justinian s-a mutat din lumea aceasta cu credința că și-a făcut dep-

lin datoria către obștea dreptcredincioasă încredințată lui spre păstorie și către poporul din care a făcut parte, către lumea însetată de dreptate și pace și către omul în suferință. Trecerea timpului ni-l descoperă parcă și mai mare, iar înfăptuirile sale în slujba Bisericii și neamului nostru ne cheamă să ni-l amintim mereu cu respect și recunoștință. Înconjurat de nimbul înfăptuirilor sale, chipul Patriarhului Justinian s-a așezat în panteonul marilor ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române și nu-

mele lui va fi pomenit din neam în neam.

Valeriu Anania (Bartolomeu Anania) (1921-2011) a fost Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului. Sub numele de mirean Valeriu Anania, cel care avea să devină mitropolit al Ardealului s-a născut la data de 18 martie 1921, în comuna Glăvile, județul Vâlcea. După școala primară, pe care a urmat-o în satul natal, s-a înscris la Seminarul Teologic Central din București, pe care l-a frecventat în perioada 1933-1941. Un an mai târziu, s-a călugărit, la Mănăstirea Cernica, din București, fiind hirotonit apoi ierodiacon. În această calitate a slujit la mănăstirile Polovragi și Baia de Arieș. În 1944 s-a înscris la Facultatea de Medicină și la Conservatorul de Muzică din Cluj, după ce Ardealul de Nord a revenit sub administrație românească. De această perioadă se leagă un capitol important al vieții sale, fiind cel care a organizat și condus greva studențească contra Guvernului condus de Petru Groza și, totodată, antirevizionistă, împotriva celor care nu erau de acord cu revenirea Ardealului la România. Și-a continuat studiile la Facultatea de Teologie din București și la „Academia Andreiană” din Sibiu, obținând licența în Teologie în anul 1948. Până în anul 1958 a îndeplinit mai multe funcții în cadrul administrației patriarhale. Au urmat șase ani de temniță cruntă, în închisoarea de la Aiud, fiind supus așa numitelor activități de reeducare.

În 1966, la doi ani după eliberarea din închisoare, a fost trimis de către Biserica Ortodoxă Română în Statele Unite ale Americii, unde a îndeplinit mai multe funcții în cadrul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române. Zece ani mai târziu se întoarce în țară, unde va îndeplini funcția de director al Institutului Biblic până în 1982, anul în care s-a retras la Mănăstirea Văratec, pentru a se dedica în totalitate scrisului. Aici, în liniștea mănăstirii moldave, a lucrat vreme de 10 ani la diortosirea și adnotarea Sfintei Scripturi, după Septuaginta. O muncă migăloasă și dificilă, pe care el însuși o compara cu munca „de ocnaș”. În 1992 i-am luat un interviu, la Văratec. Lucra la traducerea Bibliei. Odaia lui de lucru era ca o strană de biserică. Adică toate edițiile importante ale Bibliei, în felurite limbi, erau așezate exact cum se așezau ceașoavele sau alte cărți de rugăciune și el trecea, ca pe o claviatură, de la una la alta, se uita, confrunța un cuvânt cu altul, își amintește scriitorul și omul de televiziune Grigore Ilieși.

Această muncă titanică s-a concretizat în tipărirea, în 2001, a ediției Bibliei la care lucrase atâta timp, operă care va deveni, de altfel, ediția jubiliară a Sfântului Sinod.

TĂCEREA ȘI CUVÂNTUL (Urmare din pag. 6)

Toate aceste umilințe care au cicatrizat sufletul neamului trebuie șterse din memoria sa care ar trebui spălată cu lacrimile adevărilor chinuite și ascunse așa cum au fost spălate de Sfântul, picioarele osândiților la durere. Trebuie șters totul pentru ca să fie lăsată să pătrundă pentru totdeauna lumina adevărului și să rămână acolo în veacul vecilor. Iar flacăra aceasta trebuie întreținută, alimentată mereu fiindcă în afară de „focul sacru”, nu mai există alt foc „veșnic” decât acesta, al iubirii de neam.

Timpul parcă se opriese în loc iar lumea intrase în nemișcarea clipei, într-o stază grotescă acolo, la Tg Jiu, în foaierea teatrului lui Dann Puric. Mă uitam la cei doi „de pe margine” Eu eram în altă propoziție, în altă poveste, în altă lume, acolo unde se găseau beneficiarii jertfei lor. Ei deja erau eroii, erau sfinții crucificați în istorie pentru salvarea noastră. Timp, vreme, veșnicie și clipă, toate întepeniseră acolo, atunci, alături de cei doi care parcă se țineau în brațe îmbrățișând cărțile Dicționarului care deveniseră stâncă Prometeului pe care stăteau înălțându-i amândoi.

Apoi, dint-o dată domnul Puric a dat drumul Timpului pe care-l opriese, oamenii au început din nou să se miște dar cei doi titani sprijinindu-se unul de celălalt au continuat să existe statui vii.

Mihai tăcuse tot timpul. Se uita bucuros la domnul Puric. Îl vedeam, simțeam că pentru moment se regăsisse în Tăcerea Maestrului, că pipăia cu sufletul Vorbele tăcerii prințului Tăcerii și era mulțumit. Ce schimbare de roluri în acea clipă de istorie! Umăr lângă umăr, în cea noapte

deveniseră o stâncă ce ar fi putut sta în calea Răului...(Dar soarta deja hotărâse altceva pentru Mihai).

Apoi omul Tăcere a luat cu mâna dreaptă Biblia cuvintelor românești și cu stânga l-a îmbrățișat pe Mihai, omul Cuvânt. Acesta la rândul său a sprijinit cu dreapta umărul lui Dan Puric și amândoi, sculptau în veșnicie coloane fără sfârșit, coloane ale infinitului către care visau să-și conducă neamul. Visau, dar soarta hotărâse altceva pentru Mihai Vinereanu.

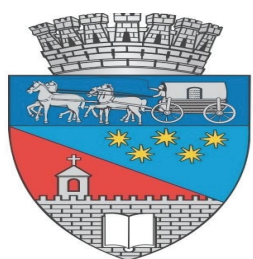
Dimensiunile titanice ale minții profesorului Vinereanu nu pot fi cuprinse. Nu pot fi cuprinse încă și în nici un caz de către cei printre care a trăit ca om. Mihai a aparținut și aparține de-acum viitorului. Prezentul, noi care am viernuit pe lângă el nu l-am înțeles și nu l-am meritat. Noi am ales să rămânem încă pentru o vreme sclavi deși Mihai ne-a arătat calea. Am murdărit cu întrebări și idei lumești mizerabile zborul său către puritate. Măriei sale Timpului l s-a făcut milă de el și l-a luat făcându-și-l aproape pentru altă vreme, pentru alții care să-l înțeleagă, să-l merite, adică viitorului.

Eu, personal, am aflat despre existența sa dintr-o carte despre Pitagora, carte salvată din incendiul car mi-a devorat casa în 2014, deci cu mult înainte de a-mi bucura existența cu prezența sa. Era acolo o „laudatio” închinată „unui istoric american de origine română” care a rezolvat în mod „gordianic” dilema din jurul legendei zamolxiene: A fost sau nu Zamolxe sclavul lui Pitagora?. Numitul istoric român, Mihai Vinereanu, cunoscând anii trecerii prin lume a celor doi, nu a făcut altceva decât să-i suprapună, rezultând o logică imposibilitate. Atunci m-am simțit tare mândră că eram româncă așa cumva ca acesta, așa cum mă simt și astăzi,

dureros de mândră că ultimii săi șase ani s-au împletit cu ai mei. Am mers împreună la aproape toate evenimentele istorice la care a fost solicitat, am notat totul, am fotografiat totul în ideea de a face cândva o monografie, am secondat în tăcere aproape toate întâlnirile sale cu persoanele care-l contactau sau către care se îndrepta oferindu-i o prietenie devotată, am simțit fizic greutatea adevărilor sale, m-a covârșit până la umilință imensitatea cuprinderii minții sale Nu știam sau nu voiam să cred că plata prometeică pe care i-o rezervase viața în schimb eliberării poporului său va veni atât de repede. Dar Mihai Vinereanu n-a fost decât un om care din dragoste pentru poporul său a plătit cu viața îndrăzneala de a-și descătușa neamul din negura uitării în care fusese aruncat.

Din păcate, Vinereanu nu a fost decât un om care a plătit neprecupețit cu viața sa devotamentul și dragostea lui pentru neam și țară. N-a fost decât un om în care Dumnezeu universului a pus sămânța dragostei de neam și țară și care a hrănit această celestă și nepermis de mare iubire cu chiar zilele sale, una câte una, până s-au terminat toate, în acel sfârșit mieratic și cald de octombrie.

Căci Mihai de fapt nu a fost dect un om muritor care a fost covârșit de imensitatea pe care o oferea lumii mintea sa într-o nemurire veșnică. Și atunci când țărânei corpului său i s-a terminat puterea trăirii acestei chinuitoare vieți, Mihai s-a oprit din drumul său, în lumea aceasta, plecând în lumină. A plecat la Zamolxe ca sol și purtător al durerilor și nevoilor noastre cel mai bun dintre noi! Dumnezeu să-l odihnească!

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS

SR EN ISO 9001:2015 410/C

SR EN ISO 14001:2015 223/M

SR OHSAS 18001:2008 190/HS

SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

PRIMARUL MIRCIA GUTĂU: „APRECIEZ TENACITATEA ȘI SERIOZITATEA POPORULUI CHINEZ”

Ambasadorul Chinei a fost primit cu pâine și sare la Primăria Râmnicului. E.S. Chen Feng: „Județul Vâlcea este foarte frumos, cu vitalitate, resurse bogate și mă aștept la o colaborare cât mai bună”. Primarul Mircia Gutău: „Apreciez tenacitatea și seriozitatea poporului chinez”

După ce în decembrie 2025 ambasadorul celei mai mari democrații de pe glob – India, a vizitat Râmnicu Vâlcea, vineri, 22 mai, a fost rândul reprezentantului diplomatic al celei mai populate țări din lume să fie oaspetele Primăriei municipiului. Excelența Sa Domnul Chen Feng, ambasadorul Republicii Populare Chineze la București, însoțit de oficiali ai misiunii diplomatice, a avut o întâlnire de peste o oră cu primarul Mircia Gutău, președintele Consiliului Județean Constantin Rădulescu, președintele Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, Alexandru Bociu (vâlcean de origine și susținător fervent al intensificării schimburilor economice

româno-chineze), precum și oameni de afaceri din partea unor companii reprezentative pentru județul Vâlcea, într-un demers inițiat de Centrul de Afaceri România – China. În cadrul întâlnirii, primarul Mircia Gutău a făcut o prezentare sintetică a municipiului, evidențiind disponibilitatea pentru colaborare și oportunitățile de investiții existente pe plan local, iar ambasadorul RPC a prezentat direcțiile sale de acțiune în vederea creșterii nivelului de colaborare între cele două țări. Totodată, reprezentantul Chinei la București a anunțat că va sprijini direct înfrățirea între Râmnicu Vâlcea și Duijiangyan, capitala provinciei Sichuan, convins fiind că asemănările dintre cele două orașe vor sta la baza stabilirii unor legături economice și culturale solide și de durată.

Diplomatul chinez se află de joi în Vâlcea, unde a avut o serie de întâlniri și vizite la companii din Drăgășani și din județ, iar de la începutul acestui an a efectuat vizite similare în județele Gorj, Botoșani, Suceava și Cluj.

Biroul de Presă

TREZIREA ARZĂTOARE... (Urmare din pag. 12)

Nu este un optimism ieftin, ci o transcendență poetică născută dintr-o acceptare profundă a sortii, o floare mistică înflorită în tragedie. În timpurile contemporane, Mircea Cărtărescu a făurit această pasiune spirituală populară într-un baroc senzorial urban postmodern. În scrierile sale, memoria este „un palat construit din sticlă spartă”, iar străzile Bucureștiului „regurgitează limfă colorată”. Nu este vorba de evadare, ci de o îmbrățișare mai radicală - utilizarea unor imagini lingvistice extrem de complexe, ornamentate și chiar violente pentru a surprinde și a confrunta trauma orașelor post-totalitare și fragmentarea spiritului individual. Pasiunea sa este proliferarea și explozia limbajului, ca și cum ar îneca dezolarea realității cu un torent de cuvinte, construind cu forța un templu baroc plin de sens pe ruine.

Eugén Iurcaru, în *Fantoma din Ulicaro*, altoiește ramuri ale realismului magic latino-american pe rădăcinile reci ale României. El satirizează: „Istoria nu este un profesor, ci un gropar beat care dezgroapă același cadavru de fiecare dată și îl îmbracă în haine diferite”. Acesta este un fel de „realism magic rece”, imaginația sa îndrăznește reflectând pasiunea narativă latină, în timp ce nucleul său de ciclicitate și absurditate este o deconstrucție rece a tuturor viziunilor liniare ale istoriei progresiste. Aici, pasiunea devine un strat de zahăr înfășurat în jurul criticii ascuțite sau, mai degrabă, face ca ascuțimea criticii să fie și mai captivantă prin natura bizară a imaginației.

IV. Un „străin” pe harta spirituală a Europei de Est

În familia literaturii est-europene, România a fost întotdeauna ca un „străin” vorbind fluent franceza, posedând un temperament unic ce sfidează orice categorizare. Vecina sa, Polonia, produce o literatură care este o epopee națională, un martiriu purtând crucea, plin de poveri morale și tragedie istorică. Literatura cehă, pe de altă parte, este cunoscută pentru umorul de berărie și ironia burgheză, pricepută la utilizarea „uşurinei” pentru a dezamorsa „greutatea”, așa cum se vede în construcția lui Hrabal a unui regat spiritual printre grămezi de hârtii uzate. Marea tradiție a literaturii ruse, fie că este vorba de introspecția lui Dostoievski sau de căutarea morală a lui Tolstoi, poartă întotdeauna umbra lui Dumnezeu în centrul său, iar suferința indică întotdeauna o dorință transcendentă de răscumpărare.

Literatura românească este diferită de toate acestea. Mai ales după Cioran, pare să fi depășit strigătul pustiu „Există Dumnezeu?” și s-a stabilit direct pe neantul absolut al „Dumnezeu a murit”. Suferința sa este o greață și o amețelă ontologică; Cercetarea sa este „cum să stai lângă abisul lipsei de sens fără a cădea în minciună sau nebunie”. Nu oferă nicio alinare pentru purtarea crucii, ci doar puterea coloanei vertebrale spirituale necesare pentru a rămâne ferm; nu promite nicio răscumpărare colectivă, ci explorează doar posibilitatea ca individul să rămână lucid în situații dificile.

Prin urmare, este atât „eretic”, cât și „profet” al Europei de Est. Nu produce nici „laptele” care hrănește iluziile, nici nu oferă „sângele” care arde sufletul; este responsabilă pentru producerea sării - presărată pe rânile istoriei, aducând durere usturătoare; presărată în vasele gândirii, forțând la suprafață adevărata aromă a existenței. Textura acestei „sări” provine din combinația stranie și profundă dintre raționamentul clar al „minții sale franceze” și experiența dureroasă a „destinului său balcanic”. (Continuare în nr. viitor)

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE... (Urmare din pag. 7)

George Volceanov comentează cartea lui Răzvan Voncu: „O istorie literară a vinului în România,” în „Vinul și literatura.” Pentru Gheorghe Grigurcu, poetul Gheorghe Pituț este „Un apologet al trecutului”, iar pentru Ion Pop, poezia lui Aurel Pantea nu altceva decât: „O voce strigând aproape în deșert”.

Armindenii și la România literară, numărul dublu (15-16). Din poemul săptămânii de Ovidiu Genaru: „Tatăl meu”: „De pe dealuri înalte cu plopi aurii/dintr-un sat cu cărări bifurcate în nouri/și fântâni mai adânci ca iadul coboară/spre morocănosul oraș tatălui meu tânăr...” Întoarcerea la cărți de Mihai Zamfir ne relatează „Nobel-ul ratat.” Unul dintre izvoarele marii proze portugheze contemporane a secat: Antonio Lobo Antunes a încetat din viață. „O istorie în negativ” este critica literară a lui Gheorghe Grigurcu, în viziunea lui Vasile Spiridon. Articolul scris este o întâmplare, la vârsta de 90 de ani de la naștere a lui Gheorghe Grigurcu. I se alătură și Pavel Aretzu prin „O coloană fără sfârșit.” La mulți ani, domnule Gheorghe Grigurcu! Revista îl omagiază, publicând două pagini din gândurile lui Gheorghe Grigurcu sub titlul: „Orgoliul vântului”, cu deviza: „Vârstă. Deci 90. Cum să mergi înainte, cum să mergi înapoi, cum să te oprești?” Consemnăm două avanpremiere editoriale: un fragment din volumul Ludmilei Ulițkaia-Numele meu adevărat. Povestiri din biografie și fragmentul din „Ceea ce putem ști,” volumul lui Ian McEwan. Nu omitem eseul lui Toma Pavel, pe care îl urmărim număr de număr: „Limbi de foc, încet-încet”: „Limba de foc din sufletul tău nu te îndeamnă să-ți ocolești semenii, ci să-ți găsești drumul cel mai bun pentru tine, uneori singur, uneori printre ei. (...) Am încredere în busola mea și atunci când nordul pe care îl arată este numai al meu, și când coincide cu al tuturor.” Alexander Baumgarten, în „Augustin, omul roman”, citește pentru noi cartea lui Peter Brown: „Augustin de Hippona. O biografie.” Tâlcurile limbii sunt descifrate de Cristinel Munteanu în „Speculații etimologice.” Pagina plastică este desenată de Cătălin Davidescu cu îndemnul: „Look: Uitați-vă, până vă ies ochii”. Aniela Firon.

Am privit și ochii nu ne-au ieșit! „Ascultă-mi mâna, iarbă de Armindenii.”

FORUMUL CULTURAL AL RÂMNICULUI

(Urmare din pag. 11)

Pentru marcarea Centenarului Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 s-a derulat programul „Unitate, identitate, perenitate”. Din inițiativa domnului prof. dr. Ioan St. Lazăr, în anul 2022, s-a lansat programul „Râmnicul tradițional, Râmnicul modern și contemporan și Râmnicul viitorului”, care se va desfășura pe parcursul a 10 ani și se bucură de sprijinul total al Primăriei Râmnicu Vâlcea. Menționăm și alte proiecte inițiate și derulate în cadrul Forumului: Centenarul „Spiru Haret”, Zilele „Dumitru Drăghicescu”, Zilele „Antim Ivireanul”, „Frescele Vâlcii”. De asemenea s-au bucurat de succes și programele „Să dăm o șansă Pământului” și „Învață să trăiești sănătos!”. Printre proiectele editoriale s-au aflat: „Enciclopedia Județului Vâlcea” – o operă monumentală în trei volume, editată cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Vâlcea, mai multe lucrări unicate sub genericul „Haretismul în actualitate” și altele dedicate unor personalități ale culturii vâlcene, tipărite cu fonduri alocate de Primăria Râmnicu Vâlcea.

Conducerea Forumului acordă atenție deosebită celebrării a 15 și 25 de ani de la fondarea asociației. Sărbătorirea a 15 ani de la constituire a avut loc pe 19 și 20 mai 2016 la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” și la Primăria Râmnicului, iar a 25-a aniversare s-a desfășurat pe 18 și 19 mai 2026, cu un program amplu în aceleași instituții – ambele în contextul „Zilei Râmnicului”. Restricțiile impuse de pandemia de COVID-19 nu au permis organizarea unor acțiuni specifice în luna mai 2021, dedicate marării a 20 de ani de activitate. La ceas de bilanț evidențiem că Forumul Cultural a reușit să conlucreze funcțional cu autoritățile publice municipale și județene, cu instituțiile din domeniul culturii, artei, sănătății, învățământului, cu alte asociații, societăți și fundații, cu mass-media locală etc.

Lista colaboratorilor și partenerilor este lungă, iar la loc de frunte menționăm Primăria Râmnicu Vâlcea, Consiliul Județean Vâlcea, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea, Arhiepiscopia Râmnicului, Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură Vâlcea, Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale, Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană „Matei Basarab” Vâlcea, Direcția Județeană pentru Cultură Vâlcea, Muzeul Memorial „Nicolae Bălcescu”, Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul”, Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea etc.

Putem afirma că activitatea desfășurată de Forumul Cultural al Râmnicului în cei 25 de ani de existență este meritorie, îndeplinindu-și rolul pentru care a fost creat. La aceste realizări remarcabile au contribuit mai mulți factori: organizația și membrii săi și-au stabilit un ideal generos, au manifestat pricepere și hotărâre să înfăptuiască o operă cu profunde valențe umane, întreaga activitate a avut la bază voluntariatul (regretatul profesor Alexandru Popescu-Mihăești îi numea pe forumiști „doctori fără de arginți”) și echidistanța politică.

Forumul reprezintă o realizare durabilă în istoria culturală a județului nostru. La mulți ani Forumului Cultural, membrilor săi și realizări notabile, în viitor!

MUZICIENI ROMÂNI - MAI

ISODOR VOROBCHIEVICI (18.05.1836 Cernăuți - 18.09.1903 Cernăuți)

Preot, pedagog, dirijor de cor și compozitor cu origini românești din Bucovina, a urmat studiile primare la Școala Populară Germană (1848), studiile secundare (gimnaziul și liceul) în Cernăuți (1857), apoi Institutul Teologic din Cernăuți (1860). La vârsta de 31 de ani a urmat Conservatorul din Viena (1867-1869), perfecționându-se în teoria armoniei și compoziție cu Franz Krenn și în muzică bi zantină bisericească cu Benedikt Randhartinger. A lucrat ca profesor de muzică și cântare corală la Cernăuți la Institutul Teologic, Școala Normală de Învățători, Școala Reală Superioară și Gimnaziu Superior German (1869-1900). Vorobchievici a fost primul autor al unui manual de armonie muzicală în limba română. Creația artistică (selectiv): Colecție de cântece pentru școlile populare (1870); Armonia - colecție de coruri (1886); Cântări liturgice pentru bărbați (1887); Cântări liturgice pentru cor mixt (1890); Cântări liturgice pentru două voci egale (1896).

MIRCEA CHIRIAC (19.05.1919 București - 1.12.1994 București)

Profesor și compozitor român, a urmat Conservatorul din București (1936-1945), unde i-a avut ca profesori pe Ion Nonna Otescu, Mihai Jora, Ionel Perlea și Constantin

Brăiloiu. A lucrat ca și consilier muzical la Radiodifuziunea română (1941-1947), director al Ansamblului CFR Giulești (1948-1949), cercetător științific la Institutul de Folclor din București (1949-1953), consilier municipal muzical la Ansamblul Ciocărlia din București (1950-1955), profesor de armonie la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” (1962-1975). Activitatea artistică (selectiv): Serenadă pentru vioară și pian (1937); muzică de balet - Iancu Jianu, Văpaia; Sonatină pentru vioară și pian; Simfonieta; Poem simfonic Thalassa; muzică de film - Două lozuri (1957), D-ale carnavalului (1959), Telegrama (1960), Lumină de iulie (1963).

LUDOVIC FELDMAN (25.05.1893 Galați - 11.09.1987 București)

Violonist și compozitor român a început studiile muzicale la Galați cu profesorii Dick-er și Otto Brumer (1903-1909), apoi la Conservatorul din București cu Robert Klenck și Dumitru Georgescu Khiriac (1910-1911) și la Viena cu Frantisek Ondricek (1911-1913). A lucrat ca violonist concert-maestru al Orchestrei Operei din Zagreb (1925-1926), apoi prin violonist al Operei Române din București (1926-1940), violonist și concert-maestru în orchestra Filarmonicii „George Enescu” din București (1926-1940, 1945-1953). În perioada 1953-1963 Ludovic Felman a fost conducătorul Biroului pentru Muzică Simfonică și de Cameră a Lunii compozitorilor. Activitatea artistică (selectiv): muzică simfonică

- Patru suite de orchestră (1948, 1949, 1952, 1960); Piesă de concert (1979); Simfonie concertantă pentru orchestră și coardă (1971); muzică de cameră - Novelete pentru cvartet de coarde (1953); Burlească pentru flaut și pian (1956); Improvizație pentru Trio (1979).

CONSTANTIN SILVESTRI (31.05.1913 București - 23.02.1969 Londra)

Dirijor, compozitor și pianist român a început să studieze pianul încă din copilărie, apoi la Conservatorul din București unde i-a avut ca profesori pe Mihai Jora (compoziție) și Florica Muzicescu (pian). A debutat ca pianist la vârsta de 10 ani, iar ca dirijor în 1930 alături de orchestra Radiodifuziunii din București dirijând o compoziție proprie. A lucrat ca director al Operei Române din București (1935), director la Filarmonicii în București (1953-1956). În 1959 emigrează în Anglia, unde va deveni cetățean britanic (1967). A debutat în Anglia în 1957 la pupitrul orchestrei Filarmonicii din Londra. În 1961 este numit dirijor principal al orchestrei Filarmonicii din Bournemouth (Anglia), unde va rămâne până la sfârșitul vieții. Creația muzicală (selectiv): Capricii pentru orchestră; Preludii și fugă pentru orchestră; Suite pentru copii; Sonate pentru oboi, flaut și violoncel; Cântece de pustiu (pian); Lieduri pe versuri de Rainer Maria Rilke

(sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

OLIMPIADA DE BENZI DESENATE „10 PERFECT”, ÎN ANUL NADIA

Tanța TĂNĂSESCU

În 2026 se împlinesc 50 de ani de la primul „10 Perfect” obținut de gimnasta Nadia Comăneci la Jocurile Olimpice de la Montreal din 1976. Multipla campioană olimpică Nadia Comăneci, prin perfecțiunea manifestată în gimnastică, a schimbat modul de afișare a notelor obținute de gimnaste la toate competițiile naționale și internaționale. Până la nota istorică a Nadiei, tabelele de marcaj ale competițiilor de gimnastică nu erau concepute pentru a afișa nota 10.00, motiv pentru care, în 18 iulie 1976, nota Nadiei a fost afișată ca 1.00. Acest fapt a generat o confuzie generală imediat după afișare, când crainicul sălii a anunțat publicul că gimnasta a obținut un 10 Perfect, o premieră mondială la acel moment.

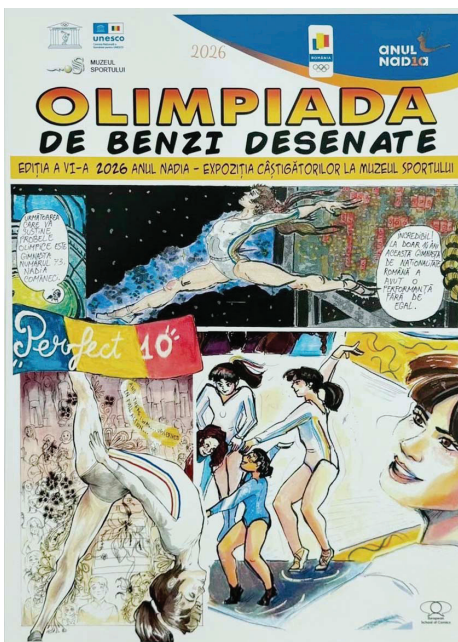
Evocând acest moment, Olimpiada de Benzi Desenate inițiată de Mihai Ionuț Grăjdeanu, eveniment sub egida Comitetului Olimpic și Sportiv Român (COSR) și a Academiei Olimpice Române, desfășurat sub patronajul Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, a avut ca temă în acest an, la a șasea ediție a sa, nota cu care Nadia a făcut istorie - „10 Perfect”.

Gala de premiere a câștigătorilor Olimpiadei de Benzi Desenate, ediția a VI-a, a avut loc vineri, 15 mai 2026, la Muzeul Sportului din București. Cu această ocazie a fost vernisată și expoziția cu lucrările câștigătoare, care ulterior se dorește să ajungă și la misiunile diplomatice ale României în lume. Lista cu câștigătorii acestei ediții este afișată pe pagina oficială de pe platforma Facebook a Olimpiadei de Benzi Desenate.

La această competiție, apreciată ca unică la nivel mondial, s-au înscris peste 2.000 de copii, elevi cu vârsta cuprinsă între 7 și 18 ani. Pentru o competiție echilibrată, a fost creată o secțiune distinctă pentru elevii școlilor de artă. Participarea a fost gratuită și deschisă elevilor și studenților atât din țară, cât și din afara granițelor ei. Au fost acordate câștigătorilor 80 de diplome, după o juriere pe grupe de vârstă.

Cea mai expresivă lucrare expusă în această Olimpiadă, intitulată „Visează. Muncește. Câștigă.”, realizată de Năstase Ana-Maria, elevă în clasa a VIII-a a Școlii Gimnaziale „Ștefan cel Mare” din Focșani, județ Vrancea, a fost înmănată fostei mari campioane de scrimă Ana Maria Brânză-consilier al președintelui COSR și președintele Comisiei Sportivilor din cadrul COSR, membru al juriului Olimpiadei de Benzi Desenate, pentru a o transmite Nadiei Comăneci. Ana Maria Brânză, o campioană cu care ne mândrim, este considerată una dintre cele mai titrate spadase din istoria scrimei mondiale.

În deschiderea sesiunii de premiere, moderată magistral de jurnalista Mădălina Corina Diaconu – Secretar General al Uniunii Ziarștilor Profesioniști din România, au vorbit numerosului public format din copii, părinți, bunici, profesori, prieteni și invitați, distinși: Mihai Covaliu – multiplu medaliat la Jocuri Olimpice, Campionate Mondiale și Europene, Președinte al Comitetului Olimpic și Sportiv Român; Ligia Deca – fost Ministru al Educației, în prezent Secretar General al Comisiei Naționale a României pentru UNESCO și Mihai Ionuț

Grăjdeanu – inițiatorul Olimpiadei de Benzi Desenate, care a înmănat diplome și premii câștigătorilor acestei competiții.

„Vă felicit că v-ați făcut timp să vă dedicați Olimpiadei de Benzi Desenate, unde ne-am reunit sub simbolul perfecțiunii, încercând să creați banda desenată perfectă. Banda desenată înseamnă o compoziție pe o singură planșă care reflectă mișcare și acțiune – iată legătura dintre sportul olimpic și banda desenată. România oferă copiii săi oportunități de afirmare în propria țară.” a declarat Mihai Grăjdeanu.

Mesajul transmis de Nadia, cu urări de succes în exprimarea creativității, autenticității și spiritului de competiție, i-a însoțit cu siguranță pe talentații participanți la Olimpiada de Benzi Desenate, care la această a șasea ediție au venit cu un număr record de lucrări.

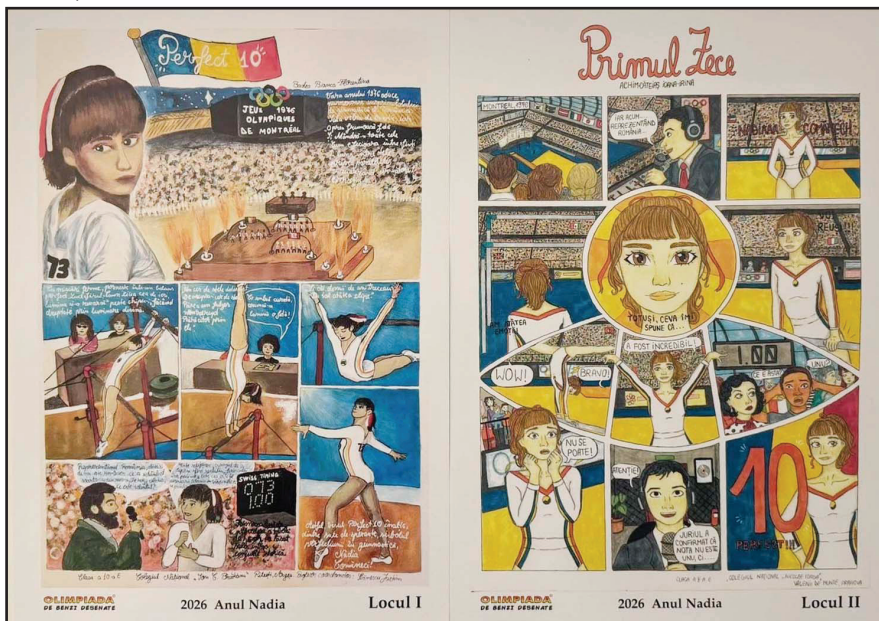
Autor și profesor român de benzi desenate, cu recunoaștere europeană, Mihai Ionuț Grăjdeanu a conceput primele trei manuale de benzi desenate de la noi din țară, numite „Cartea mea de comics”, „Romanul meu grafic” și „Cartea mea de benzi desenate”. Volumele conțin sfaturi și metode utile pentru elevi, cum să-și creeze singuri benzi desenate, romane grafice dar și pagini în care pot efectiv desena. În timpul Atelierelor de Bandă Desenată pe care le desfășoară sub egida European School of Comics, se pot descoperi orientări profesionale, posibile viitoare cariere pentru micii participanți.

Activitatea pedagogică desfășurată de Mihai Grăjdeanu aduce o nouă deschidere și creează un interes crescut în rândul tinerei generații pentru literatură, istorie, pentru cultura românească, pentru sport. În toamna acestui an, 2026, se împlinesc trei ani de când a fondată prima școală dedicată benzilor desenate (BD) ca formă de artă și educație structurată. Primul Centru de Educație și Formare prin Benzi Desenate din România a fost inaugurat la 10 noiembrie 2023 la Muzeul Național al Literaturii Române din București. Centrul include Școala de Benzi Desenate „European School of Comics” (Cursuri și ateliere pentru elevi) și Biblioteca „Comics Didactic” și Laborator de cercetare, dedicat profesorilor și bibliotecarilor.

Muzeul Sportului din București, locul unde au fost expuse lucrările câștigătoare, este integrat în clădirea Comitetului Olimpic și Sportiv Român, având 2 expoziții permanente legate de istoria sportului românesc și de participarea României la cea mai importantă competiție sportivă – Jocurile Olimpice. Spațiul expozițional adăpostește un patrimoniu format din mii de trofee, medalii, diplome și echipamente sportive care reflectă generos pagini din istoria performanțelor sportive românești.

Felicitări câștigătorilor și participanților la această competiție! Prezența la această Olimpiadă de BD poate fi privită ca o poveste de succes, motivațională și de interes pentru public.

Uniunea Ziarștilor Profesioniști din România este partener al acestei competiții încă de la prima ediție, subliniind legătura dintre sport și jurnalism, dar mai ales faptul că prima bandă desenată a apărut într-un ziar.

RÂMNICUL ÎN PICTURA TINERELOR TALENTE

Marius DRĂGHICI

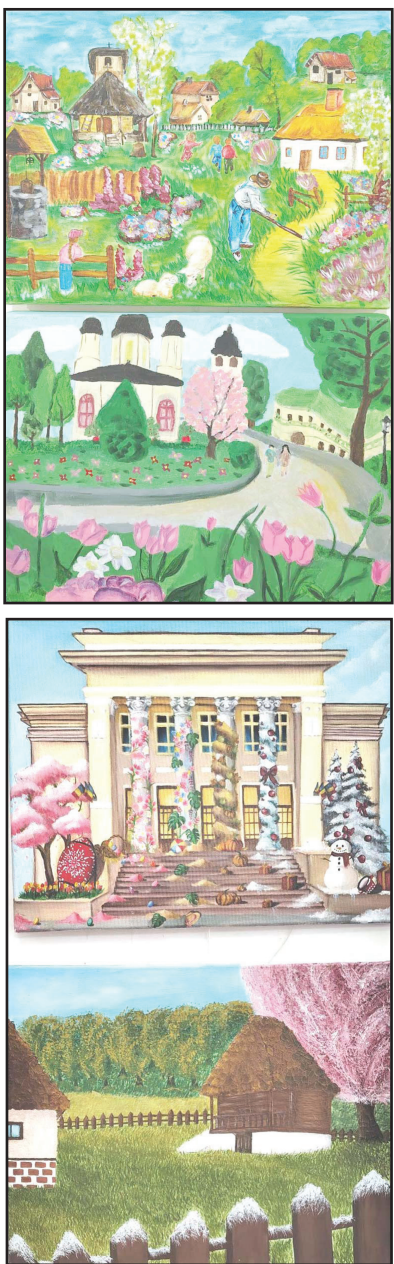
Concursul de pictură destinat copiilor, intitulat „Râmnicul meu”, a ajuns în acest an la ediția a VI-a, organizat de Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea și Rotary Club Râmnicu Vâlcea, având parteneri Asociația Rotary Club Râmnicu Vâlcea-Cozia, Asociația Rotarienilor, Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea, Liceul de Artă „Victor Giuleanu” și Uniunea Artiștilor Plastici din România. Lucrările copiilor și tinerilor, organizați pe categorii de vârstă, de la clasa pregătitoare până la clasa a XII-a, au fost predate începând cu 20 aprilie până pe data de 4 mai 2026 la Galeria Artex și au tematica, așa cum sugerează titlul, reprezentarea artistică a municipiului Râmnicu Vâlcea în diferite tehnici de pictură, acuarelă, acrilic, tempera, etc. Expoziția a fost vernisată marți 5 mai 2026, la Galeria Artex și se înscrie în multiplele acțiuni de descoperire și promovare a unor tineri talentați, stimulându-le creativitatea în zugrăvirea valorilor locale, a tradițiilor și a monumentelor din urbea noastră. Au participat 305 elevi din aproape toate școlile din Râmnicu Vâlcea, din Drăgășani, Călimănești, Băbeni, precum și din Craiova, Satu Mare, Drăgănești. La deschidere a fost prezentă Iuliana Popescu - consilier local, care a declarat: „În numele primarului Mircea Gutău și al Consiliului Local, doresc să-i felicit pe organizatorii acestui eveniment, deja de tradiție în Râmnicu Vâlcea și să le mulțumesc pentru participare tuturor micilor artiști înscriși la acest concurs. Municipality a sprijinit și va continua să sprijine orice manifestare menită să promoveze tinerile talente ale orașului, cu convingerea că aceasta reprezintă cea mai bună carte de vizită a comunității noastre. Vă doresc mult succes.” Președintele UAP Vâlcea,

Gheorghe Dican a precizat: „Vreau să vă spun că lucrările premiate rămân la noi și se întâmplă ceva cu ele, cu toate lucrările. Lucrările copiilor premiați sunt acum expuse în salina de la Ocnele Mari și le văd mii de oameni, de asemenea

aș vrea să vă spun că anul acesta, lucrările premiate și-n anii precedenți vor participa la Festivalul de Blues de la Brezoi.” Mai amintim și expunerile de la Filarmonica „Ion Dumitrescu”, precum și donația celor 50 de lucrări făcute la Căminul pentru Persoane Vârstnice din Ostroveni. Din partea organizatorilor au mai participat Anișoara Antonescu – reprezentanta Club Rotary Râmnicu Vâlcea, Lucian Trandafirescu – președinte Asociația Rotary Club Râmnicu Vâlcea (Cozia) și Dorel Constantinescu. Au fost acordate peste 90 de premii și diplome micilor artiști, la toate categoriile A, B, C, D și E. Succesul manifestării culturale, dedicată tinerelor talente, va fi extins după dorința organizatorilor la nivel național.

Semnalăm vernisarea expoziției de pictură și sculptură „Armonii florale” aparținând artistelor Carmen Poenaru și Carmen Chițan, găzduită de Muzeul de artă „Casa Simian”, începând de luni 18 mai 2026. Organizatori sunt Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea și Consiliul Județean Vâlcea, în parteneriat cu Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, curator Gheorghe Dican, coordonator proiect, Alina Cristea.

Retrospectiva unui mare grafician din arta românească, este găzduită la Muzeul Județean de Istorie, începând de marți 19 mai 2026, ora 14:00, într-o expoziție intitulată „MARCEL CHIRNOAGĂ – ÎN MEMORIAM”. Organizatori sunt Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea și Consiliul Județean Vâlcea, în parteneriat cu Filiala Râmnicu Vâlcea a UAP din România, iar curatoriul aparține lui Gheorghe Dican.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

Plantă foarte des întâlnită, cunoscută pentru aroma sa specifică, cu multiple beneficii pentru sănătatea noastră, luptând în combaterea multor boli este

USTUROIUL

Usturoiul (*Allium sativum* L.), datorită conținutului bogat în minerale și fibre alimentare (zinc, potasiu, sulf, fosfor, seleniu, magneziu, calciu, fier, mangan, vitaminele A, C și cele din complexul B) are acțiune antidiabetică, anticanceră, antiinflamatoare, antimicrobiană, și

antioxidantă. Este un bun cardioprotector, hepatoprotector și ajută la stimularea imunității. Este benefic pentru persoanele care se confruntă cu tensiune arterială, usturoiul fiind un bun vasodilatator. Usturoiul reduce nivelul colesterolului și îmbunătățește funcția digestivă, ajută la menținerea sănătății pielii (dacă este aplicat direct pe piele în cazul acneei, a iritațiilor cutanate și a infecțiilor fungice), previne căderea părului întărind rădăcina firului de păr (mască de păr din usturoi, ulei de măsline sau cocos și miere stimulează circulația sanguină la nivelul scalpului).

Poate fi folosit în stare crudă, gătit, sub formă de fulgi sau pulbere uscată, ca ulei, ceai și ca supliment alimentar sub formă de tablete sau capsule, dar se recomandă avizul medicului înainte de administrarea suplimentelor.

Să vă fie de folos!

Ana-Maria LAZĂR

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodorescu, *Cultura vâlceană* nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor vâlceni care iubesc cultura scrisă și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro> și tipărit la Tg. Jiu, 26 mai 2026

Ziar de cultură realizat de Asociația ECOSTAR 21 Editura INTOL - PRESS, prin SC INTOL SRL și S.C. Tincton S.R.L.

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Constantin POENARU (1951-2017), Arhim. Veniamin MICLĂ (1939-2025), Constantin ZĂRNEȘCU, Mihai SPORIȘ, Al Florin ȚENE, Ștefan DUMITRESCU, Ioan DURĂ, Ilie GORJAN
Minori editori: Simon-Peter KIS
Redactor și tehnoredactor Intol Press on line: Bogdan CICHIRDAN
Redactori: Ana-Maria LAZĂR, Leontina RUS
Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri) permanenți: Felix SIMA, Emil MANZUR (corresp. Timiș), Constantin MĂNESCU, Simona Maria KIS, Puiu RĂDUCAN, Gheorghe STANCIU-OPĂTEȘTI, Constanța BADEA, Tanța TĂNĂȘESCU, Silviu LAZĂR, Ana VASILE, Marinela BELU-CAPȘA, Ion TALPOȘ, Marius DRĂGHICI, Ligia NICOLESCU, Cristian Ovidiu DINICĂ, Mircea VASII, Marian ILIE, Senti VOICU, Maria MATEI, Constantin SORICI, Dragoș COMĂNESCU

Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro

Preț: 3 lei